Poštnina plačana v gotovini.
Leto XI., št. 73.
Ljubljana, petek 28. marca 1930
Cena 2 Din

Naročnina znaša mesečno 25.— Din, za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 440
Celje: Kocenova ul 3 Telefon št. 190.

Rokopisi se ne vračajo — Oglasi po tarifu

JUTRO

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica 54. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica 4. — Telefon št 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13 — Telefon št 455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št 190
Računi pri pošt ček zavodih: Ljubljana št. 11.842; Praha číslo 78.180; Wien št 105 241

Brat Pilsudskega sestavlja novo vlado

Pogoji maršala Pilsudskega za sodelovanje v novi vladi – Izjave poljskega poslanika Babinskega

Varšava, 27. marca. d. Kakor smo že v enem delu včerajšnje naklade poročali je državni predsednik Moscicki poveril poslancu vladnega bloka, Janu Pilsudskemu, bratu maršala Pilsudskega mandat za sestavo nove poljske vlade. Jan Pilsudski je mandat sprejel.

Maršal senata Szymanski je vrnil mandat za sestavo vlade, ker ni mogel izpolniti pogojev, ki jih je stavil maršal Pilsudski za sodelovanje v njegovi vladi. Ti pogoji so bili sledeči: 1.) da se politične stranke ne mešajo v vprašanja, ki se tičejo oseb bodoče vlade in njene administrativne delavnosti. 2.) da se ne mešajo v vprašanje sprejetja proračuna, 3.) da se ob priliki glasovanja o proračunu umakne čl. 6. finančnega zakona, ki se nanaša na pogoje, pod katerimi more vlada otvoriti naknadne kredite in 4.) da se Sejm odgodi najmanj za 6 mesecev.

Maršal Szymanski je konferiral s predstavniki parlamentarnih strank ter jim predložil te zahteve. Po posvetovanju s poslanci pa so predstavniki levičarskih strank in centruma soglasno odklonili te pogoje ter jih označili kot protiustavne. Po zaključku razgovorov so izdale levičarske stranke in centrum spomenico v kateri ugotavljajo, da zahtevajo državni interesi ureditev razmerja med večinsko opozicijo v Sejmu in vlado, ki pa ne bo mogla nikdar uspeti dokler bo stavil maršal Pilsudski pogoje, ki streme za popolnim onemogočenjem delovanja Sejma in njegovih poslancev.

Beograd, 27. marca. p. »Pravda« objavlja zanimivo izjavo poljskega poslanika Babinskega o poljskih političnih razmerah. Med drugim naglaša, da poljske vladne krize ni treba smatrati za izpremembo osnovnih smernic poljske politike. **Pravi šef vsake vlade na Poljskem je od leta 1926. maršal Pilsudski, nesporni vodja naroda, in vsaka izprememba v vladi predstavlja le delno pregrupacijo oseb. Odnošaji Poljske z inozemstvom se utrjujejo.** Nova trgovinska pogodba z Nemčijo predstavlja konec carinske vojne, ki je trajala več let in označuje pričetek nove dobe v gospodarskih in političnih odnošajih med Poljsko in Nemčijo.

Govoreč o gospodarskih razmerah Poljske je poslanik Babinski izjavil, da preživlja kakor druge države gotove težkoče. Z zadovoljstvom ugotavlja odlične zveze med Jugoslavijo in Poljsko ter iskrene manifestacije prijateljstva, ki se tako pogosto pojavljajo tako v Poljski kakor v Jugoslaviji. Velik del Poljske se interesira za naš Jadran in letos bo **prišlo k nam še večje število poljskih turistov. Poljsko javno mnenje je z velikim zadovoljstvom sprejelo vest o skorajšnjih pogajanjih za zaključitev trgovinske pogodbe med obema državama ter popolnoma pravilno pojmuje vzajemne interese in simpatije.**

Socialistični manifest

Varšava, 27. marca s. Socialistični list »Robotnik« objavlja danes na uvodnem mestu naslednji proglas: »Delavci Varšave! Bodite pripravljeni, da boste na vseh zborovanjih energično zahtevali konec vladnega sistema ojačene diktature! Bodite pripravljeni braniti Vaše pravice, demokracijo in svobodo! Bodite pripravljeni javno zahtevati dela in kruha!

Burna debata v francoski zbornici

Ostri spopadi med vladno večino in opozicijo – Splošna ratifikacija Youngovih načrtov po vseh državah podpisnicah

Pariz, 27. marca. s. Zbornica je danes dopoldne pričela debato o zakonskem načrtu glede ratifikacije haaških dogovorov in dogovorov o dolgovih, ki so bili sklenjeni med Francijo, Rumunijo, Jugoslavijo in Grčijo. Debata je bila izredno živahna. **Tardieu je bil večkrat prisiljen, staviti vprašanje zaupanja.**

Radikalni poslanec Mayer je predlagal odgoditev debate vsaj do takrat, ko bo zunanji minister Briand zopet v Parizu. Ker so govorniki dvomili o solidarnosti ministrov na zunanje političnem polju, **je povzel Tardieu besedo ter enegično izjavil, da ni niti med njim in zunanjim ministrom Briandom, niti med kakim drugim članom vlade kako protivno mišljenje o zunanji politiki. Pri tem je sporočil, da je Briand naprosil vlade Belgije, Italije in Anglije, naj ratificirajo Youngov načrt pred 5. aprilom, da se bo mogel prvi oddelek reparacijskega posojila izdati že meseca maja.**

Med debato je prišlo do velikih izgredov. Herriot je izjavil v svojem govoru, da je bila večina, ki glasuje sedaj za vlado, vedno nasprotnica miroljubne politike. Pri teh besedah je nastal na klopeh desnice in centruma nepopisen hrušč. Nekaj časa se je zdelo, da bo prišlo do spopadov. Predsednik je prekinil sejo, nakar je prišlo na stopniščih govorniške tribune do živahnih debat. Več slug se je postavilo med Herriota in nekatere poslance desnice, da bi ščitili Herriota pred napadi. Končno je bil radikalni predlog glede odgoditve s 319 proti 262 glasovom, torej z večino 57 glasov odklonjen.

Ameriško posredovanje v Londonu

Sestanek med Briandom in Hendersonom – Boljše prognoze za sklenitev Sredozemskega pakta

London, 27. marca. s. Diplomatski poročevalec »Daily Heralda« javlja, da se ameriški predlog, čigar pravi oče je delegat Morrow, glasi naslednje: **1.) Velika Britanija bo sklenila s Francijo in Italijo od konzultativnega pakta ločen drugi pakt, ki se bo tikal le Sredozemskega morja. Tudi druge sredozemske države bodo povabljene naj pristopijo k temu paktu. 2.) Francija bo za to ojačenje svoje varnosti znižala svojo tonažo, ki bo omogočilo znižanje tonaže angleško-ameriškega Rapidan tipa. 3.) Na ta način moreta Francija in Italija urediti svoj spor glede paritete.**

London, 27. marca. s. Francoski zunanji minister Briand je danes dopoldne posetil Hendersona in mu obrazložil svoje mišljenje glede želje Francije, da se najde formula za varnost v Sredozemskem morju. Poizkusi odstraniti francosko-italijanske težkoče na podlagi številk so se popolnoma izjalovili. Rezultat pogajanj bo odvisen od tega, v kaki meri se bo Francija zadovoljila z varnostno ponudbo, ki sta jo pripravljeni skleniti Anglija in Amerika. V informiranih krogih izjavljajo, da je angleško in ameriško stališče neizpremenjeno.

Popoldne so se sestali voditelji vseh delegacij v Saint Jameski palači. Splošno prevladuje mnenje, da bo v prihodnjih dneh dosežen vsaj delen sporazum.

Pričakujejo, da bo Briand podrobneje obrazložil francosko stališče do vprašanja povečanja varnosti proti vojni. Briandov govor v senatu je deloma razpršil pesimizem, ker je z njim dana možnost za razpravo o Sredozemskem paktu, ki bi omogočil vsem udeležencem konference, da sodelujejo pri preprečitvi vojne, ne da bi s tem prevzeli kake vojaške obveznosti.

Tokio, 27. marca. AA .Poseben sestanek ministrskega sveta, ki bi moral danes sestaviti odgovor na pomorske razorožitvene predloge Zedinjenih držav, je bil iz notranjepolitičnih razlogov odgoden. Poučeni krogi sodijo, da je generalni štab vojne mornarice nasprotnik ameriških predlogov. Zato odgovor japonske vlade ne bo sestavljen pred prihodnjim tednom.

Pred aretacijo Gandhija

London, 27. marca s. Zadnje vesti o pohodu Gandhija in njegovih pristašev, ki so sedaj oddaljeni le še 60 km od morske obale, kažejo, da hočejo oblasti preprečiti Gandhijevo namero dobivati iz morske vode soli in tako demonstrirati proti solnemu monopolu. V bližini obale se vrši koncentracija policije.

Strah boljševiških mogotcev

Pariz, 27. marca. s. Pariška policijska prefektura je na prošnjo ruskega poslanika Dovgalevskega zelo ojačila stražo pred ruskim poslaništvom. Mesto dveh ali treh redarjev je sedaj okoli poslanštva 50 policijskih uradnikov. Dovgalevski se boji, da bi se uresničile grožnje nekaterih nacijonalističnih listov. Avtomobili, ki so privozili na dvorišče poslanštva, so bili večkrat izzvižgani od pasantov, ki so bili večinoma najeti od nacijonalističnega lista »Liberte«.

RAZŠIRJENJE BANSKEGA SVETA

V banskem svetu dobi vsak srez po enega, razen tega pa tudi vsa mesta z nad 3000 prebivalci po 1 do 4 zastopnike – Banski svet bo v kratkem imenovan in sklican k prvemu zasedanju

Beograd, 27. marca. p. »Službene Novine« objavljajo zakon o izpremembi zakona o banskih upravah od 7. novembra 1929. S tem zakonom se izpreminja čl. 26, ki se sedaj glasi:

V vseh banovinah se ustanove banski sveti kot posvetovalni organi bana. V banske svete se imenuje po en član za vsak srez, razen tega pa posebej za vsako mesto, ki ima od 3 do 15 tisoč prebivalcev, po enega člana, za mesta s 15 do 30 tisoč prebivalcev po dva člana, za mesta s 30 do 50 tisoč prebivalcev po tri člane, za vsa mesta z nad 50 tisoč prebivalcev pa po štiri člane.

Člane banskega sveta postavlja in imenuje notranji minister. Pravilnik o organizaciji dela, poslovni red in izdatke za delo banskega sveta bo izdal notranji minister. Zakon stopi v veljavo z današnjim dnem.

*

Banski svet je posvetovalni organ bana. V njegov delokrog spada razpravljanje o vseh važnih problemih banovine in zlasti tudi sestavljanje banovinskega proračuna. Vendar pa **ima banski svet je posvetovalno, nima pa odločevalne pravice,** kakor so jo n. pr. imele bivše oblastne skupščine.

Po predlogu bana imenuje člane banskega sveta notranji minister v prvi vrsti iz vrst reprezentantov posameznih gospodarskih in socialnih korporacij in slojev prebivalstva dotične banovine.

Po dosedanjih določbah zakona o banski upravi z dne 7. novembra 1929 bi štel banski svet dravske banovine 22 do 25 članov, skupno z virilisti, t. s. predstojniki vseh oddelkov banske uprave, pa največ 32 do 35 članov. S pravkar objavljeno izpremembo teh določb **se banski svet znatno razširi s tem, da dobe razen srezov še svoje posebne zastopnike v banskem svetu vsa večja mesta, tako da pridejo do izraza tudi posebni interesi vseh večjih centrov v banovini, ki se često ne skladajo popolnoma z interesi podeželja.**

Banski svet dravske banovine bo štel potemtakem okrog 45 članov, in sicer **8 virilistov, 24 zastopnikov srezov ter okrog 13 zastopnikov mest in industrijskih centrov.** Izmed mest in industrijskih centrov dobe svoje zastopnike v smislu teh določb **Ljubljana 4, Maribor 3, Celje 1, Kranj 1, Kočevje 1, Ptuj 1, Krško 1, Jesenice 1, Trbovlje 1** in morda še nekateri drugi večji centri.

Kakor doznavamo, bodo člani banskih svetov v kratkem imenovani in banski svet sklican k svojemu prvemu zasedanju. Glede na veliko važnost poslov, ki spadajo v delokrog banovin, je želeti, da pridejo v banski svet res le najboljši poznavalci razmer, strokovnjaki in ljudje širokega obzorja, ki jim bo na srcu pred vsem gospodarski in kulturni procvit banovine in ki bodo sposobni uspešno vršiti svojo odgovorno nalogo.

Demisija nemške vlade

Odpor socialistov proti načrtu zakona o zavarovanju brezposelnih — Kombinacija o sestavi nove vlade

Berlin, 27. marca g. **Nocoj ob 19.20 je državni kabinet kancelarja Müllerja sklenil podati celokupno demisijo. V državnem zboru je zmešnjava, ki je nastala med frakcijami vladne večine dovedla do tega, da je postal položaj vlade nevzdržljiv.**

Vlada je imela od vsega početka možnost, da spravi svoje predloge pred državni zbor ter da prepusti temu, da jih sprejme, ali pa da zruši vlado. To bi odgovarjalo parlamentarnemu sistemu. Mesto tega je več tednov razpravljala s frakcijami. Vendar pa pri tem nikoli ni prišlo do sporazuma. **Pravi povzročitelji sedanjega padca državne vlade so člani centruma, ki so vedno zahtevali, naj se doseže še pred odločitvijo državnega zbora soglasna odločitev vladne večine.** Posredovalni predlog za izvedbo finančne reforme, ki ga je predložil finančni minister dr. Moldenhauer ter pri tem izpremenil svoj lastni prvotni predlog, je bil od meščanskih strank, celo od nemške ljudske stranke sprejet, ki ga je sprejela s 16 proti 15 glasovom.

Vprašanje brezposelnega zavarovanja je bila pravzaprav sporna točka med vladnimi frakcijami. Na tem vprašanju se je sedaj razbil kabinet, ker je v tem vprašanju doživel državni kancelar Müller v svoji lastni frakciji poraz, ko je bilo glasovanje o novem posredovalnem predlogu vlade. Socialno-demokratska frakcija je namreč z vsemi proti petim glasovom, med katerimi so bili glasovi državnega kancelarja in ostalih treh socialnih demokratskih ministrov, odklonila ta posredovalni predlog. S tem je bil zelo omajan ugled državnega kancelarja Müllerja po njegovi lastni stranki. Ni ostalo drugega, nego skleniti odstop celokupne vlade. Najbrže bo sedaj prišla na krmilo manjšinska vlada meščanske sredine pod vodstvom centrumaškega kancelarja Brüniga.

Berlin, 27. marca. s. Državni kancelar Müller se je takoj po seji, na kateri je bila sklenjena demisija vlade, podal k predsedniku Hindenburgu, ki je sprejel demisijo vlade ter kakor običajno poveril sedanjo vlado s tem, da vodi posle dalje.

Ako bo sestavil vlado vodja centrumaške frakcije Brünig, se bo ta naslanjala na **demokrate, centrum, bavarsko ljudsko stranko, nemško ljudsko stranko, gospodarsko stranko in na novo krščansko-nacionalno delovno zajednico.**

Zadnjo so, kakor znano, ustanovili poslanci, ki so izstopili iz nemškonacionalne ljudske stranke. Brüningova vlada bi bila torej manjšinska vlada, ki bi imela za seboj 217 glasov, dočim bi imela opozicija 275 glasov, med temi 152 socialnih demokratov, 50 komunistov, 60 nemških nacionalistov in nekaj poslancev drugih manjših skupin. Računa se s tem, da bi socialni demokrati proti Brüningovi vladi v večini vprašanj zavzeli prijateljsko stališče, ker nimajo kakor ostale stranke izvzemši radikalni krili nobenega interesa na razpustu državnega zbora in na razpisu novih volitev.

Ohlajenje odnošajev med Moskvo in Berlinom

Protest nemške vlade zaradi revolucionarne akcije kominterne med nemškim proletarijatom

Berlin, 27. marca d. V rusko-nemških odnošajih je nastopilo zadnje čase vidno ohlajenje, ki mu dajejo duška tudi nemški listi, ki več ali manj prikrito napadajo sovjetsko Rusijo zavoljo njene dvolične politike do nemških koncesionarjev v Rusiji. Zaradi tega so se vršili že ponovni razgovori med zunanjim ministrom dr. Curtiusom in sovjetskim poslanikom Krestinskim. Do sedaj še ni bilo mogoče najti kompromisne rešitve za obstoječe spore ter se je položaj prej poslabšal kakor izboljšal. Tako je pri poslednjem razgovoru izjavil dr. Curtius imenom nemške vlade, da bo ta odslej identificirala dejanja, ki jih izvršuje III. internacionala proti interesom nemške države, s sovjetsko vlado, ki ima na kominterno dovolj velik vpliv, da bi lahko preprečila nadaljevanje njene revolucionarne akcije v Nemčiji.

Sovjetska vlada je zaradi te izjave zelo vznemirjena, kar je razvidno tudi iz pisanja sovjetskega tiska, ki odločno zavrača stališče nemške vlade ter jo opozarja, naj nikar ne sledi zgledom angleške vlade, ki si spričo svojega izjemnega položaja lahko dovoli marsikaj več kakor pa Berlin.

Monakovo, 27. marca s. Kakor javljajo listi se je sovjetska vlada pritožila v Berlinu proti udeležbi bavarskega ministrskega predsednika dr. Helda pri protestnih manifestacijah proti preganjanju kristjanov v Rusiji. Pritožba sovjetske vlade je bila izročena bavarski vladi. Ministrskemu predsedniku dr. Heldu se je nasvetovalo, naj poda izjavo, da se ni udeležil monakovskih manifestacij v svojstvu ministrskega predsednika.

Berlin, 27. marca, d. Osrednje vodstvo nemškega državnega urada za brezposelno zavarovanje je izdelalo proračun za leto 1930., po katerem znašajo prispevki za brezposelno zavarovanje 920 milijonov mark, izdatki pa 1266 milijonov mark. Povprečno računajo, da bo uživalo brezposelno podporo l. 1930. 1,200.000 brezposelnih.

ČSR in carinsko premirje

Praga, 27. marca, h. V proračunskem odboru senata je trgovinski minister dr. Matoušek podal pregled o ravnokar v Ženevi zaključenih pogajanjih za carinsko premirje. Menil je, da sosedne države premalo respektirajo to carinsko konvencijo ter da se obdajajo z novimi carinami, in z drugimi varnostnimi sredstvi. Češkoslovaška, je dejal dr. Matoušek, mora svoje varnostne ukrepe urediti tako, da bo mogoče revidirati sedanje pogodbe. Zaradi tega je razumljiva zahteva, da se obenem z žitnimi carinami uredijo tudi carine za živino. Končno je izjavil minister, da je glavni pridržek Češkoslovaške ta, da bodo vse države pristopile k tej konvenciji.

Omiljenje brezposelnosti v Zedinjenih državah

Washington, 27. marca. d. Po dolgotrajnih posvetovanjih je odobril senat zakonski načrt za omiljenje brezposelnosti, ki odobruje izdatek 383 milijonov dolarjev za zgradbo novih cest, železnic in javnih poslopij.

Odlikovanje ministrskega predsednika

Beograd, 27. marca AA. Danes ob pol 1. opoldan je v predsedništvu ministrskega sveta predal odpravnik poslov češkoslovaškega poslaništva dr. Leon Vokač predsedniku ministrskega sveta in ministru notranjih zadev Petru Živkoviću red Belega leva I. stopnje. Predajoč to odlikovanje je dr. Vokač imel na ministrskega predsednika kratek nagovor, v katerem je dejal: »Ekscelenca. Češkoslovaška republika vas tako ceni, da je njen predsednik g. Tomaž Masaryk odlikoval vašo ekscelenco s prvim, edinim in največjim odlikovanjem, ki ga ima češkoslovaška republika in ki se daje samo največjim osebnostim izven Češkoslovaške.« Predsednik ministrskega sveta se je srčno zahvalil za pozdravne besede ter pozval g. Vokača na kosilo, kateremu je prisostvovalo tudi nekaj ministrov.

Waterlow zopet pri Burovu

Sofija, 27. marca, č. List »Pladne« poroča, da sta imela včeraj popoldne eno uro trajajoče posvetovanje zunanji minister Burov in angleški poslanik Waterlow. Do sestanka je prišlo na željo ministra Burova, ki je sporočil angleškemu poslaniku podatke o dosedanjih ukrepih bolgarske vlade proti atentatorjem. Sporočil mu je tudi število ter imena aretiranih in interniranih oseb ter ga seznanil s položajem, ki je nastal po atentatih in na podlagi podatkov, predloženih od jugoslovenske vlade. »Pladne« poudarja, da sta Bolgarija in Jugoslavija sprejela od velesil na znanje, da se zadeva zadnjih incidentov ter njihovo preprečenje v bodočnosti nahaja v rokah velesil in da imata Bolgarija in Jugoslavija le lojalno izpolnjevati podane jima nasvete in navodila.

Ratifikacija konvencije z Italijo

Beograd, 27. marca. p. Danes opoldne so bili v zunanjem ministrstvu izmenjani med zastopnikom zunanjega ministra dr. Kumanudijem in italijanskim poslanikom Gallijem instrumenti ratifikacije konvencije o vzdrževanju in varstvu obmejnih stebrov.

Rektorji pri ministru prosvete

Beograd, 27. marca č. Rektor zagrebške univerze dr. Belobrk je bil včeraj sprejet od prosvetnega ministra Maksimovića, s katerim je imel razgovor poldrugo uro. Danes je prosvetni minister sprejel rektorja beograjske univerze Čedo Mitrovića. Oba rektorja sta posetila prosvetnega ministra v zvezi z uveljavljenjem zakona o univerzah. Pred nekoliko dnevi je bil zaradi iste zadeve pri prosvetnem ministru Maksimoviću rektor ljubljanske univerze dr. Metod Dolenc.

„Skrivnostni" ukrepi proti makedonstvujuščim

Sofija, 27. marca, M. »Mir« objavlja uvodnik Antunova, dopisnika »Timesa«, ki izraža mnenje, da bi mogel biti angleški zunanji minister Henderson v svoji izjavi bolj kategoričen, ako bi vedel, kakšne ukrepe je bolgarska vlada podvzela zadnje dni proti makedonskim revolucijonarjem. Ti ukrepi so šli tako daleč, da so iznenadili tudi Bolgare same, ki vedo, da razne možnosti v tej smeri niso brez težkoč. Ako je vlada šla po tem potu v upoštevanju želja vesesil, bi bilo treba to pohvaliti. Borba proti revolucijonarjem ima globokejši pomen, a potrebni bodo tudi drugi postopki, na katere vlada ne sme pozabiti.

Amnestija Marka Torlakova

Sofija, 27. marca č. Narodno sobranje je sprejelo zakonski predlog za amnestijo bivšega zemljedelskega ministra Marka Torlakova.

Bolgarski nogometaši ne pridejo v Jugoslavijo

Sofija, 27. marca. AA. Bolgarski nogometni savez je sklenil, da 6. aprila ne bo poslal svojega teama v Jugoslavijo. Zahteval je, naj se sestane odbor za balkanski pokal.

Rumunska notranja politika

Iz Rumunije prihajajo v zadnjih časih vesti, ki slikajo notranji položaj kot precej delikaten. Ali takoj v pričetku je treba naglasiti, da je to samo ena plat zvona. Zakaj prav tako trdovratno trdi druga plat zvona, da je situacija na Rumunskem povsem normalna in da o kakih kritičnih znakih ni sledu. Jasno je takoj na prvi pogled, da gre za poročilo iz obeh nasprotnih taborov, ki si v svoji vsebini in tendenci nasprotujejo temeljito.

Že več kot poldrugo leto je na vladi nacijonalno- caranistična stranka. Vlada trdno in ne omahuje od smernic, ki si jih je postavila, ko je bila še v opoziciji. Ne more se sicer reči, da bi bili uspehi v polni meri in vedno na njeni strani, kar pa seveda ne preseneča, saj je menda še ni bilo stranke, ki bi bila zadovoljila vse in v vsem ter že kar v prvi dobi svojega režima. Njeni nasprotniki so trdili, da se simpatije naroda že odvračajo od nje, ker jim ni izpolnila nad. Prav tako so nekatere vesti gostobesedno pripovedovale, kako je zavladala velika razprtija med voditelji nacijonalno-caranističnega pokreta. Posebno so trdile, da se veča razdor med nacijonalnim in caranističnim krilom v stranki, tedaj med obema poglavitnima deloma, iz katerih je potom fuzije nastala stranka.

Koliko so bile vredne te in slične vesti, se najbolje vidi iz izida občinskih volitev, ki so se nedavno vršile v Rumuniji. Vladna stranka je najmanj ohranila vse svoje pozicije, kar je najzgovornejši dokaz, da se simpatije volilcev nikakor niso odvrnile od nje. Videlo se je, da je liberalna stranka napela vse sile, da si pridobi čim največ glasov. Zakaj uspeh v občinskih volitvah bi mogel biti argument za poskuse pridobiti regentski svet za spremembo režima in za podelitev mandata liberalni stranki. Ta poskus se liberalcem ni posrečil, dasi se mora priznati, da se Bratianova stranka tudi v opoziciji dobro drži in da čuva svoje postojanke. Vsekakor pa je to edina stranka, ki prihaja poleg vladne še v poštev za bodoče kombinacije. Rumunska politika se spričo tega umika na svojo staro tradicijo, da sta v državi samo dve važni politični stranki, ki se moreta menjavati v režimu; ostale frakcije ter strančice sploh ne prihajajo v poštev

To velja tudi o Avarescovi ljudski stranki. Zato je razumljivo, da se ta krog politikov obeša na kombinacije z bivšim prestolonaslednikom Karlom, ker samo ta bi ga še mogel dovesti do oblasti. Seveda pa take kombinacije resno ne morejo prihajati v račun.

Preostane torej borba med vlado in liberalno opozicijo. Liberalci so zelo poostrili svoj boj zoper režim. Dolgo časa so poskušali delati razpoloženje zase s trditvami, da je situacija v Besarabiji kritična, da se tamkaj vršijo priprave za prevrat v sovjetsko korist in da jim vlada ni kos. Maniu pa je odločno demantiral vse take alarmantne vesti.

Drugo orožje liberalne opozicije je še hujše. Vladne pozicije naj bi se namreč izpodkopale na ta način, da se oslabi kredit države s primernimi prav tako alarmantnimi poročili o finančni politiki režima. Ako se s tem doseže devalvacija ter izpodkoplje ugled vlade, bi liberalci mogli nastopiti kot rešitelji iz težavnega finančnega položaja. Samo tako je mogoče razumeti zamotana medsebojna obdolževanja med vlado in liberalci. Do neke mere so nacionalni caranisti svoj čas sami dali vzgled za tako kampanjo, saj so takrat, ko so bili še v opoziciji v inozemstvu napravili veliko propagando zoper rumunsko vnanje posojilo. Sploh se vidi v več pogledih, da kopirajo liberalci taktiko sedanje vladne stranke iz dobe, ko je bila še v opoziciji.

Ali regentski svet stoji trdno na osnovi dejanskega stanja, pušča Maniua na vladi in mu daje s tem priliko, da se sam oteplje nasprotnikov. Zato pa liberalci napadajo tudi regentski svet, ki pa vsekakor zelo korektno vrši svoje funkcije. Ako ostane tako tudi v naprej, kljub mnogim alarmantnim vestem tudi v bodoče ni pričakovati važnejših sprememb v rumunski notranji politiki.

—drm.

Komercijalizacija telefona in brzojava

Beograjska »Pravda« predlaga ustanovitev delniške družbe s sodelovanjem države za eksploatacijo in upravo telefonskega omrežja po trgovskih načelih

Beograd, 27. marca p. »Pravda« objavlja zanimiv članek pod naslovom »Eksploatacija telefona na trgovski podlagi«, v katerem ugotavlja, da se v zadnjem času mnogo govori o potrebi preureditve telefona v naši državi, da bi dobili popolnejše telefonsko omrežje in da bi tudi naša država sledila drugim z moderno organizacijo in ureditvijo telefona. List navaja, kako so to izvršili drugod na trgovski podlagi ter omenja Ameriko, kjer je bila ureditev telefona izročena močni finančni družbi. Tudi pri nas naj bi se osnovala za eksploatacijo telefonska nacijonalna delniška družba s sedežem v Beogradu, ki naj bi upravljala telefon. V upravnem odboru naj bi bili naši državljani iz gospodarskih in trgovskih krogov ter zastopniki ministrstev za gradbe in za vojsko. Splošni gospodarski in državni interesi zahtevajo, da se v najkrajšem času pristopi k modernizaciji telefonske službe.

Reka–Trst–Benetke

Protekcijonistična politika italijanske vlade je izzvala hudo gospodarsko borbo med severno-italijanskimi pristanišči

Praga, 27. marca M. »Narodni Politika« objavlja pod naslovom »Gospodarski interesi na Jadranu« članek, v katerem pravi med drugim:

Pričakovalo se je, da bo po vojni izginilo tekmovanje med pristanišči gornjega Jadrana, Trstom, Benetkami in Reko. Vendar pa se to ni zgodilo in staro rivalstvo se je pojavilo ponovno povodom proglasitve Reke in njene okolice za svobodno cono. Takoj po tej proklamaciji je Trst protestiral pri italijanski vladi, da ustvarja konkurenco Trstu. Pojavilo se je staro rivalstvo, ki je obstojalo že v avstro-ogrski monarhiji, ko se je Avstrija zavzemala za Trst, Madžarska pa za Reko. Reka je prirodno pristanišče Hrvatske in zato se po vojni ni moglo pričakovati ničesar drugega kakor da bo Reka pripadla Jugoslaviji. Toda buršikozna ekspedicija D' Annunzia je preprečila to logično in naravno rešitev. Reka je pripadla Italiji, a Jugoslavija je dobila samo Sušak, ki je dejansko le predmestje Reke. Na Sušak vodi železnica iz Zagreba in zato je ta del nekdanjega reškega pristanišča postal za Jugoslavijo zelo važen. Sušak se je začel naglo razvijati, kar je bilo v škodo Reki. Italiji ni uspelo, da bi zaprla Jugoslaviji severni Jadran. Zato išče sedaj druge načine, da bi oživela staro pristanišče, toda s tem je povzročila samo škodo Trstu, ki mora razen tega voditi borbo še z drugim velikim konkurentom — Benetkami. Italijanska vlada pa je v svojih težnjah po Dalmaciji storila še drugo veliko pogreško. Osvojila je Zadar in ga — uničila. Prav tako bi Italija uničila vso Dalmacijo, ako bi ji uspelo, da napravi iz Jadranskega Italijansko morje. Z vojaškega stališča moremo razumeti tak načrt, ne pa z gospodarskega stališča, ker bi to pomenilo odvzetje vse obale ter ustvaritev še bolj napetih odnošajev med Jugoslavijo in Italijo. Proklamacija Reke in Kvarnerja za svobodno pristanišče naj bi bila glasen opomin italijanskim entuziastom.

Mednarodna borba proti revmatizmu

Po statističnih ugotovitvah je revmatizem slična ljudska bolezen, kakor tuberkuloza — Organizirano borbo proti revmatizmu bo treba pričeti tudi pri nas

Strašne statistične številke, katere so zlasti industrijske države ugotavljale skozi daljšo dobo let in katere so na nedvoumen način predočevale razširjenost, nevarnost in gospodarsko škodo revmatičnih obolenj najrazličnejše vrste, so v kulturnih državah izzvale organizacijo sistematičnejšega skrbstva za ugotavljanje in zdravljenje revmatičnih obolenj. Prednjači Anglija. Po inicijativi pristojnih činiteljev te države je bila pred leti ustanovljena Mednarodna liga proti revmatizmu s sedežem v Londonu in z narodnimi odbori v posameznih državah. Skoro vse pomembnejše države so se lotile organizacije skrbstva za revmatična obolenja in po svojih narodnih odborih postale članice omenjene Mednarodne lige. Naša država v tem pogledu ni še pričela z delom. Pred dobrim letom dni so v Londonu otvorili moderno specijalno bolnico za zdravljenje revmatičnih bolezni z vsemi sredstvi najnovejše medicinske vede. Bolnica predstavlja nov tip bolnic in je po opisih, ki so na razpolago, v pravi ponos celo Angležev, ki so vajeni modernosti tudi na polju zdravstva.

Angleški državni proračun izkazuje visoke milijonske postavke, namenjene specijalno za diagnosticiranje in zdravljenje revmatičnih bolezni. Na pobudo angleških zdravnikov specijalistov, angleških univerz in raznih zasebnih organizacij so tudi druge države z večjo ali manjšo intenziteto pričele uvidevat potrebo sistematičnejšega proučevanja problema revmatizma. K temu delu silijo predvsem gospodarski razlogi. Statistike socialno-zavarovalnih ustanov so najjačje v postavkah revmatičnih obolenj najrazličnejših vrst in njih posledic. Delanezmožnost na osnovi revmatičnega obolenja predstavlja na leto sto in sto tisoče izgubljenih delovnih dni in milijonske zneske kot izgubo na zaslužku. Revmatična obolenja so težke bolezni, ne samo dolgotrajne, ampak tudi nevarne za najrazličnejše dele človeškega organizma. Zdravljenje je težko in pogosto brezuspešno, to deloma zaradi nepopolnega diagnosticiranja, prekasnega pričetka zdravljenja in deloma zaradi nepopolnih zdravilnih metod. Po statističnih podatkih stoje revmatična obolenja v isti vrsti s tuberkuloznimi obolenji, v posameznih industrijah in krajih je revmatizem celo hujša bolezen od tuberkuloze. Zato je razumljivo, ako zdravstvena politika vseh držav obrača čim dalje večjo pažnjo na ta pojav in ako gleda nanj z isto resnostjo in skrbnostjo kakor na vsa druga tipična ljudska obolenja.

Na tem polju je treba ledino šele pričeti orati in si ustvariti načrt. Pričeti je treba na univerzah in si vzgojiti zdravnike-specijaliste. Na Češkoslovaškem predlagajo ustanovitev posebnih stolic za proučevanje in zdravljenje revmatizma in najširšo organizacijo tečajev za zdravnike iz splošne prakse. Gospodarski krogi uveljavljajo svoje sodelovanje pri tej akciji s tem, da izboljšujejo razmere v tovarnah, ki so zaradi svoje nepopolnosti in zanemarjenosti najpogostejši vzrok revmatičnih obolenj. Ministrstvo narodnega zdravja se peča z mislijo, da po raznih krajih države ustanovi diagnostične stanice in da ustvari predpogoje za temeljito in popolno statistiko. Eno izmed državnih kopališč namerava preurediti v moderno diagnostično in terapevtično stanico za revmatično bolne.

O problemu je treba tudi pri nas pričeti razmišljati. Upogled v statistiko nas sili k temu. Zdravstveni in gospodarski motivi so dovoli jaki, da nas opozore na ta problem.

—drb.

Vzhodne reparacije

London, 27. marca. d. »Times« poročajo, da so pozvale vlade Velike Britanije, Francije in Italije madžarskega ministrskega predsednika grofa Bethlena in češkoslovaškega ministra zunanjih del dr. Beneša, naj se sestaneta v Parizu in poskušata definitivno urediti vprašanje vzhodnih reparacij.

Pariz, 27. marca. AA. »Havas« javlja, da je imel Briand sestanek z gosp. Marinkovićem in gosp. Spalajkovićem o vzhodnih reparacijah.

Nova korupcijska afera v Berlinu

Berlin, 27. marca d. Ni še pojasnjena in docela razčiščena škandalozna afera bratov Sklarek, že je bila odkrita nova zadeva v nepravilnosti pri odseku berlinske občine za nakup in prodajo stavbišč. Po ugotovitvah preiskave je bila berlinska občina oškodovana za velike vsote. V afero so zapleteni voditelji tega odseka mestni svetnik Busch in voditelj Berolina, družbe d. z. o. z.; H. Golde.

V zadevo so zapleteni predstavniki vseh v berlinskem občinskem svetu zastopanih strank, vendar pa so bili nekateri med njimi, ki so delali samo v dobri veri. Med drugim je težko kompromitiran tudi mestni svetnik Zangemeister, ki je igral dvomljivo vlogo tudi v Sklarekovem skandalu, ko je sprejemal od bratov Sklarek večje vsote za volilni fond nemško nacionalne stranke. Naloga Zangmeistra je bila nadzorovati stavbinske kupčije mestne občine Kot tak je imel odločilno besedo o sprejemu ponudbe nekega ameriškega konzorcija, ki je hotel vzeti za veliko najemnino v 50 letni najem mestno stavbišče na Aleksandrovem trgu. Po posredovanju H. Goldeja je Zangemeister pristal na ameriško ponudbo in zato prejel veliko podkupnino. Značilno pa je, da je bila zadeva že dalje časa berlinski občini znana, da pa je nihče ni poskusil razčistiti.

Zavrnjena tožba

Paris, 27. marca. d. Sodišče je zavrnilo tožbo znane francoske sportistke Violete Morris, ki je tožila Zvezo francoskih ženskih sportnih društev, ker jo je izključila iz svoje organizacije ter zahtevala zaradi tega 100.000 frankov odškodnine. Sodišče je potrdilo upravičenost izključitve, ker je obtoženka neprestano stremela za tem, da bi kar najbolj zatajila svoj ženski značaj ter da bi kar najbolj sličila možem.

Prizivna razprava proti dr. Tuki

Bratislava, 27. marca. h. Včeraj se je pričela tukaj prizivna razprava proti dr. Tuki in tovarišem brez posebnega zanimanja širše javnosti. Čitanje spisov bo trajalo teden dni.

Minister dr. Frangeš v Splitu

Split, 27. marca n. Minister kmetijstva dr. Oton Frangeš je snoči prispel semkaj. Popoldne se je vršila v njegovi prisotnosti na občini konferenca strokovnega osobja kmetijskega oddelka o kmetijskih razmerah in agrarnem vprašanju. Konferenci so prisostvovali tudi delegati vseh srezov banovine. Jutri potuje minister dr. Frangeš v Dubrovnik, nakar poseti še nekatere otoke.

Nova železniška viadukta v Zagrebu

Zagreb, 27. marca. n. Danes sta bila na svečan način izročena prometu dva železniška viadukta v Zagrebu in sicer na Savski in Samoborski cesti. S tem je končno rešeno vprašanje, na kar je Zagreb desetletja zaman čakal. Imenovani najprometnejši ulici sta sedaj prosti in se vrši tramvajski in avtomobilski promet nemoteno, ker so na mestih, kjer so bili prej običajni železniški prevozi, dvignili tir za več metrov in napravili preko cest železniške mostove. Danes dopoldne so inženjerji preizkusili nosilnost obeh mostov, ob 5. popoldne pa je krenil poskusni vlak in sicer z glavnega kolodvora. Velika lokomotiva s tremi salonskimi vozovi je odpeljala povabljene goste z mestnim načenlikom dr. Srkuljem na čelu na kolodvor Sava. Tu je sprejel povabljence zagrebški podnačelnik ter so bili ob tej priliki izrečeni razni kratki pozdravni govori. Kmalu za tem je pridrdral ekspres Zagreb-Ljubljana-München ter je ob ¾ na 6. kot prvi redni vlak vozil preko novih prevozov.

Afera zagrebške »Providnosti«

Zagreb, 27. marca n. Kazenski senat tukajšnjega okrožnega sodišča, pred katerim se vrši razprava proti dr. Vladimirju Cicaku, je nocoj ob 7. sklenil, da odgodi razpravo na 31. t. m. Ta dan bo tudi proglasil sklep, ali sprejema današnji predlog branitelja glede zaslišanja nekih novih prič, ki bi razbremenjevale obtoženca.

Otroški blagoslov

Split, 27. marca. n. V tukajšnji banovinski bolnici je porodila 23-letna Spličanka ga. Vanka Klarič trojčke, dve hčeri in sinčka, ki so z materjo vred čili in zdravi.

V šali ustrelil dekle

Beograd, 27. marca p. Danes opoldne se je pripetila v Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev usodna nesreča. Uradnik Mita Vlahović je ustrelil z revolverjem zdravniško pomočnico Marijo Božanićevo. Na policiji je izpovedal, da se je nesreča dogodila v šali in da se mu je revolver sprožil le po naključju.

Prijeta vlomilca

Dubrovnik, 27. marca n. V Cavtatu sta snoči vlomila dva tatova v stanovanje dr. Račića ter odnesla njegovi soprogi roj. Pašič dve dragoceni uri z briljanti in dragocen nožič. Orožništvo je lopova danes že izsledilo ter ju izročilo sodišču.

Prvi triumf naših učiteljev v ČSR

Navdušen sprejem in razprodan koncert v Čeških Budjevicah – Danes nastopijo v Plznu

Češke Budjevice, 27. marca h. Danes je prispel semkaj pevski zbor UJU iz Ljubljane. Na kolodvoru so pozdravili jugoslovenske pevce občinski svet, zastopniki državnih uradov in vojaštva, češkoslovaško-jugoslovenska liga, zastopniki pevskega društva »Förster« in mnogih drugih korporacij in društev ter mnogobrojno občinstvo. Vojaška godba je zaigrala jugoslovensko in češkoslovaško himno. Jugoslovenski gostje so se nato podali v svoja stanovanja. V teku dneva so položili vence na spomenik češkoslovaških vojakov, padlih pri Zborovu in na spomenik legijonarskega polkovnika Šveca. **Zvečer se je vršil v popolnoma razprodani dvorani zelo uspeli koncert. Pevci in pevke so bili navdušeno pozdravljeni ter so jim bile prirejene viharne in dolgotrajne ovacije.** Jutri odpotuje pevski zbor v Plzen, kjer je vse pripravljeno za svečan in bratski sprejem. Vsi današnji praški listi obširno pišejo o koncertu v Pragi.

Naloge naših občin v bodočnosti

Nekaj misli povodom jutrišnje glavne skupščine Zveze jugoslovenskih mest

Jutri se bodo sestali v Beogradu prvič v naši prestolnici, zastopniki naših mest na glavni skupščini Zveze jugoslovenskih mest. Dnevni red glavne skupščine je formalen, dodana so mu nekatera važna predavanja o nalogah naših mest itd.

Od srca pa želimo, da bi bil potek skupščine v korist naših mest in sploh občin, naše najvažnejše samouprave. Zborovanje te, vedno bolj važne organizacije naših mest je zlasti v današnjih časih za našo državo velikega pomena, ker postajajo ravno naša mesta in potom njih vse ostale občine eden najvažnejših faktorjev naše javne uprave. Po decentralizaciji naše uprave na banovine in po ureditvi banovinskega poslovanja mora priti na vrsto vprašanje naših občin, ki tvorijo že sedaj najvažnejšo in najbolj direktno vez med narodom in centralno upravo države, ki brez dobro urejenih občin ne bo mogla nikdar dobro poslovati.

Ogromne naloge čakajo tu našo samoupravo in otvarja se hvaležno polje uspešnega dela. V vsaki občini se mora razviti polno gospodarsko in kulturno življenje, da tako sleherni sodeluje za prospeh celote, kjer more in kakor more! Vsaka občina se že danes lahko razvija v močno individualnost z ozirom na lastne potrebe in lokalne možnosti, a dolžnost države je, da ta razvoj podpira v polni meri in da posveti razvoju občin največjo pozornost, ker s tem gradi močno celoto, ki bo stremela za enim in istim ciljem.

Pri nas ima občina tudi v nacionalnem oziru velik pomen. Občina nam je bila eno najvažnejših orodij v boju za našo nacionalno, gospodarsko in socialno svobodo, kajti potom občine smo v prvi vrsti s podrobnim in vztrajnim delom dosegli kulturni, gospodarski in socialni razvoj našega naroda. In tudi ob prevratu in pri prehodu v nove razmere je bila občina najvažnejši činitelj, ki je omogočil, da se je ta prehod izvršil v redu in brez zaprek. Danes pa postaja vsaka občina, v prvi vrsti pa mestne občine, središče vsega kulturnega, gospodarskega in socialnega življenja našega naroda in država mora ta važni moment vpoštevati in skrbeti za to, da ga v razvoju v vsakem pogledu podpira.

Po vojni je bila občina, zlasti mestna, postavljena pred popolnoma nove naloge, zlasti v socialno-političnem in kulturnem pogledu. Neobičajno veliki porast teh nalog in zlasti nalog, ki jih je naložila država občinam, zahteva od občin vedno večje finančne žrtve, ki povzročajo od leta do leta občutnejšo finančno krizo občin. Temu vprašanju mora posvetiti Savez jugoslovenskih mest največjo pozornost ter mora istočasno z merodajnimi krogi delati na to, da se izvrši že prepotrebna unifikacija občinske zakonodaje. To zahteva interes države in naroda, ker nastopa za občine nova doba odgovornega dela za gmoten, duševni in nravni napredek vsega naroda.

—dri.

Seja mariborskega občinskega sveta

Proračun s spremembami finančnega ministra sprejet — Za enoten regulacijski načrt mestne občine in okoliških občin — »Vesna« ostane — Vprašanje pravoslavne cerkve — Akcija za regulacijo Glavnega trga — Sejmišče za seno in slamo pri klavnici — Ukinjen davek na nočni obisk gostiln

Maribor, 27. marca.

Nocoj ob 18. se je vršila druga redna seja mestnega občinskega sveta mariborskega. Uvodoma je župan odgovarjal na interpelacije glede svobodne mesnice. Ugotovil je na podlagi uradnih zapiskov, da ni bil nobenih nerednosti pri prodaji mesa na prosti stojnici. Odredil je, da se bodo obvestila glede prodaje mesa na tej stojnici pošiljala odslej vsem listom. Tudi glede označbe kvalitete mesa se tržno nadzorstvo drži točno predpisov pravilnika. Predlaga pa, da razpravlja odsek o tem, ali se naj uvedejo za razne kvalitete, ki dobivajo okrogel žig, še posebne označbe. (Sprejeto.) Dalje poroča župan, da je vložil v imenu mestne občine na pristojnem ministrstvu prošnjo da se končno zgradi v Mariboru poboljševalni zavod za maloletnike, ki so ga pričeli graditi že pred vojno, pa je zaradi vojne bilo delo pri temeljih ustavljeno.

Predlog občinskih svetnikov Žebota in tovarišev, naj bi mestna občina v svrho dogovora o enotnem načrtu za zgradbo Maribora in okolice ter v svrho regulacije ulic in cest stopila v stik z vsemi okoliškimi občinami po posebni komisiji ali odseku ter naj bi zaprosila univ. prof. Pečnika, da preštudira obmejni del mesta in okolico ter po svojih vtisih sporazumno z gradbenim uradom izdela načrt — se sprejme soglasno. To je važno zaradi tega, ker ima Maribor sam po svoji lepoti in s svojo lepo okolico vse predpogoje, da se razvije v harmonično celoto in ima veliko bodočnost v tujskem prometu ter je zato treba, da se že sedaj preprečijo zgradbe na periferiji mesto, ki bi bile brez pravega načrta, kar bi pozneje pri regulaciji ulic povzročalo mnogo denarnih žrtev. Sprejme se tudi predlog občinskih svetnikov Ošlaka in tovarišev, naj se sprejme zopet v mestno službo pri gradbenem uradu 74 delavcev, ki so bili meseca januarja odpuščeni zaradi pomanjkanja dela ki pa so povečinni pristojni v Maribor in jim občina daje podporo.

Na razpravo je prišlo tudi vprašanje dekliškega zavoda »Vesne«. Po pojasnilu župana, kao je prišlo do govoric o opustitvi »Vesne«, ki ga s svojimi dohodki sama vzdržuje žensko obrtno šolo, katero bi morala vzdrževati prav za prav občina, ter po pojasnilih obč. svet. Grčarja, da je mestna občina ob prevzemu poslopja prevzela tudi obveznosti, da bo vzdrževala žensko obrtno šolo, je občinski svet soglasno sklenil, da »Vesna« ostane in je s tem odstavljeno to vprašanje definitivno z dnevnega reda.

Sledi poročilo pravnega odseka, ki vsebuje razne prizive proti ukrepom mestnih uradov. Prizivi se deloma odklonijo, deloma se jim ugodi. Olepševalnemu društvu se prepusti paviljon pri Treh ribnikih do preklica v brezplačno uporabo. Zavrne se ponovni predlog gostilničarjev zaradi povračila trošarine za vino in vinski mošt.

Med poročili tretjega odseka je zlasti važno naslednje: Pravoslavna cerkvena občina je zaprosila za prepustitev stavbnega prostora za pravoslavno cerkev na Jugoslovenskem trgu. Odsek je z ozirom na pomisleke, ki so se pojavili v javnosti glede primernosti prostora, sklenil povabiti prosilko, naj razpiše natečaj za določitev najprimernejšega prostora. Občinski svet odobri ta predlog z dodatkom, da bo dala občina brezplačno na razpolago vsak prostor, ki bi ga strokovna komisija označila kot primernega.

Glede regulacije Glavnega trga v zvezi z odstopom parcele pri državnem mostu za zgradbo velike hiše predlaga odsek, da se skliče anketa zastopnikov mesta, ljubljanske gradbene direkcije, mestnega gradbenega urada itd., ki jo naj skliče mestni gradbeni urad in ki naj izreče svoje končno mišljenje glede regulacije. Predlog je bil soglasno sprejet. Vprašanje trga za seno in slamo ter vprašanje za postavitev nove mostne tehtnice, ki je bilo že ponovno predmet razprav v občinskem svetu, se po predlogu občinskih svetnikov Bureša in Weixla soglasno reši tako, da se izvede sklep občinskega sveta, storjen pred dvema letoma, in se preloži trg za seno in slamo h klavnici ter tamkaj postavi tudi nova mostna tehtnica.

Pred prehodom k poročilu četrtega odseka poroča župan o proračunu, ki ga je prinesel potrjenega iz Beograda z nekaterimi bistvenimi izpremembami, o katerih smo v našem listu že poročali. Sklene se ukiniti davek na nočni obisk gostiln in kavarn ter na gostilniške račune, zvišati pa trošarino na vino na 1.50 Din in trošarino na pivo na 1 Din. V ostalem se proračun odobri kakor ga je določil minister financ.

Sledilo je še poročilo četrtega odseka. Narodnemu gledališču se dovoli izredna podpora 30.000 Din, uslužbencem mestnega kopališča pa nagrada za nadurno delo v preteklem letu.

Peti odsek poroča o raznih vprašanjih za koncesije. — Sledi še tajna seja, v kateri se v glavnem razpravljajo disciplinarne zadeve.

Poplave v Španiji

Madrid, 27. marca, d. Iz Saragoze poročajo, da presega škoda, ki jo je povzročila poplava reke Ebro v saragoški provinci nad 20 milijonov pezet. Iz Pampelona pa poročajo, da so pričele v okolici znova besneti velike nevihte in da je pričakovati, da bodo vsak čas prestopile reke bregove.

Žrtve francoskih poplav

Pariz, 27. marca. p. Po uradni statistiki je velika poplava v južni Franciji zahtevala 216 človeških žrtev. Hiš je bilo porušenih 2693, skupna površina poplavljenega ozemlja pa je znašala 143.000 ha.

Občinska imovina zastavljena

Königsberg, 27. marca d. Na podlagi razsodbe sodišča je bilo zastavljeno vse občinsko premoženje vzhodno pruskega mesteca Arys v korist Meiningške banke. S tem je finančni polom mesteca Arys zapečaten. Zastavljanje je bilo izvršeno na podlagi dovoljenega kredita od 750.000 mark.

Naši kraji in ljudje

Demobilizacija südmarkovske kolonizacije

Maribor, 27. marca

Dasi smo že v 12 letu svoje svobodne, narodne države, še vedno niso v nas ugasnili spomini na predvojno dobo, ko si je nemštvo s pomočjo svojih silnih organizacij Südmarke in Schhulvereina na eni in s podporo državne sile na drugi strani gradilo postojanke za svoj sloviti nemški most od Balta do Adrije, — na čase, ko so na bivšo celjsko Trutzburg vklesali značilno parolo: »Durch muss des Kieles Erz!«

V tistih časih je bila ena izmed točk, za katere so se vršile najbolj vroče bitke, tudi naš obmejni Št. Ilj. Nemci so dobro čutili, da je Št. Ilj kakor ustvarjen za zaščito nemško-nacijonalnega Maribora na severni strani. Zato so baš tej točki posvetili vso svojo pozornost, mobilizirali tam vse svoje sile in koncentrirali na tej točki vse svoje bogate izkušnje na polju germanizacije, da bi čim prej prišli do cilja in popolnoma zavladali tudi nad tem krajem.

Jasno, da je železniška postaja bila nemška. Premalo jim je bila ena šola, ustanovili so še svojo šulferajnsko. Naselil se je nemški zdravnik, toda vse to še ni zadostovalo. Kmetje so še vedno bili po večini Slovenci. Tako sta morali vmes poseči Südmarka in Heimstättenbank. Tekom let so navlekli cele desetine nemških kmetov iz Avstrije in Nemčije, ki so jim naslikali Št. Ilj kot eldorado. Le malokateremu izmed njih so natočili čistega vina, da so jih spravljali v Št. Ilj kot avantgardo nemškega političnega napada na Št. Ilj pri občinskih volitvah. Drugi so prišli tja popolnoma nepoučeni in so seveda bili neprijetno presenečeni. Toda kaj jim je pomagalo! Posestvo je bilo kupljeno, ostali so. Velik del teh Nemcev, dobrih in poštenih protestantov ter deloma katolikov, se nikdar ni mogel prav uživeti v tamošnje prilike, zlasti sedaj po vojni. Tožilo se jim je po domovini v Avstriji in Nemčiji.

Tako se je zgodilo, kar je bilo pričakovati. Začela je nastopati demobilizacija nemških kolonij v Št. Ilju. Ne morda pod kakšnim pritiskom, ne popolnoma spontano sam od sebe je nastopila deloma že takoj ali vsaj kmalu po prevratu, posebno pa zadnji čas, pojava izseljevanja südmarkovskih kolonistov. Nekateri so tudi umrli in tako prehajajo posetva, ne da bi bila vmes kakršnakoli akcija ali agitacija, popolnoma naravnim in mirnim potom v slovenske odnosno jugoslovenske roke. Zaznamovati je doslej blizu 20 takih primerov: posestva Oeler (ali Jeller) je kupil Hrvat Katalinić, Repnigovo Miović in Može, od Heimstättenbank Lilek Franc; Kleinovo Slovenec Magdalenc, Murkovo Hrvat Čevra, Schneplejevo Slovenec Nadrgoj, Hormickega posestvo Slovenec Jurgec, Kolaritschevo Slovenec Furlan, Sadujevo Slovenec Žerjav, Janschnijevo Slovenec Jelenko, Fischerederjevo Hrvat Habulin, Greiserjevo Slovenec Lemež itd. Večinoma so se prodajalci izselili v Avstrijo, seveda pa se mnogi že kesajo, ker so tam prišli popolnoma na nič. Je pa še nekaj Nemcev iz Nemčije, ki bi radi prodali v Št. Ilju posestva in se vrnili v domovino.

Zanimivo bi bilo vsekakor ugotoviti tozadevno točno statistiko glede svoj čas umetno po Südmarki in podobnih organizacijah naseljenih Nemcev, ki so se sedaj izselili v domovino, odnosno, kojih posestva so prešla sedaj v roke naših ljudi. Zanimivo bi bilo to ne samo za Št. Ilj, kjer je imela stvar najbolj eklatanten značaj, ampak za vso našo severno mejo. Zakaj videlo bi se baš iz tega, kako je bila vse skupaj res le umetna stavba, kako so bile takoimenovane nemške postojanke, ti »stebri« mostu od Belta do Adrije, samo potemkinovske vasi, ki sedaj razpadajo same od sebe. Demobilizacija nemške umetne kolonizacije je na pohodu.

Zmaga Toneta Šublja v Nemčiji

Berlin, 26. marca

Naš pevec Anton Šubelj je priredil v ponedeljek 24. t. m. v Berlinu v Bechsteinovi dvorani koncert »Negro spirituals« (zamorske duhovne pesmi). Pel je angleški. Spremljala ga je na klavirju pianistka gdč. Marica Vogelnikova. Izbrana berlinska publika je docela napolnila veliko dvorano, kjer običajno nastopajo odlični umetniki svetovnega slovesa. Med dostojanstveniki smo seveda opazili tudi našega poslanika ministra Balugdžića, dalje ameriškega poslanika in nekaj poslaniškega osobja.

Po znani aferi Jožeta Rijavca v Pragi je imel Šubelj kaj težavno stališče, da prodre v hladna srca berlinske publike, ki je skrajno rezervirana in razvajena. A že po prvi pesmi je Šubelj zmagovito zavzel postojanko, bil je nagrajen s presrčnim odobravanjem. Od pesmi do pesmi se je nato navdušenje stopnjevalo. Že takoj drugo pesem je moral ponoviti in ga je vzhičena publika nagradila s frenetičnim aplavzom. V premoru sta se Šubelj in gdč. Marica Vogelnikova prišla neštetokrat zahvaljevat za neštedeno odobravanje, ob zaključku koncerta pa sta bila še posebno deležna iskrenih, presrčnih in dolgotrajnih ovacij. Na mah popularna dvojica je morala dodajati, publika kar ni hotela zapustiti dvorane, prav ob odru so stali mnogi in klicali: »Na svidenje!«

Ker mnogo posečam koncerte, vem, kako težko dobi umetnik kontakt z berlinsko publiko, le redko se publika ogreje do take vzhičenosti kakor je to bilo pri Šublju. Sicer pa Šubelj zasluži ta triumfalni uspeh, prepeval je tako lepo in toplo, s takim znanjem in finočo, da je vzkliknil znani nemški kritik dr. Wanderer: ‚Der Junge singt herrlich!«

Enako je gdč. Marica Vogelnikova naravnost odlično absolvirala svoj debut pred velikomestno publiko. K podrobni oceni se še povrnem. — **Milan Košič.**

K novomeški avtomobilski nesreči

Novo mesto, 27. marca

Predvčerajšnjim smo poročali o hudi avtomobilski nesreči, ki je zadela svatovsko družbo Novomeščanov, namenjeno v Ljubljano. V naslednjem nekaj podrobnosti v izpopolnitev včerajšnjega poročila. Vaš poročevalec je posetil v tukajšnji bolnici ležečega hudo poškodovanega šoferja, mehanika g. Alojza Škedlja, ki je, pripovedoval:

»Na Ogrizkovem domu so se mudili svatje do 14.20. Bilo je vsega osem oseb, ki so napolnile dva avtomobila. V prvi avto, ki ga je zadela kasneje nesreča, so stopili trgovec g. Ogrizek, njegova soproga, oče ženina, trgovca g. Rudolfa Murna iz Kandije, bančni uradnik g. Splihal in šofer-mehanik g. Škedelj. Za volan tega avtomobila je sedel sam lastnik g. Ogrizek, jaz pa sem sedel na levo stran poleg njega. Šofiral je torej g. Ogrizek in ne jaz. Ko pridrčimo z zmerno brzino kakih 40 km, do vrha klanca, ki ga imenujejo Šrango, pred vasjo Jablana, sem naenkrat začul pok na sprednjem desnem kolesu. Avto je drčal dalje po cesti nizdol ter je g. Ogrizek občutil pri volanu, da sili vozilo preveč na desno, zaradi česar je s težavo skušal obdržati vozilu pravilno smer. V tem pa je že sledil drugi pok na zadnjem desnem kolesu in v tem trenutku je nas že vrglo, četvorico potnikov iz avtomobila, dočim je ostal za volanom g. Ogrizek, ki je šofiral. Videl sem še, kako je avto drčal kakih 20 m po dveh kolesih naprej ter se nato pričel pomikati proti meni, ki sem obležal daleč pred avtom. Postavil sem v bran svoje noge, toda težina vozila je bila prevelika in se nisem mogel ubraniti nevarnega pritiska. Avto se je zvrnil name in me pokopal pod seboj. V prsih sem začutil bolečine in ulila se mi je iz ust kri, nakar sem padel v globoko nezavest, iz katere sem se zbudil šele v bolnici.«

Na vprašanje vašega poročevalca, ali se sploh more tu govoriti o krivdi te ali one osebe, je g. Škedelj dejal: »Krivda tu ne zadene nikogar. Pnevmatiki na desnih kolesih sta bili najbrž slabi in prepereli. Na cesti je bil ovinek, znižan na desni strani, kar je v danem primeru katastrofo še povečalo. Že 25 let vozim najrazličnejša avtomobilska vozila, a se mi ni nikdar pripetila kaka nesreča. Najhujše, kar sem doživel, je bilo to, da so mi počile istočasno tri pnevmatike, pa vendar ni bilo take nesreče.«

Stanje ranjencev je še vedno kritično. Škedlja so danes rentgenizirali. Ranjenec ima zlomljeno desno nogo v kolenu, polomljeni dve rebri ter močno krvavi v notranjosti. Vseh njegovih notranjih poškodb pa še sedaj niso mogli ugotoviti. Škedelj trpi hude bolečine ter še vedno pada od časa do časa v nezavest.

Podobno je stanje gospe Ogrizkove, ki ima zlomljeni obe roki ter razbito glavo, s katero je zadela v obcestni kamen. Danes se je tudi g. Muren starejši slabo počutil in je moral leči v posteljo.

Dežni plašči

površniki, Trenhcoati, knikeboker hlače, elegantne; obleke za gospode zadnjih novosti v veliki izbiri pri

FRAN LUKIČ, Ljubljana, Stritarjeva ul.

Tihotapčeva smrt

Martinje, 27. marca

V soboto smo že brzojavno javili iz Murske Sobote, da je ob madžarski meji blizu vasi Žemavlje ustrelila finančna straža neznanega tihotapca, ki se na begu ni zmenil za pozive »Stoj!« Uradna komisija iz Murske Sobote je spoznala v ustreljenem tihotapcu Jožefa Časarja, posestnika v Žemavljah št. 22.

Nesrečni Časar je bil star šele okrog 30 let in precej premožen. Najbrž so ga strast in slabi zgledi spravili na tihotapska pota. Baje je tihotapil že več let. Usodnega dne je tihotapil z nekim drugim tihotapcem tobak iz Madžarske na našo stran. Tihotapca je zasačila patrulja oddelka finančne kontrole v Martinju, ko sta baš preskočila mejo. Spustila sta se v divji beg in ker na ponovne klice nista obstala, je straža rabila orožje. Jožef Časar je bil takoj mrtev, njegov tovariš pa je srečno pobegnil. Pri mrtvem tihotapcu so našli 100 zavojčkov madžarskega tobaka za pipo in 400 Din.

Ob tej priliki opozarjamo prav resno obmejno prebivalstvo, naj v obmejnem pasu sledi že prvemu pozivu finančni ali orožniški patrulji, ker morajo te v nasprotnem primeru brezobzirno rabiti orožje.

Vlom in tatvine

Zagorje, 27. marca

K včeraj na kratko opisanemu vlomu je naslednje podrobnosti in ugotovitve:

Zadnje čase so bile v okolišu kandrške in kolovratske občine izvršene razne tatvine, ki so prebivalstvo močno razburile. Gostilničarka in trgovka na Obreziji, ga. Marija Zajčeva je v torek ob 3. zjutraj slišala, da v spodnjem lokalu nekdo nekaj razbija. Zbudila je takoj svojega zeta, ki se je oborožil ter pohitel v spodnje prostore. Tatovi so med tem že pobegnili. Skozi zamreženo okno so vdrli v kuhinjo, odprli vse spodnje lokale ter vse razmetali in prebrskali. Odnesli so drobiža okrog 100 Din, dočim so mast, meso in tobak pustili. Gotovo je, da so iskali samo denar. Trgovka ima v trgovini močno železno blagajno, katero so skušali vlomilci odtrgati od zidu in odnesti, kar pa se jim ni posrečilo.

Svojo srečo so poskusili še pri gostilničarju g. Peregrinu Jesenšku v Izlakah. Tudi tukaj so odprli z vitrihi vse spodnje prostore, odnesli pa so samo par steklenic žganja. Orožništvo pridno zasleduje nevarne nočne goste in je izvršilo tudi nekaj hišnih preiskav. Baje so na sledu neki malopridni trojici, ki samo pohajkuje ter brez dela dobro živi.

Začnite pri kavi . . .

če hočete svoj način življenja kakor tudi Vaše rodbine v zdravstvenem pogledu pravilno usmeriti. Pri kavi Hag, Vam je napredek najlažji. Kofein je nearomatična snov brez duha in okusa, škodljiva srcu, živcem in ledvicam. Pri kavi Hag, pravi, fini zrnati kavi, so te neprijetne posledice radikalno odstranjene. Ker se kava Hag sama po sebi kot kvaliteta oceni, s tem popolno ustreza zahtevi: da varuje zdravje in povečuje veselje do življenja.

KAVA HAG VARUJE VAŠE SRCE

KAVA HAG

Bikoborba na cesti

Ljubljana, 27. marca

Na tako zvani »rampi« za glavnim kolodvorom je prišlo danes okrog 12. do razburljivega dogodka.

Posestnik in trgovec Jože Košiček iz okolice Novega mesta je naložil danes na Dolenjskem dva velika, huda in lepo pitana bika ter ju v vagonu pripeljal v Ljubljano, da ju proda mesarju. Bika sta bila močno povezana in je šlo med vožnjo vse v redu. Ko se je vagon ustavil na »rampi«, je Košiček poklical več delavcev in skušal bika spraviti zopet na zemljo. Odprli so vagon, a sta jih živali pozdravili z nekam nesrečo napovedujočim tuljenjem. Možje pa se tega niso prestrašili in prvi bik se je majestetično odmajal po težki deski navzdol. Delavci so ga odgnali v mesto ter ga oddali mesarju. Na vrsto je prišel drugi bik. Ta je sopihal vse huje kakor prvi, se hudobno oziral okrog in stoječ že na zemlji kraj tira potulnjeno pobesil glavo. Morebiti bi šlo tudi z njim vse v redu, da ni baš tisti trenutek privozila mimo železniška lokomotiva in spustila paro. Sopuh stroja in nesrečno brlizganje je bilo krivo, da je bik nenadoma napravil par ogromnih skokov, nato pa dvignil rep . . . Nič ni pomagalo, vsi: oha; hopa, horuk — stoj! niso zalegli. Bik se je še parkrat strumno zasukal nato pa jo z dvignjenim repom ubral čez tire in naprej čez polje proti Dunajski cesti, ljudje pa za njim. Pričela se je divja gonja, v kateri je razbesnela žival zasledovalce vedno prehitevala. Ljudje so se v strahu pred razdivjanim bikom razbežali na vse strani; za njim se je podil nekaj časa le trgovec Jože Košiček. Oba sta pridirjala že do Vodovodne ceste, kjer se je Košiček biku toliko približal, da ga je lahko prijel za vrvi. Naenkrat pa je bik butnil v stran in spravil Košička pod sebe. Temu bi že huda predla, da ni na tistem mestu zemlja zaradi zadnjega deževja precej namočena in mehka. Tvegal je tudi drugi poskus, a ga je bik spet spravil pod sebe, tako da ga je skoro zmečkal. V tistem hipu je prihitel na junaški mejdan tudi stražnik in preplašil bika s streli iz samokresa. Razdivjana žival se je umaknila in se pričela pasti na travniku. G. Košiček je nato uvidel, da bika ne bo mogoče ukrotiti, zaradi česar je naprosil stražnika, da žival ustreli. Ker to s samokresom ni šlo, je stražnik slednjič opravil to s karabinko, ki mu jo je donesel neki tovariš iz stražnice II. Pogodil je bila z več streli v glavo, nakar je g. Košiček žival še zaklal kar na mestu.

Zaklano žival, ki je še malo prej ogražala življenje ljudi in ki je tehtala nad 700 kg, so nato hlapci prepeljali v mesto ter jo oddali mesarju.

„Ali je verjetno“

boste dejali, ko boste zvedeli za neverjetno nizke cene lepim štofom za moške obleke in površnike, za perilo čepice, kravate, nogavice itd. Pridite! Oblecite se solidno in poceni pri

A. PRESKER, Sv. PETRA c. 14.

Razvoj Slatine Radencev

Radenci, 27. marca

Krajevni šolski odbor, ki je polno zaposlen z graditvijo šole, je po dolgih pogajanjih slednjič kupil stavbišče za novo šolo. Ustrežljivo je g. Vogler ugodil s tem, da je dal stavbišče za malenkostno odškodnino. V kratkem bodo razpisana dela. Material bo dobavil krajevni šolski odbor v svoji režiji.

Z graditvijo posojilničnega poslopja bodo tudi v kratkem pričeli. Načrti in proračuni so že gotovi.

Odbor, ki si je nadel nalogo elektrificirati Slatino Radence, je pridno na delu. Pogajanja z Gornjo Radgono glede dobave toka so v teku. Zadruga, ki se bo osnovala, izvede načrt tako, da prevzame gradnjo podaljšanje daljnovoda od Črešnjevske opekarne do Slatine Radencev v lastni režiji. Predvideni stroški elektrificiranja so preračunani na 400.000 Din in se bodo amortizirali v 15 letih. Pogajanja glede cene toka so še ovira, da ni prišlo do zaključka. Mestna občina, ki dobavlja tok na Gornjo Radgono, je v ceni previsoka. Upamo pa, da bodo uvideli lastno korist ter ceno toka znatno znižali. Odbor si je nadel nalogo, da na vsak način izvede načrt. Kakor se čuje, bo zadruga, ako pogajanja z Gornjo Radgono ne uspejo, zgradila svojo kalorično centralo ter čakala, da bo še Fala podaljšala daljnovod iz Križevcev. Okraj bo tako mnogo pridobil v gospodarskem kakor tudi kulturnem pogledu.

Zdraviliška uprava je že pričela lepšati in snažiti nasade v zdravilišču. Letošnja sezona bo, kakor vse kaže, zelo dobra. — Gospodinjski tečaj, ki je v zaključni fazi, nam bo ostal v trajnem spominu in voditeljice se bo marsikatera gospodinja hvaležno spominjala za pridobljeno znanje.

DOLEX KARTOTEČNI PRIBOR KARTOTEČNE IŠKOVINE KARTOTEKA D. Z. O. Z. LJUBLJANA SELENBURGOVA 6 KARTOTEČNO KNJIGOVODSTVO

Preureditev škofjeloškega kolodvora

Trata, 27. marca

Konservativnost onih mož, ki so v skrbi za obstoj voznikov pomaknili škofjeloški kolodvor pol ure hoda izven mesta, se v sedanjih časih maščuje nad Škofjo Loko. Dočim se na Trati gospodarske institucije postopoma razvijajo in dajejo malemu naselju povsem industrijski značaj z zaslužkom za desetine in stotine ljudi, je prizadevanje Škofjeločanov v tem pogledu zaman. Ni tajiti, da je tega v veliki meri krivo baš dejstvo, da železnice ni doma. Iz tega spoznanja izvirajo najrazličnejši načrti Ločanov, da se med Škofjo Loko in Trato vzpostavi redna, lažja vez, ki naj jo stvari nova železniška proga, ako ne električna cestna železnica. Vsak načrt zase je jako lep, a težavno izvedljiv.

Škofjeloškemu kolodvoru je prisojena važna naloga. Poleg močno razvite industrije lesa na Trati je postaja tudi središče za transport lesa iz Selške in Poljanske doline, vrhu tega je velik osebni promet iz obsežne škofjeloške okolice s 30 km dolgo črto do Žirov in 24 km Selške doline. Promet se z vsakim letom viša tudi s pojačenim dotokom tujcev iz vse države. Z naraščajočim blagovnim in osebnim prometom se zato nujno pojavlja potreba, da se škofjeloški kolodvor razširi, in sicer z daljšim prizidkom proti zapadu. V novih lokalih naj bi se deloma razmestili sedanji utesnjeni uradni prostori železnice, zadostne prostore pa naj bi prejela poštna uprava za naselitev ekspoziture, ki je Trati za olajšani in rednejši obrat zelo potrebna.

Ob preureditvi kolodvora bo treba rešiti tudi vprašanje perona. Kakor izvemo, so bili lesni industrijci ob času električne instalacije na postaji pripravljeni, da za napravo kolodvorske verande odstopijo brezplačno ves potrebni les. Žal, se delo ni izvršilo. Menimo, da sme Trata z obsežnim zaledjem Škofje Loke in obeh dolin brez oklevanja stremeti za moderno urejenim peronom, kakor ga imajo Kranj, Lesce in Jesenice na Gorenjskem. Saj izkazuje Škofja Loka po statistiki 144.000 potnikov letno.

Ako bodo krajevni činitelji delali za navedeni načrt skupno z državnimi oblastmi agilno in vztrajno, tedaj smemo pričakovati, da lepi zamislek ne bo ostal zgolj na papirju.

Danes ob 4., 7., in 9. zvečer! Največji zvočni film sedanjosti

Govore v glavnih vlogah: **v nemškem jeziku**

Fritz Kortner — Franz Lederer

„ATLANTIK“

Grandijozna vizija nepozabne katastrofe na morju, potop „Titanica“, ki je svoje čase pretresel ves svet!

Bosna velefilm! Predprodaja vstopnic od 10. ure dalje!

Telefon 2124. **Elitni kino Matica**

KULTURNI PREGLED

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA.
Začetek ob 20

Petek, 28.: Za ljubezen so zdravila. E.

LJUBLJANSKA OPERA.
Začetek ob pol 20.

Petek, 28.: Netopir. A.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.
Začetek ob 20.

Petek, 28.: Zaprto.
Sobota, 29.: Rigoletto. Premijera. Izven. Gostuje ga. Tinka Vesel - Pola.

ŠENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER
Začetek ob 20.15.

Sobota, 29.: Revna kakor cerkvena miš.
Nedelja, 30.: Revna kakor cerkvena miš.

The Utica Jubilee Singers v Ljubljani

Zamorske pevske kvintete pozna danes skoro vsakdo pri nas s plošč, zato je bilo pričakovanje dokaj veliko. Kvintet pevcev, ki jih pošilja v Evropo »Utica Normal and Industrial Institute« ni sicer istoveten, vsaj po kvaliteti glasov soditi z onimi, ki so vsepovsod znani pod značko »Revellers«. Gotovo pa ima svoje prednosti, kamor je prištevati predvsem brezhibno intonacijo in skrajno vpetost; to jim omogoča, da izvajajo vsako skladbo, ne da bi prej uglaševali in da jim teče ritmično vzorno. Iz svojega velikega repertoarja, ki obsega okrog 100 pesmi, so zapeli v Ljubljani 14 deloma nabožnih, deloma humorističnih, odnosno humoristično-nabožnih melodij. Sami dele svoje pesmi v skupine: Spirituals and Jubilees (nabožne pesmi in himne), Plantation songs (plantažni napevi) in Popular songs) narodni napevi). V njihov repertoar pa spadajo seveda tudi plesni napevi, od katerih so enega dodali kot zaključno točko sporeda. Napovedane so bile tudi še plesne posebnosti v kostumih, kar pa je iz neznanega vzroka izostalo.

Lahko je bilo konstatirati sorodnost naših narodnih ali ponarodelih melodij z zamorskimi, k čemur je mnogo pripomogel tudi peteroglasni pevski stavek, ki se ga zamorci prav tako poslužujejo kakor mi. Melodika vseskozi priprosta, prav tako harmonizacija, ki le redko zapusti primitivne postope. Zato pa tembolj presenetijo kratki izprehodi v sosedne tonovske načine, ki so jih pevci, kakor je pač od njih že navada, brez napake intonirali. Manjkala pa je predvsem znamenita improvizacija, ki odlikuje sicer grupo »Revellers« in ki stori njihovo prednašanje posebno zanimivo. Najbolj so ugajali v humorističnih pesmih, ki so jih prednašali temperamentno in groteskno.

Posebno efekten je bil banjo-virtuoz, ki je z veliko tehnično spretnostjo izpopolnil nekaj točk sporeda z napevi iz »Sonny boyac in žel bogat aplavz, osobito v sklepni točki, ki jo je plesal nekako kostumiran s spremljevanjem banja in pevskega kvinteta. Mislim, da je banjoist najboljši muzik od cele skupine.

Koncert je bil prav dobro obiskan in publika je z zanimanjem sledila posameznim točkam. Nastopajoči so morali marsikatero pesem dodati, oz. ponoviti. **L. M. Š.**

Razstava Srečka Magoliča. Ob priliki svoje sedemdesetletnice bo v Jakopičevem paviljonu priredil jubilejno razstavo svojih del Srečko Magolič. Razstavil bo nad 150 oljnatih slik, ki jih je izvršil od l. 1926. Razstava se bo otvorila v nedeljo dne 30. marca in bo odprta do 5. maja vsak dan od 9. do 18. ure.

Predavanje Zvonimira Rogoza v Pragi. Dne 21. marca je predaval v Slovenskem institutu v Pragi bivši član ljubljanske drame, sedaj režiser in igralec Narodnega divadla g. Zvonimir Rogoz o sodobnem jugoslovenskem gledališču (z diapozitivi).

Bulletin international je začela izdajati Jugoslovanska akademija v Zagrebu. Bulletin prinaša v francoščini resumeje najvažnejših znanstvenih razprav, ki so izšle v zbornikih akademije. Tako bodo izsledki naših znanstvenikov dostopni mednarodni znanosti. Zamisel Jugoslovenske akademije je zdrava in tak Bulletin je bil že zdavnaj potreben. V slovenskih znanstvenih publikacijah se je že pred leti upeljala praksa, da se izsledki razprav označijo v francoščini ali nemščini.

Oskar Nedbal v Budimpešti. Eden najboljših čeških dirigentov Oskar Nedbal je minule dni z velikim uspehom dirigiral koncert madžarske filharmonije v Budimpešti.

»Priče polja i šume«. Minule dni je izšla zbirka verzov in proze V. Pavlovića »Priče polja i šume«. Knjiga je lejo opremljena, šteje 68 strani in stane 15 Din. Izšla je v samozaložbi.

Svetovna dramatska nagrada. Pariška »Revue Internationale du Théatre et des Beaux Arts« je razpisala svetovno nagrado za najboljšo dramo. Tekmujejo lahko avtorji vseh narodnosti. Deset najboljših dram bo dobilo lepe denarne nagrade, izmed njih pa bo izbrana najboljša in uprizorjena na enem izmed velikih pariških gledališč.

Društvo prijateljev Dostojevskega se je po daljših pripravah ustanovilo 23. t. m. v Pragi. V vodstvu novega društva so profesorji Machal, Hožak, Gesemann i. dr., v odboru je več pisateljev in režiserjev. Društvo si je nadelo nalogo, da sistematično proučuje spise Dostojevskega. Za prihodnje leto pripravlja velik zbornik o Dostojevskem. Ustanovitev tega društva zopet dokazuje, da pomen Dostojevskega kot pisatelja vzlic vsem modnim literarnim geslom neprestano raste.

»Narodna Odbrana« je priobčila v številki z dne 25. marca nadaljevanje kulturno-filozofske razprave Vl. Vujića »O ljudima zapada i o nama«, članke o balkanski uniji, o problemih narodnih manjšin v sodobni državi, o problemih podeželja itd.

Noseče matere morajo skušati vsako zagatenje odpraviti z uporabo naravne **»Franz Josefove« grenčice.** Predstojniki univerzitetnih ženskih klinik soglasno hvalijo pristno **»Franz Josefovo« vodo,** ker se lahko použije in se milo odpirajoči učinek zanesljivo pokaže v kratkem času brez neprijetnih stranskih pojavov. **»Franz Josefova« grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

SOADONT
DEPO: J. KLOPFER-ZEMUN
Beli zobje

Domače vesti

* **Generalni inšpektor prometa umrl.** »Avala« nam je včeraj sporočila: V vojaški bolnici v Beogradu je umrl generalni inspektor vsega prometa Jevrem J. Popović. Rojen je bil 5. aprila l. 1876. Nižjo in višjo vojaško akademijo je dovršil v Beogradu, višje tehnične študije v inozemstvu. Podporočniški čin je dosegel 2. avgusta 1896. Zaradi svoje visoke vojaške naobrazbe kot artiljerijski tehnični oficir je kmalu zaslovel kot strokovnjak v vprašanjih oboroževanja in je zato l. 1914 po začasni upokojitvi postal ponovno merodajen za vsa vprašanja nabave orožja in municije. Zato je bil često delegat naše države v inozemstvu. Njegovo delo v arzenalu v Kragujevcu je znano in priznano v vsej državi. Pri neki eksploziji je bil težko ranjen, izgubil je levo roko in postal invalid. Po vpokojitvi leta 1925 je prevzel upravo rečnega prometa kot načelnik ministrstva. Kmalu je bil imenovan za generalnega inspektorja vsega prometa. Na tem visokem položaju se je izkazal z odličnim znanjem, spretnostjo in moralnimi vrlinami. Njegova zasluga je, da je danes naš promet na dokajšnji višini. Imel je vsa naša odlikovanja, razen tega pa še ruska, italijanska in češkoslovaška.

* **Izpremembe v diplomatski službi.** »Avala« javlja: Z ukazom Nj. Vel. kralja je na predlog zastopnika zunanjega ministra postavljen Josip Macen v 6/I za tajnika poslaništva v Tirani, dozdaj pri kr. konzulatu v Solunu, ter Dragoljub Jovanović v 7/I pri konzulatu v Solunu, dosedaj pri poslaništvu v Tirani.

* **Diplomski izpit** za strojnega inženjerja je napravil z odličnim uspehom g. Boris Zupan na tehniki v Brnu. Čestitamo!

* **Nov advokat.** Advokatska zbornica v Ljubljani razglaša, da je dr. Fran Ferčič 21. t. m. bil vpisan v imenik advokatov s sedežem v Šoštanju.

* **»Uradni list kraljevske banske uprave Dravske banovine«** objavlja v 43. številki zakon o trgovinski pogodbi med kraljevino Jugoslavijo in kraljevino Madžarsko, sklenjen v Beogradu 24. julija 1926., nadalje zakon o konvenciji o ureditvi prometa in prevoza na železnicah kraljevine Jugoslavije in kraljevine Madžarske ter uredbo o ustroju in področju uprav policije.

* **Uredba o potnih stroških državnih uslužbencev.** Prošlo sredo je stopila v veljavo uredba o naknadi potnih in osebnih stroškov civilnih državnih uslužbencev. Po tej uredbi se dnevnice za službena potovanja v tuzemstvu gibljejo od 50 do 250 dinarjev dnevnice za potovanja v inozemstvu v roku trajanja do 30 dni pa znašajo 15 do 50 švicarskih frankov.

* **Višji izpiti carinskih uradnikov.** Finančni minister je predpisal pravilnik za polaganje višjega državnega strokovnega izpita carinskih uradnikov. Po tem pravilniku imajo pravico na polaganje tega izpita carinski uradniki, ki so dovršili deset let državne službe, položiti pa ga je treba v treh letih od dne, ko je uradnik dosegel to pravico. Izpit se polaga vsako leto v aprilu in v oktobru.

* **Naj govori ljudski jezik.** Prejeli smo: Krajevnim imenom spoznamo jedro, ako poslušamo preprosto ljudstvo. To sem izkusil, ko sem pred kakimi 30 leti potoval iz Kranjske gore preko Vršiča v Trento. Na potu sem se zanimal za ime prelepe gore v bližini. Tostran Vršiča jo je star pastir imenoval Prislnk (z naglasom na prvem zlogu), na strani proti Trenti tudi prileten pastir pa Prisovnik (tudi s poudarkom na prvem zlogu). Obe izreki sem si takoj zapisal in ju še danes hranim. Pred dvema letoma sem zopet vprašal v Kranjski gori starega, preprostega moža, kako pravijo gori pred nama. Odgovori! mi je: »Prisovnk, a sedaj tudi Prisank«. Kakor kaže, govorica preprostih ljudi, se je narodna oblika izcimila iz polnozvočnega naziva Prísolnik. Osnova mu je solno, odkoder imamo besedo solnce. Iste osnove je tudi ime gore Osolnik — po ljudski izreki Osovnik — nad Medvodami in Soro ter pri Ribnici, prvo z naglasom na prvem zlogu, drugo na srednjem. Oblika Prisank, ki se je uveljavila pri inteligentih v Kranjski gori in v njeni okolici, je nastala po krčenju ali pa tudi po vplivu nemških turistov. Tako se je godilo tudi Stenarju (po izreki Stejnar) v Vratih, ki so ga Nemci preobrazili v Steiner, po naše Štajnar. Pravo ime kranjskogorski gori je torej Prisojnik, po izreki Prísovnik, a ne prisójnik. Le-to je nastalo umetno v sili, ko ni še bila znana pristna izreka preprostih Kranjskogorcev ali Borovcev za ta vrh. Kdor priznava naziv Osolnik, mora pritrditi tudi pravemu nazivu Prisolnik ali po izreki Prisovnik. Popravimo, kar smo zagrešili! **A. M.**

* **Nered na avtobusnih progah.** Pišejo nam: Dogaja se, da se na gotovih avtobusnih progah voznik ne ravna po voznem redu, temveč vozi včasih malo prej, včasih malo pozneje. Tako netočno postopanje lahko dovede potnike do velikih nevšečnosti, zamude časa in gospodarske škode. Tak primer se je zgodil te dni v Kranju. Potnik je vprašal sprevodnika avtobusa Splošne maloželezniške d. d. v Ljubljani, ki je baš privozil od kolodvora na postajališče pri »Stari pošti«, ali vozi avtobus naprej ob 8.30 zjutraj. Sprevodnik je potniku pritrdil. Enak čas odhoda iz Kranja je označen tudi na voznem redu. Nato se je potnik vrnil k postajališču okrog 10 minut pred določenim časom, a avtobus je je kljub zatrdilu sprevodnika in kljub voznemu redu — že odpihal. Podobni primeri niso osamljeni. Ista družba je z dnem 29. januarja t. l. kar na tihem ukinila eno vožnjo avtobusa na progi Kranj - Smlednik - Ljubljana, ne da bi družba na primeren način obvestila javnost o spremembi voznega reda. Posledica tega postopka je bila, da je drugi dan več potnikov na tej poti zaman čakalo par ur v snegu in dežju na dotični avtobus, ki bi po voznem redu še imel voziti. Mislimo, da bi bilo le družbi v korist, če bi se napravil v tem pogledu red.

* **Dostavljanje pisem za OUZD v Ljubljani.** Vsi dopisi in pošiljke za Okrožni urad za zavarovanje delavcev naj se naslavljajo vedno na urad, ne pa na ime ravnatelja urada. V primeru odsotnosti ravnatelja se taka pošta ne more pravočasno reševati.

* **Opozorilo železničarjem.** Udruženje jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev obvešča člane, ki so bili pomaknjeni nazaj v I. stopnjo osnovne plače, da je razposlal oblastni odbor vsem podružnicam potrebna navodila in naj se tovariši, ki so prizadeti, oglasijo pri podružnicah, da ne zamude roka.

* **Dvodnevni tečaj o zatiranju sadnih škodljivcev in bolezni** priredi občinski kmetijski odbor skupno s podružnico Sadjarske in vrtnarskega društva na Bledu v sredo 2. aprila in v četrtek 3. aprila t. l. Poučevalo se bo teoretično in praktično točno od 8. ure do 12. dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne. Vabljeni kmečki in drugi sadjarji z Bleda in okolice.

FOTO-KINO-APARATI
in potrebščine najceneje v drogerijah
KANC, LJUBLJANA
in
KANC (Wolfram), MARIBOR
CENIK GRATIS!

* **Sodelovanje dijakov na vsesokolskem zletu v Beogradu.** Kakor poročajo iz Beograda, se bo vsesokolski zlet v Beogradu pričel z nastopom šolske mladine iz vse naše države v dneh 7. in 8. junija. Na zletu bodo sodelovali dijaki srednjih šol in učiteljišč. Po dosedanjih prijavah bo sodelovalo 9377 dijakov. Iz Češkoslovaške se udeleži zleta 800 dijakov pod vodstvou svojih telovadnih učiteljev.

* **Sokolsko gledališče v Radovljici** uprizori prihodnjo nedeljo 30. t. m. zvečer pasijonsko legendo »Križaj ga!«, ki jo je po nemškem originalu priredil za slovenske odre g. Jakob Špicar. Dejanje se vrši za časa trpljenja Gospodovega v Pilatovi hiši in na jeruzalemski ulici. Pri igri bo nastopilo nad petdeset ljudi.

* **Smrtna kosa.** V Mariboru je umrla ga. Karolina Lampretova, rojena Klobčauerjeva, stara 51 let. Pogreb pokojnice bo danes ob 16. iz kapele mestnega pokopališča v Pobrežju. Blag ji spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Zamenjavanje starih novčanic v dobi tujskega prometa.** Iz higijenskega ozira je sresko načelstvo v Splitu odredilo, naj hoteli in trgovine v dobi sezone zamenjavajo pri Narodni banki stare in raztrgane novčanice, da se v tujski sezoni ustavi cirkulacija starih novčanic.

* **Oblastna poštno-telegrafska uprava v Ljubljani.** oddaja v zakup prevažanje pošte na progi Polhov gradec - Dobrova - Vič - Ljubljana za dobo enega leta ali za dobo treh let od 1. julija 1930 dalje. Več je razvidno iz razglasa, ki je nabit na mestni deski

* **Zbirka za rodbine ponesrečencev z »Dakse«.** Poseben odbor pomorcev, ki se je organiziral pri Jadranski Straži v svrho zbiranja prispevkov v korist rodbinam ponesrečencev na Daksi je zbral doslej približno 250.000 dinarjev. Minister za socijalno politiko dr. Drinković je prispeval 30.000 dinarjev, Dubrovačka plovitba pa je votirala 300.000 dinarjev. Posebni odbor pomorcev na Sušaku je nabral doslej nad 70.000 dinarjev.

Tvrdka
Julio Meinl
uvoz kave, **Šelenburgova ulica 3,** priredi v svoji podružnici danes
od 8.—12. poskušnjo Maltin kakao-a, dne 28. t. m. popoldan poskušnjo kuhane čokolade in dne 29. t. m. cel dan poskušnjo kave.
Vsak gost dobro došel!

* **Tragična smrt dveh delavcev.** V torek zvečer sta se delavca Simo Mitrović in Stjepan Dolnić pri Begovem Hanu hotela z brodom prepeljati preko reke Bosne. Ker sta imela s seboj tudi precej težko prtljago, se je brod sredi reke prelomil na dvoje. Oba sta popadala v vodo ter ju je odnesla močno narasla Bosna. Na pomoč priliteli domačini ju niso mogli rešiti.

* **Z žganjem se je zastrupil.** Iz Ivankova pri Osijeku poročajo, da je delavec Mile Rukavina za stavo izpil štiri litre žganja ter se onesvestil. Tovariši so ga spravili v posteli, a nesrečnik je že v teku noči umrl.

Gozdna semena
SAŠA STARE, Mengeš.
Zahtevajte cenik.

* **Obledele obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna Jos. Reich.**

Iz Ljubljane

— **Jubilejno umetnostno razstavo** priredi Srečko Magolič ob svoji 70 letnici v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani. Razstava bo obsegala 160 od leta 1926. izvršenih in še ne razstavljenih pokrajinskih oljnatih slik. Razstava bo odprta od nedelje 30. t. m. do 5. maja vsak dan od 9. do 18. V paviljonu bo na razpolaganje tudi knjiga »Avtogrami lepi umetnosti naklonjenih«, v katero naj se obiskovalci podpisujejo. To knjigo bo po zaključku razstave hranila Narodna galerija v svojem arhivu. Videli bomo vsai, kaj bolj mika našo gospodo: umetnost ali rokoborba. V vabilih, ki se baš razpošljajo, pravi Magolič, da bo to njegova zadnja razstava, zaradi tega bo nastavil slikam kar najnižje cene. Da pa omogoči tudi manj imovitim ljubiteljem umetnin okrasiti si domove z originali, bo oddajal slike tudi na zmerne obroke. Ker se nam Magoličeva dela zlasti z njegove zadnje razstave 1926., ki je bila zaključena z najlepšim uspehom, želimo mu tudi sedaj ob njegovi 70letnici najboljši uspeh.

u— **Geografsko društvo na univerzi v Ljubljani.** Kakor nam poročajo, se je te dni vršil redni občni zbor Geografskega društva na univerzi v Ljubljani. Glavni predmet razpravljanja so bila poročila odbora; bila so veren odsev društvenega delovanja, ki je bilo v preteklem letu posvečeno v prvi vrsti skrbi za izdajanje društvenega glasila »Geografskega vestnika« ki si je priboril že važno mesto v razvoju naše znanosti. Na občnem zboru je bil govor tudi o kongresu slovanskih geografov in etnografov, ki se bo vršil letos od 4. do 17. maja v Jugoslaviji. Ob tej priliki obiščejo kongresisti tudi Ljubljano; prijave za sprejem bo vodil poseben v to svrho sestavljeni komite, v katerem bodo poleg zastopnikov naše znanosti tudi zastopniki naših oblastev in javnih korporacij. Nikakor pa ne vodi priprav Geografsko društvo, kakor je bilo pred kratkim netočno objavljeno v časopisju. Za bodočo poslovno dobo so bili izvoljeni v odbor naslednji gospodje: univ. docent dr. Anton Melik, predsednik; prof. dr. Valter Bohinec, podpredsednik; abs. phil. Svetozar Ilešič, tajnik; prof. dr. Roman Savnik, blagajnik; phil. Fran Pengov, knjižničar; prof. Silvo Kranjec in ref. Rudolf Badjura, odbornika, notar M. Hafner, prof. Josip Breznik in dr. Jože Rus, revizorji.

u— **Iz gledališča.** Drevi se bo pela v operi za red A opereta »Netopir«, v soboto Puccinijeva »Boheme« za red B, v nedeljo pa opereta »Cigan baron«. — V drami se bo drevi igrala Nestroyeva komedija »Za ljubezen so zdravila« za red E. — Dne 2. in 3. aprila bodo gostovali v drami igralci Narodnega divadla iz Prage z go. Dostalovo in g. Vydro na čelu. Vstopnice od ponedeljka dalje pri dnevni blagajni v operi. — V soboto se bo ponovil Šnakespearejev »Vihar« za C. Sodelovala bo godba dravske divizije pod taktirko g. dr. Čerina Predprodaja pri blagajni v operi.

u— **Veseloigra »Revna kakor cerkvena miš« na Šentjakobskem odru.** V soboto, 29. in v nedeljo 30. t. m., se ponavlja predvidoma poslednjič izvrstna veseloigra »Revna kakor cerkvena miš«. Vsebina igre je tako ljubka in posamezni prizori tako prisrčno humorni, da jo je kritika po pravici imenovala najboljšo povojno komedijo. V naslovni vlogi gdč. Baranova. Posetite predstavi. Vstopnice so v trgovini g. Miloša Karničnika na Starem trgu. Med dejanji oddaja radio tvrdka krasne komade.

u— **Koncertna in operna pevka ga. Pavla Lovšetova** priredi v petek 4. apria v Filharmonični dvorani koncert, na katerem bo izvajala celo vrsto samospevov iz slovenske in svetovne literature, kot sklepno točko pa Vitezslava Novaka ciklus »Slovaške narodne pesmi«. Na klavirju jo bo spremljal konservatorist g. Marjan Lipovšek. Vstopnice bodo v predprodaji od petka opoldne dalje v Matični knjigarni.

u— **Prihodnji koncert pevskega zbora Glasbene Matice ljubljanske** bo v ponedeljek 14. aprila. Kakor že javljeno, se bo izvajala ta večer Štolcerjeva simfonična skladba »Balkanofonija« za veliki orkester in Vycpalekova kantata za soli, zbor in orkester »O poslednjih rečeh človeka«. Koncert bo dirigiral ravnatelj Polić.

u— **Gojencem dramskega tečaja ZKD.** Vaja za oba letnika drevi ob 19. Istočasno tudi vaja za »Dantonovo smrt«.

u— **Društvo za raziskavanje jam** bo imelo svoj občni zbor drevi ob pol 19. v balkonski dvorani ljubljanske univerze. Po občnem zboru bo javno predavanje s skioptičnimi slikami. Predaval bo B. Koman o hidrografiji Loškega polja.

u— **Mestna ženska C. M. podružnica v Ljubljani** bo imela danes sejo v pisarni, Beethovnova ulica 2.

u— **Občni zbor Šentjakobsko-trnovske Ciril-Metodove podružnice** bo z običajnim sporedom 28. t. m. ob 20. v gostilni Bergant v Trnovem. Prijatelji podružnice vabljeni.

u— **Srednješolci!** V nedeljo 30. t. m. ob 17. običajni sestanek. Pridite polnoštevilno. Francoski inštitut v Ljubljani.

u— **Sokol I.** javlja članstvu, da je umrl brat Rihard Fries, katerega pogreb bo v petek 28. t. m. ob 16. od tovarne za klej na Martinovi cesti na pokopališče pri Sv. Križu. Bratsko članstvo vabimo, da se po možnosti udeleži pogreba (v civilu z znakom).

u— **Československá Obec v Lublani.** Členouvé sučastni se pohřbu krajana Friese v pátek, dne 28. března t. r. o 4. hodine odpolední z továrny na klih, Kette-Murnova ulica

u— **Predavanje v akademskem klubu za Društvo narodov** bo drevi ob pol 18. na univerzi, soba 69. Predaval bo Branko Alujević o možnosti sprave med skupščino in svetom Društva narodov. Udeležba za člane obvezna, prijatelji vabljeni!

u— **Z vrta ukradena odeja.** Franja Popova stanujoča v Dermotovi ulici 9, je te dni sušila na domačem vrtu perilo in posteljne odeje, ki jih je pustila zunaj tudi ponoči. Za to pa je zvedel neznan tat, ki je ponoči preskočil vrtno ograjo ter ukradel odejo, čeprav je bila še mokra.

u— **Izgnane potepinke.** Policijska uprava je za nedoločen čas izgnala iz svojega okoliša tri znane potepinke, in sicer 27-letno Ano Gladovo iz Račkega potoka, Ano Rakovčevo iz Dobernica ter 30-letno Terezo Žurbijevo iz Podgorja pri Kamniku. Imenovane so se preživljale ponajveč s tajno prostitucijo, bile pa so tudi priložnostne tatice in zaupnice raznih tatov.

u— **Zopet pretep v ogrevalnici.** V mestni ogrevalnici v Kosovski ulici, kjer se zbirajo brezdomci in brezposelniki, ponavadi ni dolgočasno. Med mirne stanovalce se pomešajo kaj radi tudi razni vročekrvniki, ki ljubijo vinsko kapljico in žganje ter v opitem stanju nadlegujejo ostale. Predvčerajšnjim okrog 18. je prišel domov brezposelni delavec Pavel Tišina, ki se je spravil nad mirnega brezposelnega pisarniškega uradnika Josipa J. Najprej ga je brez vsakega povoda udaril z roko po glavi, nakar je skočil na mizo ter ga sunil v obraz z nogo. Prizadejal mu je več hudih prask, zaradi česar se bo moral zagovarjati na pristojnem mestu. Seveda je surovežu v bodoče zabranjen vstop v ogrevalnico.

u— **Z dvorišča ukradeno kolo.** Mesar France Novljan, stanujoč na Poljanski cesti 54, je pustil predvčerajšnjim popoldne svoje kolo znamke »Styria« na domačem dvorišču in odšel po opravkih. Ker so menili domači, da je kolo tam popolnoma varno, so ga pustili na mestu, kar se je pa kmalu maščevalo. Kolesa se je namreč lotil neznan tat in izginil z njim neznano kam.

u— **Tatvina slike.** Pred dnevi je neznan storilec vlomil na glavnem kolodvoru v železniški vagon I. razreda, ki je stal na 63. tiru ter ukradel veliko propagandno sliko v izmeri 30 × 25, predstavljajočo Bled in jezero. Za drznim tatom ni sledu. To je zadnje čase že tretji vlom v železniške vozove na kolodvoru.

Iz Maribora

a— **Razglasitev vojnega razporeda** bo tudi letos na Teznu v času, ki bo obveznikom pravočasno javljen v časopisih. Ker morajo do takrat vsi v Maribor pristojni obvezniki imeti vojne isprave, v katere se bo pri razglasitvi vpisal vojni raspored, naj se obvezniki, ki do danes še nimajo vojne isprave ali so isto izgubili, čim prej javijo v mestnem vojaškem uradu, Slomškov trg št. 11., med uradnimi urami.

a— **»Rigoletto« v gledališču.** Verdijev priljubljeni »Rigoletto« se bo izvajal prvič v letošnji sezoni v soboto 29. t. m. Partijo Gilde bo pela pri vseh predstavah slavna koloraturna pevka ga. Tinka Wesel-Pola, primadona v Gradcu, ki je gostovala po neštetih velemestih z največjim uspehom, dalje ga. Zamejič-Kovičeva ter g. Neralić, g. Ivelja in g. Pavel Kovič. Dirigira g. Herzog, Mitrovićevo režijo obnavlja g. Harastovič.

a— **Na počitniški koloniji pri Šmartnem na Pohorju** se je te dni pričelo z nadaljevanjem del. Novo gospodarsko poslopje bo dovršeno do konca meseca aprila ali pričetka maja, nakar bodo postavljene tri počitniške barake za deco. Društveni gospodarski odsek je te dni posadil okoli dve sto sadnih drevesc, okrasil okolico poslopja z raznim lepotičnim grmičjem in drevjem, pripravil ličen cvetlični vrtič ter urejuje sedaj 2500 kvadratnih metrov obsežen zelenjadni vrt. Po zanemarjenih gozdnih jasah se bo posadilo v prihodnjem mesecu 12.000 gozdnih drevesc.

a— **Uvedba živinskih sejmov ob državni meji.** Po dolgem prizadevanju lokalnih činiteljev in na željo obmejnega prebivalstva, ki se večinoma peča s kmetijstvom, je banska uprava dovolila dva sejma, in sicer v Zg. Sv. Kungoti v torek 1. aprila ter drugega dne 7. oktobra. Nedvomno je, da se bodo ti sejmi zelo obnesli ter se bo z ozirom na graditev glavne carinske ceste pokazala potreba zaporednih sejmov vsai vsako četrtletje. Poleg domačega prebivalstva ob meji je na stvari zainteresirano tudi avstrijsko prebivalstvo v obmejnem pasu.

a— **Dijaška kuhinja v Mariboru** bo imela v ponedeljek 31. t. m. ob 17. v tretjem razredu dekliškega ženskega učiteljišča svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu so poročila odbornikov in volitev novega odbora. Vsi prijatelji revnega dijaštva dobrodošli.

a— **Občni zbor SPD Maribor.** Drevi ob 19.30 bo imela v restavracijskih prostorih Narodnega doma mariborska podružnica SPD svoj redni občni zbor. Vabijo se vsi planinci in njih prijatelji, da se občnega zbora udeleže v čim večjem številu.

a— **Esperantsko društvo v Mariboru.** Letošnji redni občni zbor bo v soboto v kavarni »Park«. Pričetek ob 20. uri.

a— **Iz policijske kronike.** V noči od srede na četrtek je bila zaradi prepovedanega povratka aretirana stara znanka mariborske policije Alojzija R. — Aretiran je bil tudi 45 letni Al. O. nekje ob Dravi, ker se je sumljivo vedel. Našli so pri njem usnjeno žensko torbico, glede katere trdi, da jo je že 25. t. m. našel v Lajtersbergu. V torbici je žepni robček z monogramom S. H.

a— **Prijatelji velikonočne svinjine** so vlomili v Laznici pri Limbušu skozi streho v kašču posestnika Miška Lešnika in mu pokradli skoro ves letošnji mesni pridelek: prekajene šunke, krače, klobase in tudi mast. Neopaženo in tiho, kakor so prišli, so vlomilci potem tudi izginili. Lešnik ima okrog 2.500 Din škode. Zlikovci so vsekakor dobro poznali razmere pri Lešnikovih.

Samo še danes
ob 4., ¼7., ½8. in 9. uri.
ANNY ONDRA
v briljantni in razkošni veseloigri
Princesa kavijar
Tel. 2730 KINO „DVOR“

Iz Celja

c— **Celjsko mesto bo na občnem zboru Zveze mest Jugoslavije,** ki se bo vršil v soboto 29. t. m. v Beogradu, zastopal magistratni predstojnik nadsvetnik g. Ivo Šubic.

c— **Redna seja celjskega občinskega sveta** bo v petek 11. aprila ob 18. v sejni dvorani magistrata z običajnim dnevnim redom.

c— **Prva seja celjskega sreskega kmetijskega odbora** bo danes ob 10. dopoldne v prostorih kmetijskega urada v Vodnikovi ulici.

c— **S celjskega Ljudskega vseučilišča.** Pretekli ponedeljek je predaval na Ljudskem vseučilišču učitelj g. Viktor Pirnat iz Novega mesta o važnosti vojne mornarice. Posebej se je bavil z naselitvijo Jugoslovenov ob Jadranskem morju in omenil, da so bili naši mornarji že tedaj znani kot izvrstni pomorščaki. Nato je podčrtal pomen mornarice v trgovinskem in vojaškem oziru, nakar je podal sedanje stanje našega trgovinskega in vojnega brodovja. Za uspešen razvoj naše mornarice skrbi 7 večjih in 20 manjših paroplovnih družb. Naša obala je ena izmed najprimernejših za obrambo. V zračni črti meri 550 km, po naravni črti pa 1563 km. Zanimivo predavanje so spremljale lepe skioptične slike.

c— **O štajerski kmečki hiši** s posebnim ozirom na kmečko hišo v ostali Jugoslaviji bo predaval v ponedeljek 31. t. m. ob 20. v celjski trgovski šoli pod okriljem Ljudskega vseučilišča profesor mariborskega moškega učiteljišča g. Fran Baš. Predavanje bodo spremljale skioptične slike.

c— **Prošnja usmiljenim srcem.** Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju se obrača na usmiljena srca z naslednjo prošnjo: Uboga družina odda svojih 7 sinov v starosti od 1 do 9 let v rejo ali za svoje. Oče je hudo bolan, mati pa se mora od gospodarja do gospodarja boriti za kruh. Podrobnejše informacije daje Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju.

c— **Dve nesreči.** V celjsko javno bolnico sta bila sprejeta 20-letni krojač Peter Stajan iz Marenberga, ki si je pri neprevidnem skoku zlomil levo nogo nad kolenom, in pa 28-letni rudar Alojz Dvoršak iz Hude jame pri Laškem, katerega je zadel jamski voziček tako močno po glavi, da ima Dvoršak ranjeno čelo in poškodovano desno oko.

Iz Litije

i— **Odhod g. Demšarja.** Te dni se je preselil iz Litije okrajni živinozdravnik gosp. Ivan Demšar na svoje posestvo v Mokronogu. V naš kraj je prišel pred 22 leti, poprej pa je bil v deželni službi v Ljubljani. Bil je priljubljen prav v vseh vrstah, kar je prav lepo pokazalo slovo na kolodvoru, kamor ga je spremilo lepo število prijateljev in znancev.

Iz Zagorja

z— *»Mežnarjeva Lizika« v Zagorju.* Opereta »Mežnarjeva Lizika«, ki so jo uprizorili Šmarčani doma in ki je nad vse pričakovanje dobro uspela, se bo uprizorila 30. t. m. ob 4. popoldne v zagorskem Sokolskem domu. Pridite!

z— *Ukraden gonilni jermen.* V Šklendrovcu je bil pred kratkim ponoči ukraden iz žage posestnika in gostiničarja g. Franceta Boriška 8 metrov dolg, 11 cm širok in 1 cm debel usnjat gonilni jermen, vreden 2500 Din. Tatvina je bila izvršena med pol 11. in 2. uro zjutraj. To je letos že četrta tatvina jermenov v litijskem okolišu.

Iz Trbovelj

t— *Naša cesta* se vedno bolj zanemarja. Po nji so kotanje, v katerih se ob slabem vremenu delajo luže in avtomobili odskakujejo, pa ni nikogar, da bi te kotanje zasul. Še slabše je preskrbljeno za pešpota, ki so ob deževnem vremenu nerabna. Pešpot od Pungerčarja do lekarne še vedno ni zagrajena in menda tudi ne bo prej, dokler se kak otrok ne bo nataknil na fižolove preklje.

t— *Uradni prostori pošte I.* O uradnih prostorih pošte I. smo že večkrat pisali. Poštno ravnateljstvo prosimo, naj ima zadevo v vidu in predloži ministrstvu, da se pri gradnji poštnih zgradb ozira v prvi vrsti tudi na našo pošto.

t— *Gradnja nove šole v Hrastniku.* Ker je banovinska uprava odobrila najetje posojila v svrho zidave nove šole v Hrastniku, bo vendar enkrat definitivno rešeno tudi to pereče vprašanje.

Iz Hrastnika

h— *Nesreča kolesarja.* V soboto popoldne se je vozil neki J. D. s kolesom proti postaji, umevno, da se mu je zelo mudilo. Ko je privozil okoli ovinka, je stal pred Ribnikarjevo hišo konj. Kolesar se je močno zaletel v štirinožca. Od sunka se je od-

Pride! Pride! LOUISE BROOKS v velefilmu
„Dnevnik izgubljenke“
Telefon 2730 „Kino Ljubljanski dvor“

bil v hišo in pri padcu razbil šipe v oknu te se močno obrezal po obrazu in prsih. Prvo pomoč mu je nudil zdravnik g. doktor Arnšek. Samo slučaju se je zahvaliti, da ni postala nesreča za kolesarja usodna. Kolesarji bi morali biti zaradi sebe in drugih previdnejši. Nekateri vozijo brezobzirno in ogrožajo zlasti otroke.

»EMDEN«

Danes bo predvajala ZKD v kinu »Ideal« ob 4., pol 6., pol 8. in 9. velezanimiv film »Križarka 'Emden'«. Pridite!

Iz Kranja

r— *Lep razvoj kranjske zadruge državnih nameščencev.* Na Marijin praznik so se zbrali v gimnazijskem poslopju člani kranjske zadruge državnih nameščencev in upokojencev. Letošnji občni zbor je bil zopet slavospev za uradnike-zadrugarje, kar je potrdil sloves tukajšnje uradniške zadruge, ki pod spretnim vodstvom stalno napreduje. Preteklo leto pa je bilo še posebno uspešno. Zborovanje je vodil predsednik g. Ivan Košnik, gimnazijski direkor. Tajniško poročilo izkazuje, da je število članov narastlo na 133. Zadruga ima svoje prodajne prostore v poslopju sreskega načelništva. Zadružna prodajalna nudi zadrugarjem vse predmete v gospodinjstvu ter tudi premog, vino in mleko. Lani se je prodalo blaga za nad 600.000 Din, dočim 1928 za okoglo 450.000 Din. Kosmati dobiček je dosegel številko skoro 52.000 (1928 pa 36.000 Din); kot čisti dobiček je preostal znesek 31.426 Din (1928 pa le 19.370 dinarjev). Čisti dobiček se je razdelil v smislu zadružnih pravil med drugim v rezervni in dobrotvorni fond. Nadalje je bila določena obrestna mera v relaciji 3.4 odst. Pri volitvah so bili izvoljeni v zadružni odbor: Gg. Ivan Košnik kot predsednik, prof. dr. S. Dolar, šolski sluga Albin Zeber, upokojeni pisarniški uradnik Anton Planinšek, učitelj Andrej Rojc, davčni nadupravitelj Tomo Tavčar in geometer Franc Zupančič kot člani.

r— *Odhod zaslužnega delavca.* Te dni se je preselil iz Kranja v Ljubljano Konrad Teply, upokojeni železniški višji revident, s svojo soprogo Pepino. G. Teply, ki je rodom iz Kranja, je bil poslednja leta uslužben v Kranju. Udejstvoval se je v javnem kulturnem življenju, bil je tudi kot zastopnik uradništva svoja leta član občinskega odbora, izvoljen na demokratlisti. Kot odločen naprednjak se je sedaj v pokoju udejstvoval kot izredno marljiv tajnik Narodne Čitalnice in aranžer letošnjih Čitalničnih prireditev. Čitalnica je z njegovim odhodom izgubila delavca in odbornika, kakršnih je danes malo. Želimo mu v beli Ljubljani največ sreče!

Z Jesenic

s— *II. redni letni občni zbor Motokluba Jesenice* bo v nedeljo 30. t. m. ob pol 10 dopoldne v gostilni Peklar na Jesenicah. Udeležba za vse člane kluba obvezna.

Iz Braslovč

br— *Pirhi za Jugoslovensko Matico.* Tudi letos je zbrala mladina tukajšnje šole pirhe za Jugoslovensko Matico. Zbrani znesek 146.50 Din je bil odposlan odboru Jugoslovenske Matice.

br— *Sadna drevesa.* Na podružnico Sadjarskega in vrtnarskega društva je dospela večja pošiljka cepljenih sadnih drevesc raznih dobrih vrst. V braslovški občini, ki je znana po svojih vzglednih kmetijah, se posveča velika pažnja tudi sadjarstvu, ker so dani za to vsi potrebni pogoji.

br— *Zgodnji kopalec.* Ne po nesreči, ampak prostovoljno se je kopal v nedeljo popoldne v Savinji g. Jože B. Pod jezom je precej časa plaval sem in tja v naraslih valovih reke. Rekel je, da voda ni baš preveč hladna.

br— *Tatvina.* Z vrta ge. Vovškove je neznani tat ponoči izruval pravkar posajena sadna drevesca, štiri po številu, ter jih odnesel najbrže na svoj vrt ali pa jih je prodal. Sled v mokri zemlji je bila dobro vidna. Sodi se, da je bil tat precej mlad.

Iz Ljutomera

lj— *Poskusno oranje vinogradov.* G. Peter Miović iz Maribora je v torek 25. t. m. izvedel poskusno oranje vinogradov, in sicer najprej pri vili župana g. Zemljiča in potem v vinogradu g. Rosenberga na Kamenščaku. Oralo — okopavalnik z več vrstami nožev — in bencinski motor sta nemškega izvora; cena kompletne naprave je 34.000 Din. Oarnje je v splošnem uspelo, v bolj strmih legah in na bolj suhi prsti bi bil uspeh še lepši. Za plevelaste gorice bi bilo oralo zelo priporočljivo, ker odstranjuje plevel zelo dobro. Poskusnemu oranju je prisostvovalo mnogo večjih vinogradnikov, pa tudi drugih radovednežev.

Iz Ptuja

j— *Francoski krožek v Ptuju* vabi člane in vse, ki se zanimajo za francoščino, k predavanju profesorja Varnierja iz Zagreba o moderni francoski kulturi v nedeljo 30. t. m. ob 10. dopoldne v mestnem gledališču. Lepe skioptične slike.

Dopisi

DOLENJI LOGATEC. V zadnjih letih se opaža v Logatcu živahno stavbno gibanje, ki ga je deloma pripisovati naraščajoči industrializaciji. Tudi letos se namerava na novo postaviti več enodružinskih hiš in popraviti nekaj starih. Zidala bo tudi občina. Občinski odbor je po temeljiti razpravi na seji 22. t. m. soglasno sklenil, da bo zgradila dolenjelogaška občina novo uradno poslopje za sresko načelstvo. Ta zgradba se bo pozneje povečala v toliko, da bodo imeli prostort v njej tudi vsi drugi državni uradi., ki so nastanjeni sedaj po raznih hišah v Dolenjem Logatcu. Prostor za novo zgradbo je zelo pripraven, ker leži ob državni cesti proti postaji, kamor je osem minut hoda. Gradbena dela se bodo razpisala v kratkem, za kar pa se bodo upoštevali po sklepu občinskega odbora samo domači obrtniki. Tudi se prične v kratkem z gradbo novega kopališča. Baje bo do pričetka letne kopalne dobe kopališče že gotovo. Tako je upati, da se že vendar enkrat uredi javno kopališče, ki je tako za letoviščarje kakor tudi za domačine nujno potrebno.

GOSPODARSTVO

Delno carinsko premirje

Po petteden skih zamotanih pogajanjih je bila te dni zaključena carinska konferenca v Ženevi, ki je bila večkrat v nevarnosti, da ostane brez vsakega rezultata. Pa tudi dosežen pozitivni uspeh je zelo pičel in skromen. Enajst držav (Belgija, Nemčija, Anglija, Francija, Luksenburška, Estonska, Finska, Nizozemska, Italija, Avstrija in Švica) je podpisalo konvencijo o stabilizaciji trgovinskih pogodb, protokol za poznejša pogajanja in zaključni akt. Štiri države (Portugalska, Grčija, Litva, Latvija) so podpisale samo protokol in zaključni akt, dve državi (Švedska in Danska) pa sta podpisali le zaključni akt. Do podpisov ostalih enajst držav (med njimi Jugoslavija, Češkoslovaška, Poljska in Madžarska) ni prišlo večinoma iz formalnih ozirov. Težkoče pa obstojajo glede podpisa Češkoslovaške, Madžarske in Španije. Konferenca je državam, ki konvencije še niso podpisale dala rok za podpis do 15. aprila t. l.

Najvažnejša določba konvencije se tiče neodpovedljivosti obstoječih trgovinskih pogodb do 1. aprila 1931, ki se pozneje avtomatično podaljša od 6 do 6 mesecev. Konvencija stopi v veljavo že 1. aprila t. l. čeprav teče rok za podpis do 15. aprila in čeprav se ima ratifikacija izvršiti šele do 1. novembra t. l. S konvencijo je torej v glavnem onemogočeno, da bi kaka država podpisnica proti volji druge pogodbene države zvišala pogodbene carine, dočim za zvišanje avtonomnih carin ni ovir; konvencija le določa, da mora država zvišanje avtonomnih carin objaviti najmanj 20 dni pred uveljavljenjem, nakar imajo druge interesirane države tekom dveh mesecev pravico zahtevati pogajanja. Ker imajo evropske države večinoma preko polovico pogodbeno vezanih carin (n. pr. Francija 80%, Nemčija 62%, Avstrija 58%, Jugoslavija 60%) velja torej za znaten del evropskih carin nekako premirje. Gotove izjeme so določene le za tarifne pogodbe med Avstrijo, Madžarsko in Češkoslovaško. Za države, ki ne sklepajo tarifnih pogodb in se več ali manj držijo principa proste trgovine (Anglija, Nizozemska, Danska in Norveška) pa je v konvenciji določeno, da ne smejo v času trajanja pogodbe niti zvišati niti uvajati zaščitnih carin. Kot izhodišče stabiliziranih trgovinskih pogodb velja stanje od 23. marca t. l.

Drugi važen rezultat predstavlja obsežen protokol o programu za nadaljnje akcije in za nadaljnja pogajanja, ki ga je sestavila druga komisija konference. Ta program se nanaša na izenačenje carinske nomenklature, na poenostavljenje carinskih formalnosti, na preprečenje posredn ega protekcijonizma, na odpravo izvoznih premij in državnih subvencij, na potrebo mednarodne veterinarske konvencije, na dvojno obdavčenje in na tujsko pravo, vse v smislu olajšanja mednarodne izmenjave dobrin. Na podlagi tega protokola bodo agrarne države pozvane, da do 15. maja sporočijo Društvu narodov količine izvoza kmetijskih proizvodov in praktične predloge za olajšanje prodaje, odnosno izvoza, o čemer se bo razpravljalo na posebni mednarodni konferenci.

Usoda konvencije in predvidenih akcij je sedaj odvisna od držav, ki še niso dale svoj podpis. Češkoslovaška ni podpisala konvencij, ker hoče prej uresničiti svoj agrarni program, ki je odvisen od sporazuma z Madžarsko, ker so češkoslovaške agrarne carine vezane v pogodbi s to državo. Poleg tega je Češkoslovaška stavila za pogoj, da podpišejo konvencijo poleg Madžarske tudi Jugoslavija in Poljska. Če bo Češkoslovaška dosegla sporazum z Madžarsko in bo odpadla potreba odpovedi trgovinske pogodbe s to državo, tedaj bo tudi Češkoslovaška podpisala konvencije.

Uspeh konference je v primeri s prvotnim programom zelo klavern, vendar pa pomeni začetek akcije za gospodarsko zbližanje držav. Konferenca nam je pokazala, da dobrih idej, ki so na potu uresničenja, vendar ni mogoče povsem ubiti, kajti nobena država si ne upa prevzeti moralne odgovornosti in odij povzročitelja neuspeha.

Slab izvoz v februarju

Generalna direkcija carin je objavila podatke o našem izvozu v februarju, ki kažejo npram prejšnjim mesecem precejšnje nazadovanje, čeprav je bil letošnji izvoz v februarju še vedno večji kakor v lanskem februarju, ko je vladal zaradi hude zime velik zastoj v prometu. Vsega smo letos v februarju izvozili 341.280 ton (lani 246 tisoč 709) v vrednosti **480.8 milijona Din** napram 385.1 milijona Din v februarju pret. leta.

Glavni predmeti našega izvoza v februarju so bili: koruza (40.3 milijona Din, konoplja (8.4), konji (5.2), goveda (25.4), svinje (17.4), meso sveže (16.8), jajca (39.8), sirove kože (5.3), divje kože (4.4), gradbeni les (81.3), drva (4.1), hrastovi pragovi (9.3), izdelki iz lesa (6.4), ekstrakti za strojenje (8.2), cement (14.7), baker (50.0), izkopnine (32.0). Napram prejšnjim mesecem opažamo nazadovanje izvoza v gradbenem lesu, drveh, v žitu in mesu.

V zadnjih mesecih se je naš izvoz gibal naslednje (v oklepajih razlike napram predhodnemu letu):

oktober	1929	991.3	(+ 324.9)
november	„	814.1	(+ 171.7)
december	„	778.6	(+ 209.4)
januar	1930	616.2	(+ 190.4)
februar	„	480.8	(+ 95.7)
jan. febr.	1930	1097.0	(+ 286.2)

V prvih dveh mesecih t. l. smo izvozili za 1097 milijonov Din napram 810.8 milijona Din v odgovarjajočem razdobju pret. leta.

Podrobna statistika naše zunanje trgovine

Carinski oddelek finančnega ministrstva je letos že zgodaj izdal tiskano podrobno statistiko naše zunanje trgovine za l. 1929. („Statistika spoljne trgovine kralj. Jugoslavije za 1929 god.«, str. 650, cena 200 Din; dobi se pri vseh glavnih carinarnicah). Ta izredno važna gospodarska publikacija se vsako leto po obsegu spopolnjuje. Letošnja izdaja ima tudi daljši uvod, ki vsebuje razlago statistike in način publikacije. Naštete so tudi vse trgovinske pogodbe, ki so veljale v preteklem letu (dan objave v »Službenih Novinah« in dan uveljavljenja). Lani so bile v veljavi trgovinske pogodbe odnosno pogodbe o največjih ugodnostih z naslednjimi državami: z Albanijo, Avstrijo, Belgijo, Brazilijo, Grčijo, Dansko, Gdanskim, Egiptom, Anglijo, Estonijo, Italijo, Japonsko, Letonijo, Lichtensteinom, Madžarsko, Nemčijo, Norveško, Poljsko, Portugalsko, Rumunijo, Zedinjenimi državami, Finsko, Francijo, Nizozemsko, Češkoslovaško, Švico, Švedsko in Španijo.

Po načinu transporta opažamo lani ponovno naraščanje izvoza po vodni poti. Lani smo izvozili po vodni poti 2,256,000 ton napram 1,790.000 in 1,650.000 tonam v predhodnih dveh letih. Od skupnega izvoza smo **lani izvozili 42.3% po vodi** napram 39.6% l. 1928 in 38.9% v l. 1927.

Ostali sumarni in deloma tudi podrobni podatki naše zunanje trgovine so iz prejšnjih objav znani. Omeniti bi še bilo, da je naš tranzitni promet, ki se je od 0.96 milijona ton v l. 1923. odnosno 1.83 milijona ton leta 1925. dvignil na 2.58 milijona ton v letu 1927. lani nekoliko nazadoval in je znašal le 2.34 milijona ton.

= **Umetna svila prodira tudi pri nas.** Umetna svila si je po vojni zavojevala ves svet. V zgodovini industrijskega razvoja se je maloatera industrijska panoga tako naglo širila kakor zadnja leta industrija umetne svile. Umetna svila je postala že izredno važna tekstilna surovina, ki vedno bolj spodriva ne samo naravno svilo temveč seveda v manjšem obsegu tudi bombaž. Naš uvoz umetne svile v obliki prediva se je v zadnjih letih skokoma dvignil in je lani dosegel že 607.200 kg v vrednosti 45.1 milijona Din, kakor je razvidno iz naslednjega pregleda:

	ton	milij. Din
1924	12.0	2.1
1925	59.4	9.3
1926	140.9	16.2
1927	291.8	28.9
1928	382.5	33.7
1929	607.2	45.1

Zaradi spopolnitve produkcijskih metod se cena umetni svili vsako leto znižuje, kar je razvidno tudi iz gornje statistike. Količina uvoza umetne svile je v zadnjih letih v znatno večji meri narasla kakor vrednost. Povprečna cena uvoženega prediva iz umetne svile je znašala leta 1926. 115 Din za kg, lani pa le še 74 Din. Trenutne konkurenčne težkoče v inozemski industriji umetne svile so gotovo tudi vzrok, da se angleška finančna skupina, ki je kupila Destilacijo drva d. d. v Tesliču, še ni mogla odločiti, da realizira načrt zgradbe tvornice umetne svile v naši državi.

= *Druga dražba kož divjadi* se je vršila 25. in 26. t. m. na velesejmu v Ljubljani. Zaloga je bila srednja ter je bilo vsega 566 lozov. Po kakovosti je bilo blago le deloma dobro, večinoma pa zaradi mile zime slabo. Zanimanje kupcev (med njimi inozemskih iz Avstrije, Nemčije in Italije) je bilo samo za dobro blago, del slabše kakovosti v lisicah in kunah je ostal neprodan. Na dražbi so bile plačane kune zlatice po 980 do 1130 Din, kune belice po 800 do 900 Din, veverice zimske po 4 Din, lisice poljske po 230 do 370 Din, gorske po 350 do 510 Din, lisice gorske, glave po 700 Din, jazbeci po 52 do 78 Din, dihurji po 150 do 185 Din, podlasice bele po 50 do 56 Din, rjave po 7 do 8 Din, mačke domače po 10 Din, divje po 160 do 170 dinarjev, vidre po 850 do 900 Din, volkovi po 240 do 260 Din, srne po 15 Din, zajci domači po 2.80 Din in divji po 15.50 do 16.50 Din.

= **Stanje Narodne banke.** V najnovejšem izkazu Narodne banke od 22. t. m. je zanimivo ponovno znatno povišanje državnega dobroimetja pri banki, kar je znak ugodnega stanja državnih financ zaradi naraslih dohodkov od posrednih in neposrednih davkov. Postavka obveznosti napram državi se je namreč v tem izkazu ponovno povečala za 120 milijonov Din na 604.5 milijona Din. Devizni zaklad banke se je po skrčenju v drugi četrtini t. m. zopet dvignil za 40 milijonov Din. Stanje od 22. t. m. je bilo naslednje (vse v milijonih Din; v oklepajih razlike napram stanju od 15. t. m.): **Aktiva:** kovinska podlaga 402.3 (—3.3), saldo raznih računov (tečajne diference deviz) 1670.0 (+ 43.9), posojila na menice 1081.9 (—9.8), lombard 240.3 (+0.8); **pasiva:** obtok bankovcev 5225.4 (—109.4), obveznosti napram državi 604.5 (+120.3), žiroyne obveznosti 1210.2 (+12.3), razne obveznosti 174.4 (+8.6).

= *Jugoslavenska banka, d. d. Zagreb,* Dne 27. marca t. l. se je vršil XXI. redni občni zbor Jugoslavenske banke d. d. Občni zbor je vzel poročilo ravnateljstva o poslovanju v preteklem letu na znanje, odobril zaključne račune in soglasno sprejel razdelitev čistega dobička v znesku od 10,852.793.87 Din. Po sklepu občnega zbora se bo izplačala dividenda od 8 odst. ter se bo kupon št. 21 za leto 1929. vnovčeval z 8 Din po delnici pri vseh blagajnah zavoda počenši z dnem 28. marca t. l. Ostanek dobička se je uporabil za zvišanje rezerve in pokojninskega fonda, 937.458.59 dinarjev pa se prenese na tekoče leto. V ravnateljstvo so ponovno imenovani g. dr. Ferdinand Gramberg, veleindustrijec, Beograd, g. dr. Bogdan Gavrilović, univerzitetni prfesor v p., Beograd, in dr. Jaroslav Preiss, podpredsednik in nadravnatelj Živnostenske banke, Praha. — Poslovno poročilo in zaključni računi banke se pošljejo interesentom na zahtevo brezplačno. 471

= *Ljudska posojilnica v Ljubljani,* r. z. z n. z. je imela svoj 34. redni občni zbor 26. marca 1930. Bilanca, ki jo je ta občni zbor odobril, izkazuje razveseljiv napredek. Hranilne vloge so se pomnožile v preteklem poslovnem letu za 21 milijonov dinarjev in so dosegle koncem leta 1929. že vsoto 180 milijonov dinarjev. Čisti dobiček znaša 549.944.76 Din, ki se je v celoti pripisal rezervnim fondom; s tem so ti narastli na 5,623.476.83 Din. Večje vsote so se že tekom leta razdelile v dobrodelne nene. 471b

= *Prometna banka d. d. v Ljubljani* je imela 26. marca t. l. svoj redni občni zbor. Od 50.000 delnic je bilo zastopanih 48.060. Občni zbor je sklenil, da se stare delnice odpišejo do nom vrednosti 50.000 Din in da se izda nova emisija v znesku 4,950.000 dinarjev, katere vplačilo je zagotovljeno po posebnem konzorciju. Upravni svet pa se pooblašča, da za to novo emisijo vse potrebno ukrene. S tem je zavod postavljen na solidno podlago in mu je zagotovljen uspešen nadaljnji razvoj.

= **V trgovinski register** so se vpisale nastopne tvrdke: Bush Service Corporation, družba z o. z. podružnica Maribor; Prva mariborska tovarna metel in ščetk — Norbert Minibeh, družba z o. z. v Mariboru (osnovna glavnica 100.000 Din); Pečnikar, avtoprometna družba z o. z. v Št. Jakobu ob Savi (osn. glavn. 30.000 Din); Avtopromet Čarman, družba z o. z v Zgornji Šiški (osn. glavn. 20.000 Din); Golja & Pavletić, trgovina z lesom v Ljubljani; Celjska vinara, družba z o. z. v Celju, podružnica v Šoštanju.

= **Likvidacija.** V likvidacijo je stopila Nabavna centrala taninskih tovarn, družba z o. z. v Celju.

= **Konkurz** je razglašen o imovini inž. Vrečka Franca, imetnika elektrotehničnega podjetja v Ljubljani, Rutarjeva ul. 7 (prvi zbor upnikov pri dež. sodišču v Ljubljani 11. aprila, oglasitveni rok do 10. maja, ugotovitveni rok 16. maja).

= **V zadružni register** so se vpisale nastopne zadruge: Delavska posojilnica v Laškem, r. z. z n. z.; Živinorejska zadruga v Leskovcu pri Krškem, r. z. z o. z.; Izvozna zadruga jugoslovenskih vin v Mariboru, r. z. z o. z.; Živinorejska zadruga v Šmarju pri Jelšah, r. z. z o. z.; Kmetijska strojna zadruga, r. z. z o. z. v Trebnjem.

= **23. redni občni zbor Kreditnega društva Mestne hranilnice v Ljubljani** se bo vršil 8. aprila ob 15. uri v hranilnični posvetovalnici.

BORZE

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet srednji; največ potrebe je bilo v devizah Praga, Dunaj in Berlin. Tečaji deviz so se v splošnem nekoliko dvignili (Newyork od 56.47 na 56.50), le deviza Dunaj je za malenkost popustila.

Na zagrebškem efektnem tržišču je Vojna škoda tudi danes za malenkost popustila. Za aranžma se je trgovala po 413, za kaso po 413.5 in za april po 414. Blairova posojila so se dalje okrepila ter se je 8% trgovalo že po 97.5, 7% pa po 86. Tudi v bančnih vrednotah je tendenca zelo prijazna ter je pri rastočih tečajih prišio do prometa v Praštedioni po 880 in 883, v Union banki po 199 in 200, v Jugobanki po 89 in 90, v Zemaljski po 140 in v Kreditni po 101. Med industrijskimi papirji je bila zaključena le Trboveljska po 466.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterd. 22.73, Berlin 13.505—13.535 (13.52). — Bruselj 7.9003. Budimpešta 9.8861. — Curih 1094.4—1097.4 (1095.9). — London 275.11—275.91 (275.51). — Newyork 56.50. — Pariz 220.76—222.76 (221.76). — Praga 167.28—168.08 (167.68). — Trst 296.55.

Zagreb: Pariz 221.76, London 275.11-275.91, Newyork 56.40-56.60, Bruselj 790.03, Milan 295.475—297.475, Amsterdam 22.69875-22.75875, Berlin 13.5050-13.5350, Dunaj 795.76—798.76, Curih 1094.4—1097.4, Praga 167.28—168.08, Budimpešta 987.11—990.11.

Curih. Zagreb 9.1275, Pariz 20.23, London 25.1350 Newyork 516.55, Bruselj 72.07, Milan 27.0650, Madrid 64.25, Amsterdam 207.35, Dunaj 72.80 Sofija 3.7450, Praga 15.31, Varšava 57.95, Buimpešta 90.2250, Bukarešta 3.07.

Efekti.

Ljubljana. 8% Blair 97.5 bl., 7% Blair 87.5 bl., Celjska 170 den, Ljubljanska kreditna 125 denar, Kreditni zavod 160 denar, Prašteiona 870 denar, Strojne 75 den., Vevče 132 den., Ruše 230 — 250.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda aranžma in kasa 413 — 414, za april 413.5 do 414.5, za december 420 — 422.5, investicijsko 86 — 86.5, agrarne 52 den., 8% Blair 97.25 — 97.5, 7% Blair 85.875 — 86.5; bančne vrednote: Praštediona 880 — 885, Union 198 — 200 Jugo 89.5 — 91, Kreditna 101 — 105, Zemaljska 140—141, Srpska 165 den., Ljubljanska kreditna 125 den., Poljo 65 — 65.5; industrijske vrednote: Narodna šumska 25 blago, Našička 1600 bl., Gutmann 190 — 200, Slaveks 73 den., Slavonija 200 den., Drava 267 — 315, Šećerana 370 do 380, Brod vagon 102.5 — 107.5, Vevče 125 den., Dubrovačka 432 — 450, Oceanija 195 den., Trbovelje 466 — 470.

Beograd. Vojna škoda 417 — 418, 7% Blair 90.5 zaklj., investicijsko 86 — 87, agrarne 54.25 — 54.5, Narodna 8720 denar.

Blagovna tržišča

Les.

+ **Ljubljanska borza** (27. t .m.). Tendenca za les mlačna. Zaključkov ni bilo. Povpraševanje je za večjo množino topolovih hlodov (od 2 m dolž. navzgor, I. II.), za hrastove remeljne (71 × 71, 76 × 76 in 81 × 81, 80 cm dolge), za jesenove, javorjeve in bukove remeline (43 × 43, dolž. 510, 660, 715, 765 in 815 mm) in za ozke frize (do 90 cm dolž., 5, 6, 7 in 8 cm široke). Nudi se 1 vagon lepih borovih hlodov, 2 vag. bukovega oglja in 40 vag. bukovih cepanic.

Žito.

+ **Ljubljanska borza** (27. t. m.). Tendenca za žito nespremenjena. Zaključkov ni bilo. Nudi se **pšenica** (slov. postaja, mlevska tarifa, plač. 30 dni): baška, 80 kg po 260 do 262.5, 78 kg po 255—257.5, 77 kg po 250—252.5; **koruza:** baška, času primerno suha po 147.5—150, za april po 152.5 do 155; **oves:** baški, navadna tarifa po 195 do 197.5; **ječmen:** baški, 63/64 kg po 167.5 do 170; **moka:** »0«, fco Ljubljana, plač. po prejemu po 405—410.

+ **Novosadska blagovna borza.** (27. t. m.) Tendenca prijaznejša. Promet: 38 vag. koruze, 2 vag. pšenice, 7 vag. moke in 2 vag. ovsa. **Pšenica:** baška, 77 kg 192.50-197.50, 78 kg 197.50-202.50; gornjebaška in gornjebanatska, 78 kg 197.50-202.50; banaška, Tisa, šlep 78 kg 202.50-205, nemška 77 kg 180-185. **Koruza:** baška in sremska 97.5-100, za april 100-105; za maj 102.50-105; banaška 92.50-95. **Oves:** baški in sremski 125-130. **Ječmen:** baški, 63/64 kg 110 — 115. **Moka:** baška »0«, »0« 335-345; »0« 330-340; »2« 295-305; »5« 240-250; »6« 175-180; »7« 130-135; »8« 90-95. **Otrobi:** 75-80.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (27. t. m.). Tendenca trdna; promet živahen. **Pšenica:** za marc 20.20, 20.52 (obračunski tečaj 20.20) za maj 20.98-20.99 (20.70), za oktober 20.20-20.22 (20.10); **rž:** za marc 11.7 (11.7), za maj 11.85—11.87 (11.4), **koruza** za maj 12.6—1263 (12.5), za julij 12.85-12.87 (12.70), tranzitna za maj 11.85-11.90 (11.70).

Živina

+ **Živinski sejem v Kranju** (24. t. m.). Na sejem je bilo prignanih 64 volov, 52 krav, 2 teleti, 4 junice, 6 bikov, 44 prašičev, skupaj 170 glav živine. Prodanih je bilo 33 volov, 18 krav, 1 tele, 2 junici, 1 bik in 20 prašičev, skupaj 75 glav. Cene so bile naslednje: voli Din 5000-4500, krave Din 2500-1500, teleta Din 800-700, junice Din 2400, biki Din 7000-5000, prašiči 2000-300 Din za komad.

ŠAH

Šahovski turnir za prvenstvo Ljubljane

V. kolo

Cibic je v damskem gambitu izgubil proti C. Vidmarju in s tem izpadel iz vodstva. Profesor Žimbrek se je proti Rupniku dobro branil, vendar je po prekinjenju izgubil. Presenečenje tega kola je bila Hrenova zmaga nad Gabrovškom Ludovikom. S tem je tudi sledniji izpadel iz vodstva, vsaj za nekaj časa. M. Vidmar je Bajca gladko in kmalu odpravil. Gabrovšek Julij si je z zmago nad Kavečičem priboril prvo točko; kaže pa, da ne zadnjo. Erker je proti Židanu izgubil figuro in s tem partijo. Partija Furlani - Vogelnik je bila preložena.

Stanje po V. kolu: Rupnik 6, Gabrovšek Ludovik, Cibic 5, Ciril Vidmar 3 in pol, Milan Vidmar, Hren 3, Kavečič 2 in pol, Žimbrek, Židan 2, Vogelnik 1 in pol (1), Furlani 1 (1), Erker, Gabrovšek Julij 1, Bajec pol.

VI. kolo

Rupnik je v tem kolu porazil Židana z mnogo sreče. Židan bi si lahko v enostavni kombinaciji osvojil nasprotnikovo damo, a tega ni opazil. Vogelnik je proti C. Vidmarju že v otvoritvi dobil kmeta, s čimer si je zagotovil zmago. S tem se je precej retabilitiral. M. Vidmar je v damskem gambitu porazil Hrena. Kavečič je proti Cibicu v otvoritvi izgubil kmeta, kar je nasprotniku zadostovalo za zmago. Furlani stoji z Žimbrekom po prekinjenju v popolnoma dobljeni poziciji. Gabrovšek Julij se je proti bratu Ludviku dobro držal in stoji po prekinjenju nekoliko bolje. Partija Erker - Bajec je bila preložena.

Stanje po VI. kolu: Rupnik 6, Cibic 5, Gabrovšek Ludovik 4 (1), Milan Vidmar 4, Ciril Vidmar 3 in pol, Hren 3, Vogelnik 2 in pol (1), Kavečič 2 in pol, Žimbrek 2 (1), Židan 2, Furlani 1 (2), Erker, Gabrovšek Julij 1 (1), Bajec pol (1).

VII. kolo

Pri sinočnjem kolu se je prva končala partija Ciril Vidmar - Kavečič, ki jo je dobil Vidmar. Drugo partijo je dobil v indijski igri Ludovik Gabrovšek proti Cibicu. Proti 10. uri je bilo stanje naslednje: Furlani proti Židanu v boljši poziciji; Rupnik proti Bajcu tudi v nekoliko boljšem položaju; Erker proti Hrenu v prilično enaki poziciji. Partija Milan Vidmar - Julij Gabrovšek je bila prekinjena v boljšem položaju za Vidmarja. Preložena je partija Vogelnik - prof. Žimbrek.

Koroške novice

Podaljšanje šolske dobe na osem let je precej razburilo kmečko prebivalstvo po vsej deželi. Kmečki poslanci so glasovali v deželnem zboru proti podaljšanju, samo Feinig ne. Ta gospod je že v šolskem odseku zagovarjal podaljšanje s poudarkom, da se bodo slovenski otroci naučili več nemščine! Kmečki poslanci so opozarjali deželni zbor, da na eno- in dvorazrednicah sploh ni učnega načrta za osem let in otroci bodo po 14. letu lenuharili v šolski sobi mesto da bi že delali doma, kjer jih potrebujejo. Kmetski poslanci bi videli radi, da bi se otroci v ljudski šoli mnogo naučili, pri sedanji učni ureditvi pa ni dobrih uspehov in otroci sede tri ali štiri leta v enem in istem razredu in celo na petrazredni šoli v Dobrli vasi so morali učenci doslej sedeti v petem razredu tri leta, odslej bodo sedeli pa štiri.

Odposlanstvo iz Pliberka, Suhe, Labuda in Železne Kaple se je zglasilo pred dnevi pri zveznem kanclerju ter ga naprosilo pomoči za kmetijstvo in za zgradbo in popravo cest. Pri deželni vladi v Celovcu so padle na deputacijo ostre opazke, ker ni hotela predložiti nji svojih zahtev.

Občinski odbor v Žitarivasi je sklenil za letos 150odstotno občinsko doklado mesto lanske 80odstotne. Občina najame še 10.000 šilingov posojila, da bo poravnala nekatere zastanke iz zadnjih let. Značilno za razmere v občini je to, da plača najemnik Društvenega doma od trgovine in gostilne toliko davka, kolikor dva druga trgovca in štirje gostilničarji skupaj.

Vremensko poročilo

Dunajska vremenska napoved za petek: Izpremenljivo vreme bo trajalo dalje, nekoliko hladneje. V južnih Alpah večinoma jasno, v severnih Alpah padavine.

Iz življenja in sveta

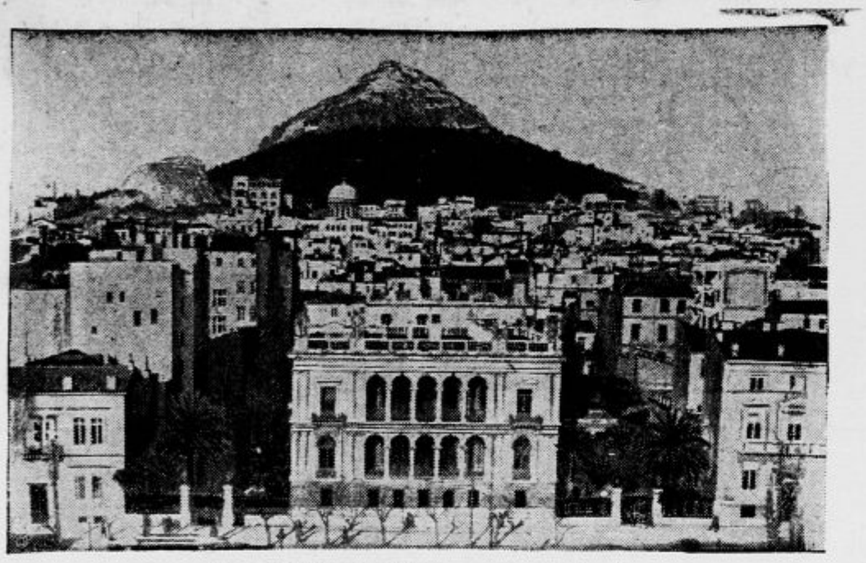

K stoletnici grškega osvobojenja
Pogled na glavno mesto Atene s staroslavno Akropolo v ozadju.

Prižiganje električnih luči na daljavo 11.000 km

Nov uspeh Viljema Marconija — 30.000 kilovatov, da zagori ena sama slabotna žarnica

Preteklo sredo se je italijanskemu iznajditelju Marconiju posrečil največji poskus, ki so ga kdajkoli napravili v panogi brezžične transmisije električne energije. Marconijev sloves na tem polju je nesporen, vendar se je v splošno navdušenje nad napovedanim poskusom vrival tudi rahel dvom, da-li se bo iznajditelju tudi posrečila njegova zamisel.

Marconi je bil obljubil, da bo 26. tega meseca s krova svoje ladje »Elektre,« ki je zasidrana v genovskem pristanišču, oddal električno strujo in ž njo spravil v tek interruptor na mestni hiši v Sidneyu, da bodo v hipu zagorele vse žarnice. Ta veličastni poskus med dvema mestoma na razdaljo 11.000 km je napravil Marconi na povabilo prirediteljev radiotelefonske razstave v Sidneyu, ki so hoteli na posebno slavnosten način otvoriti svojo prireditev.

Iznajditelj je trdil, da ima v to svrho potrebne aparate na krovu svoje ladje in je tudi sijajno izpolnil svojo obljubo. Poslal je električno strujo po brezžičnem potu na veliko razdaljo in tako rešil problem, ki so ga smatrali vsi strokovnjaki za nemogočega.

Točno ob 11. srednjeevropskega časa je pritisnil Marconi na gumb in na drugi strani zemlje so zažarele električne luči ter izzvale navdušenje ne samo avstralske celine marveč vsega sveta. Posrečeni eksperiment je otvoril novo epoho neslutenih možnosti v razvoju transmisije električne sile na daljavo.

Seveda pa s tem ni rečeno, da bi bil problem takšnega prenosa električne energije že uporabno rešen. To nam pojasni naslednji primer: Izguba, ki jo utrpimo z brezžičnim prenosom elektrike, je ogromna. Če oddamo n. pr. 30 kilovatov na to daljavo, dospe do cilja komaj tisočinka enega vata. Če hočemo na takšen način prižgati električno žarnico, pa naj bo še tako slabotna (recimo, da ima svetilne moči za eno svečo), potrebujemo najmanj 1 wat električne sile. To se pravi, da bi morali uporabiti celih 30.000 kilowatov, da prižgemo eno samo slabotno žarnico na daljavo 11.000 km! Od tega smo seveda še zelo daleč, da bi lahko tako razsipno gospodarili z električno silo in tudi ni človeka na zemlji, ki bi hotel plačevati stroške za takšno razsipnost. Predrago bi ga stalo. Ampak princip je tu in kakor spravljamo danes na ogromne daljave v tek električne prekinjevalce, ki s svoje strani sprožijo tok za prižiganje žarnic, tako bomo v bodoče lahko prižigali žarnice neposredno. Treba je najti samo pot, da se omeji izguba električne energije pri prenosu. Na tem problemu dela danes cela vrsta znanstvenikov in so dosegli tudi že nekaj začetnih uspehov.

Viljem Marconi

Oblačilnica za Veliko noč

Krasni vzorci štofov zadnjih novosti za obleke, površnike i. t. d. najceneje pri tvrdki

DRAGO SCHWAB — LJUBLJANA

Ponarejeni šakal

Februarja t. l. se je ustavil v velikem kairskem hotelu bogat Američan. Hotel je videti vse čudeže egiptske dežele. Po obisku piramid in velike sfinge si je zaželel noči v puščavi s šakalovim tulenjem. Prav za prav so šakali tam okrog že zdavnaj ugonobljeni. Prej bi jih Američan slišal na našem Pelješcu v Dalmaciji! A hotelski ravnatelj je moral ustreči bogatemu gostu. Poslal ga je na oslu in z vodniki v oddaljen kraj, kjer bi baje lahko slišal šakale. Sluge so postavili šotor in naredili ogenj. Potem se je prikazala nad puščavo velika rdeča luna in v daljavi se je res oglasil šakal. Zavijal je dolgo časa. Toda Američan je samo zaklel in šel spat, ne da bi se zmenil za atrakcijo. Po povratku v Kairo je predložil postrežljivi direktor dolg račun za puščavo, osla, šotor, vodnike in večerjo. Toda gost je nepričakovano odklonil plačilo in zahteval, naj pošljejo njegovo prtljago v drug hotel. »Jutri se bom preselil,« je rekel, »doma v Ameriki sem ravnatelj velikega zoologičnega vrta in se bolj spoznam na šakale nego vi in ta bedak, katerega ste poslali z mano v puščavo. Rigal je kakor osel, jaz pa sem hotel slišati šakala!« Po tem razgovoru je izgubil svojo službo v hotelu arabski natakar Omar Ših. Ravnatelj mu ni hotel izplačati denarja za dva tedna naprej, kakor bi moral storiti po pogodbi. Omar je vložil tožbo in rekel sodniku: »Nisem kriv, da je Američan tako dobro poznal šakalov glas. Do sedaj so bili z menoj zadovoljni vsi turisti. Tudi ravnatelj je poslušal moje tulenje, ko me je sprejel v službo, in mu je bilo všeč.« Sodnik je ugodil pritožbi in je moral hotel lažišakalu izplačati zahtevani znesek.

Rin-Tin-Tin v pokoju

Leta 1917. je našel ameriški letalec kapitan Duncan na zapadni fronti, v zapuščenem nemškem jarku, približno šest mesecev starega volčjega psa. Imel je bakren obesek s številko in imenom »Caro«. Američani so vzeli »ujetnika« v domovino in ta si je potem v Hollywoodu napravil svetovno ime kot filmski pasji zvezdnik Rin-Tin-Tin. Zaslužil je letno najmanj po 25.000 dolarjev, a zdaj poroča »Verity«, da je stopil v pokoj. Sicer se bo udejstvoval kot učitelj filmskega pasjega naraščaja, a to je že bolj skromen poklic. Zvočni film je naredil konec Rin-Tin-Tinovi slavi. Zvezdnik se je odlikoval, dokler mu je režiser lahko glasno zaklical ali zažvižgal povelje. Planil je potem na sovražnika ali ostal kakor nepremičen kip z napetimi ušesi in so ga občudovali milijoni obiskovalcev vseh svetovnih kinematografov. A pri snemanju zvočnega filma ujamejo neusmiljeni mikrofoni natančno vsak glas. Režiserju so preostale samo kretnje, mutasta povelja, in tem Rin-Tin-Tin ni mogel brezhibno slediti. To je umljivo. Še človeški igralci so slabo opazili ali napačno razumeli nema povelja. Zato so uvedli električne napise, ki po potrebi ukazujejo: »Smeh!« ali »Korak naprej!« ali »Začudenje!« itd. A Rin-Tin-Tin ne zna čitati in je moral v pokoj...

„Veleizdaja“

Nemški desničarski nacionalci imajo večino v turingijskem deželnem zboru. Na njegovo zahtevo je predložil oblastni notranji minister državni skupščini zanimivo zahtevo. Predlaga, da bi se dodala nemškemu kazenskemu zakoniku nova točka o veleizdaji, ki predvideva dolgoletno ječo za »oskrunjenje nemške krvi«. Nemci in Nemke, ki bi imeli otroke v zakonu z Židinjo ali Židom, s Kitajci, Japonci, zamorci in drugimi »manjvrednimi narodi«, morajo za pokoro v ječo. Oblasti pa morajo prepovedati slične zakone in jih proglasiti za neveljavne. Seveda bo ostal ta načrt samo značilna pobožna želja. Država bi se samo osmešila s slično prepovedjo. Znano je, da je lažje zadržati čredo bolh, nego zaljubljen par.

Letala brez vodnika

Po uspešnih poskušnjah je sklenila ameriška poštna uprava, da bo pošiljala pisma in različno blago križem Zedinjenih držav z letali brez pilotov. Vodijo jih na tleh nameščeni električni aparati, ki so kos poljubni daljavi. S tem se bo zopet zmanjšalo število človeških žrtev. Seveda je prepovedan osebni promet s temi tovornimi letali.

Tudi na Španskem so poplave
Nevihte, ki so nedavno divjale v južnozapadni Franciji, so močno prizadele tudi vzhodni del Španije. Pri mestu Saragossi je reka Ebro poplavila vso pokrajino in napravila silno škodo. Tudi mesto samo je pod vodo.

Pajki v predilnici

Letalci rabijo za fotografske posnetke posebne, jako drage filme. Izdelujejo jih iz neke jako odporne pajčevine v kanadskem državnem fizikalnem laboratoriju. Tam biva v posebni predilnici nebroj pajkov posebne vrste. Preprost mehanizem jih prisili, da neprenehoma lazijo okoli vretenca, ki navija njih pajčevino. Ta preja je zelo draga in po končanem delavniku dobivajo pajki redno zasluženo izdatno kosilo.

Prve posledice

prehlada so hripavost in kašelj. Te neprijetne pojave odstranite brzo s

KRESIVAL

Denar ni vse

Mistress Ida Flagler, vdova nekdanjega lastnika petrolejskih vrelcev, je med najbolj petičnimi Američankami. V zadnjih 30 letih je narastlo nje premoženje na 900 milijonov dinarjev. Samo lani je prejela 32 milijonov dinarjev obresti. A jih ni utegnila porabiti in se zato obresti vedno pripišejo h glavnici. Po moževi smrti, leta 1898., je nesrečna žena namreč zblaznela in od tedaj ni zapustila norišnice.

Papeževa himna

Sv. oče je sprejel znanega komponista Mascagnija, avtorja opere »Cavalleria rusticana«, in se je ž njim razgovarjal pol ure. Naročil mu je novo himno za vatikansko državo. Kot dober katoličan je sprejel skladatelj častno naročilo in je obljubil, da se bo takoj lotil dela ter začasno pustil počivati vse svoje ostale načrte.

Iz kitajske državljanske vojne
Generala Jensišan (levo) in Feng, bivša huda sovražnika, sta se zedinila in stvorila v Pekingu neodvisno vlado. Odstavila sta vse uradnike nankinške narodne vlade, ki je pooblastila generala Čankajška, da ukroti upornika. Kitajska stoji tedaj na pragu nove domače vojne.

SOKOL

Napredek Sokolskega tiska. Kakor javlja uredništvo Sokolskega Glasnika, bo izhajal uradni organ Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije počenši s 1. aprilom trikrat na mesec in bo seveda prinašal vsled tega novice iz sokolskih društev in žup nekoliko hitreje. Vsekakor je ta napredek pripisovati povečanemu številu naročnikov. Potrebno pa bi bilo, ako bi se doseglo čimpreje izdajanje vsakotedensko. Pod novo upravo je organizirana tudi insercijska služba po vseh večjih mestih države. V tem oziru je vsekakor Sokolski Glasnik list, ki prihaja v vsa sokolska društva cele države v tolikih iztisih, da se oglaševanje v njen sigurno izplača. Svoj k svojemu!

Vesti iz Saveza. — Izvršni odbor je imel medtem več svojih sej, na katerih se je izdelalo razne pravilnike in poslovnike ter tudi vzorna pravila za sokolska društva, ki so, seveda pri sedanji popolnoma enotni organizaciji obvezna za vsa društva. Ravnotako pa slede vsem tem predpisom tudi enotna navodila za knjigovodstvo društev, ki jih je izdelal gospodarski odsek saveza. Tozadevne obrazce bo izdala Jugoslovenska Sokolska Matica v Ljubljani. — Z dosedanjimi dobavitelji se bodo napravile pogodbe glede prodaje sokolskih opremnih predmetov, vendar pa bo pooblaščena tudi Sokolska matica za prodajo vseh sokolskih potrebščin in druge opreme, not. tiskovin itd. — Glede formiranja nove **vinkovačke sokolske župe** je bil pooblaščen predsednik organizacijskega odseka, da uredi to vprašanje.

Vprašanje meja sokolskih žup bo vsekakor postalo aktualno šele po vsesokolskem zletu v Beogradu. Predvsem bo treba tedaj rešiti zadevo, ali naj se formira velike župe z mnogimi okrožji, kakor ima to izvedeno poljsko Sokolstvo, ali srednje-velike župe, kakor je to sedaj pri nas in na Češkem, ali pa se popolnoma opusti okrožno organizacijo ter osnuje mnogo malih žup. O tem bo na vsak način potreben intenziven študij. Tudi v našem listu se bodemo o tem oglasili pravočasno, da se taka važna organizačna zadeva sprovede enotno in na temelju vsestranskih izkušenj.

Pokrajinski zlet ČOS v Hodoninu na Moravskem se bo delil po dosedanjih dispozicijah v dve prireditvi: 1. junija bo zlet dece in naraščaja, 8. junija pa bo velial nastopu članstva. Program bo obsegal na koncu veliko sceno, kjer bodo napravili vsi delujoči oddelki velike písmenke T. G. M. in število 80. Na tem pokrajinskem zletu bo sodelovalo Sokolstvo cele Moravske in sosedne Slovaške.

Radio

IZVLEČEK IZ PROGRAMOV

Petek, 28. marca

LJUBLJANA 12.30: Reproducirana glasba. — 13: Napoved časa, borza, reproducir. glasba. — 13.30: Poročila iz dnevnikov. — 17.30: Koncert radio-orkestra. — 18.30: Esperanto. — 19: Gospodinjska ura. — 19.30: Italijanščina. — 20: III. Meinlov propagandni koncert. — 21: Pevski večer ge. Sax Pristovškove. — 22: Napoved časa in poročila.

Sobota, 29. marca.

LJUBLJANA 12.30: Reproducirana glasba. — 13: Napoved časa, borza, reproducirana glasba. — 13.30: Poročila iz dnevnikov. — 17: Koncert radio - orkestra. — 18: Propagandno predavanje o Dalmaciji. — 18.30: Nemščina. — 19: Delavska ura. — 20: Prenos iz Beograda. — 22: Napoved časa in poročila. — Lahka godba.

BEOGRAD 10.30: Reproducirana glasba. — 12.40: Koncert radio - orkestra. — 18: Popoldanski koncert. — 20: Koncertni večer. — 22: Poročila. — 22.15: Komedija. — 22.45: Lahka glasba. — ZAGREB 12.30: Reproducirana glasba. — 17.30: Koncert radio - orkestra. — 20: Prenos iz Beograda. — PRAGA 16.30: Popoldanski koncert. — 19.05: Lahka godba. — 20: Dramski večer. — 22.20: Godba za ples. — BRNO 16.30: Koncert iz Prage. — 19.05: Koncert godbe na pihala. — 20: Prenos iz Prage. — VARŠAVA 20.30: Koncert lahke glasbe. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 11: Dopoldanski koncert. — 16.30: Koncert orkestra. — 18.10: Komorna glasba. — 20: Prenos koncerta Umberta Urbana. — 21: Opereta. — Poljuden koncert orkestra. — BERLIN 16.30: Popoldanski koncert. — 18.25: Reproducirana glasba. — 20: Koncert operetne glasbe. — Godba za ples. — FRANKFURT 16: Koncert orkestra. — 19.30: Ves program iz Stuttgarta. — LANGENBERG 17.30: Večerni koncert. — 20: Zabaven večer. — Nočni koncert in ples. — STUTTGART 16: Koncert iz Frankfurta. — 19.30: Klavirski koncert. — 20: Veseloigra. — 21.15: Operetna glasba. — Godba za ples. — BUDIMPEŠTA 9.15: Dopoldanski koncert. — 17.30: Koncert orkestra. — 19.30: Dramski večer. — Ciganska godba. — LONDON 20.30: Pevski in violinski koncert. — 23.40: Godba za ples. — RIM 17.30: Vokalen in instrumentalen koncert. — 21.02: Prenos opere ali koncert.

Roda Roda:

Ženske so zagonetke

Ne vem, kdo je izumil besedo o zagonetni ženski naravi — bržkone je bil Francoz. Vsekakor je Sardou od tega živel in še ob času, ko je bila Ibsenova slava na višku, je beseda krožila po svetu.

Tedaj je prišel Weininger in odgrnil zastor; prišel je Freud in zastor popolnoma odmaknil. Odtlej je neumna rečenica mrtva.

Ženska je zagonetka, gotovo; pa če si ž njo sam, ti pove rešitev.

*

Beseda me je nekoč zelo zgrabila in me ni več spustila — po zaslugi nekega mladostnega vtisa. To je bilo takole:

Z enajstimi leti, davno preden sem vedel kaj o ženskah, sem sanjaril o Dori. Takrat, pred pet in štiridesetimi leti, ji je bilo dvanajst let. Danes jih šteje devet in trideset, je fabrikantinja in se imenuje Dolly.

Sanjaril sem torej o Dori: pobožno, spoštljivo, neizrekljivo vroče.

Nekoč sem jo dobil v njenem stanovanju, pozno v somraku. Samo — v njeni sobi. Svetiljke so gorele.

Vstopil sem bil v plašču, s klobukom lepo v roki, in še ves premražen od poti sem, po vseh udih; obstal sem ob vratih, ves v zadregi, da sem jo srečal, in zajecljal:

»Dober večer.« Čisto tiho. Nič drugega.

Samo sekunda je pretekla — Dora se je čudno dvignila — se čudno zasmejala — oči so se ji zabliskale. Stopila je k meni in iztegnila svojo tačico — ne, da ji jo stisnem, o ne, ampak da ji jo poljubim. Da jo poljubim — jaz; ona, dvanajstletnica...

Ko nisem takoj razumel, me je nestrpno opomnila:

»No —?«

Tedaj sem izpolnil ukaz.

In ona — med tem ko se ji je čudni nasmeh ojačil:

»Poljubi me!«

»... Kako? Kaj naj storim??«

»Poljubi me!«

Še nobena ni od mene kaj takšnega zahtevala; tega nisem razumel.

Ali ji je hipoma upadel pogum? — Izginila je v drugo, temno sobo.

Končno sem se zbral, skočil za njo in...

»Ne tu,« je zavreščala. In me potisnila nazaj, v polno svetlobo. — Tu mi je ponudila svoje ustnice.

Hotel sem...

Ona pa se je zakrohotala — zvila se je od smeha — in šinila proč, dokončno, ne da bi jo poljubil.

*

Dolga leta je nisem več videl.

In leto in dan sem premišljeval o tem prvem srečanju z žensko. Kaj je bilo vse to...? Kdo mi to poslovenil?

*

Kmalu sem slišal: »Ženske so zagonetke.«

Čeprav ni bilo pojasnilo, je bilo vsaj tolažba zame: odkritje, da ne črkujem samo jaz, neizkušenec, o vedenju žensk — da delijo tudi odrasli, pametnjaki, da, največji pesniki in modrijani, mojo usodo.

*

Hotela je, da jo poljubim, a samo v svetlobi. — Zakaj?

*

Včeraj sem jo vprašal: Dolly, fabrikantinjo.

Spočetka se ni mogla spomniti.

Potem se je zakrohotala — tako glasno kakor tedaj, le da se danes ni zvila — — krohotala se je in pripovedovala:

»Ah, prvi poljub —? To ste bili vi —? Nisem vedela več; menila sem, da je bil vaš bratranec. — In kako se je primerilo? Marga, moja prijateljica, mi je bila rekla: »Pazi — kadar moški koga poljubijo, vedno zaprejo oči.« — To sem hotela videti — za to sem potrebovala luči.«

*

Resnično — včeraj, ko mi je to priznala, bi bil počil od jeze.

Hotela je videti, da-li zamežim!

In nad to abotno gosko sem si desetletja razbijal glavo...

Dobro zdravje

je največje blago. Vzemite redno za predjužnek in malico po eno skodelico

OVOMALTINE

z mlekom. To je najsigurnejši način za ohranitev zdravja

Borba proti jetiki

Kje naj se postavi novi sanatorij za bolne na pljučih?

Minister prometa inž. Radivojević je pred kratkim odobril zgraditev dveh sanatorijev za železničarje bolne na pljučih. Eden naj bi bil v Južni Srbiji, drugi pa v Sloveniji. V ta namen sestavljena komisija se je odločila v Sloveniji za pobočje Pohorja in mi poverila častno nalogo, da predlagam za izvedbo načrta primeren kraj in eventualno tudi primerno posestvo. Naloga, ki mi je bila s tem poverjena, je častna, vendar pa težka in odgovorna! Zato potrebujem dobrohotnih nasvetov in podpore vseh činiteljev, ki bližje poznajo to ozemlje.

Zbog informacije seznanjam širše občinstvo s pogoji, katerim bi moral ustrezati kraj, določen za sanatorij. Glavni pogoj je majhen ohlajevalni količnik (Abkühlungsgrösse), ki ga tvori po Dornu poslednjica vseh klimatskih elementov vplivajočih na človeški organizem v smislu ohlajenja odnosno znižanja telesne toplote. Dorn se je v Davosu prav posebno bavil s proučevanjem tega količnika in iznašel tudi tako zvani Dornov »frigometer«, ki omogoča relativno lahek način sprotno merjenje ohlajevalnega količnika. Ta količnik zavisi od vetrov, zunanje temperature, zračne vlage in solnčnega žara. Podnebje z raznolikim in v kratki dobi hitro se menjajočim ohlajevalnim količnikom je za človeški organizem nezdravo. Prija nam pa, ako se količnik ohlajenja giblje v zmernih mejah in tudi ni podvržen velikim izpremembam. Klimatsk razmere z ugodnim ohlajevalnim količniko vplivajo na človeški organizem ne le kot klimatski dražljaj, ki povzroča pomnožitev občih in lokalnih specifičnih zaščitnih snovi, marveč pomenijo zanj tudi dalekosežno štedenje toplotnega gospodarstva in okrepitev njegovih odpornih sil. Kraji z majlnim ohlajevalnim količnikom se odlikujejo po številnih solnčnih dneh in po močnem solnčnem žaru, po primerno znižani temperaturi, po zaščiti pred vetrom, po pomanjkanju megle, neznatni vlagi itd. Taki kraji se nahajajo predvsem v gorskih višinah; najdemo pa jih z izvestno omejitvijo tudi v srednje visokih legah in v ravnini.

Glede na lego kraja razlikujemo sanatorije v nižavah (do 500 m višine), v srednji višini (od 500 do 1000 m) in slednjič v gorskih višinah (nad 1000 m). V gorski višini leže n. pr. vsi kraji na grebenu Pohorja, od Sv. Bolfenka preko Mariborske in Ruške koče, od Klopnega, Stranskega in velikega vrha, Plešice, Planinke, Ribniškega sedla in Velike Kope do Krinkovega vrha na zahodni strani Pohorja. V srednji višini leže n. pr. Sv. Martin, Tinje, Kebelj, Sv. Kungota, Sv. Križ nad Mariborom, Sv. Urban, Sv. Lovrenc, Sv. Anton in Ribnica na severni strani Pohorja, itd. Na Golniku imamo gorsko, v Topolšici srdnje višinsko in na Klenovniku nižinsko zdravilišče.

Za jetičnike veljajo gorski sanatoriji kot prav posebno ugodni, zdravilni. S stopnjevanjem višine se množi število solnčnih dni, narašča učinek solnčnega žarka, pridobiva zrak na čistoti, pada množina vodne pare in zračnega tlaka, se znižuje letno kolebanje temperature in istotako tudi tvorba oblakov v primeri s prilikami v ravnini. Vse naštete okoliščine učinkujejo na človeški organizem kot prav posebna izpodbuda, dražljaj, kar povzroča ozačanje naših občih in krajevnih odpornih sil. Navedene okoliščine so znatno drugačne, kjer gre za kraje na grebenu gorovja, odnosno za kraje na njegovem pobočju.

Gorski sanatoriji imajo poleg številnih vrlin glede svoje učinkovitosti le ta nedostatek, da stane ogromne svote ne le njihova zgraditev, marveč tudi njihovo vzdrževanje, oskrba bolnikov, gradnja dovoznih cest itd. Ta dejstva so kriva, da so izdatki za pobijanje jetike v goratih državah znatno večji, kakor drugod. Švica n. pr. izdaje približno eno dvanajstino vsega proračuna za pobijanje jetike. Pri nas znaša celotni izdatek za nego narodnega zdravja le nekaj odstotkov vsega proračuna in v to vsoto so všteti tudi vsi izdatki za pbojanje jetike. Pomanjkanje primernih gorskih krajev, predvsem pa sredstev je dovedlo razne države do ustanavljanja sanatorijev v nizkih legah, zlasti v ravnini tako pretežno v Nemčiji, Avstriji in Franciji. Švica se je morala odločiti za gorske tudi iz vzroka, ker ji v ravnini primanjkujejo primerni kraji.

K oživotvorenju zdravilišč v ravnini je pripomoglo tudi veliko napredovanje fizikalne medicine, ki je ustvarila umetno višinsko solnce, neodvisno od vremenskih prilik, ki umetno proizvaja z ozonom prepojeni zrak. Slednjič je pripomoglo k temu tudi spoznanje, da za ozdravljenje jetike ne zadošča že gorski zrak, marveč da je potrebna tudi dobra prehrana, ležanje, skrbna nega in oskrba bolnikov, pripomočki, ki se dajo v ravnini v marsičem celo laglje izvajati kakor na planinah.

Vsa našteta dejstva so vplivala na preobrat v naziranjih glede primerne lege za zdravilišča in dovedla do spoznanja, da so zanja sposobni tudi niže ležeči kraji in ravnine s svojimi klimatskimi prilikam. Prvotno so postavljal nižinske sanatorije poljubno ne oziraje se mnogo na krajevne razmere, danes pa morajo kraji, kjer se hoče ustanoviti sanatorij, po možnosti ustrezati naslednjim pogojem: biti morajo precej oddaljeni od industrijskih središč; izključena mora biti tudi možnost, da se v bližini kraja ne oživotvori kak industrija; ležati morajo odprto proti jugu; absolutno morajo biti zavarovani proti severnim in vzhodnim vetrovom; obdajati jih mora obširno gozdovje iglastega značaja (smrečje) ali pa morajo vsaj mejiti nanj; tla morajo bit suha in za vodo lahko propustljiva (po možnosti peščenec); menjava temperature si ne sme slediti prehitro in v preostri obliki; tvorba megel mora biti čim manjša, tudi po zimi; tak kraj torej spada daleč stran od močvirnatega ozemlja. Razen tega je za zdraviliški obrat, za bolnice in za svojce potrebno, da ni kraj preveč oddaljen od železnice in od glavne ceste, da je spojen z že obstoječo cesto, ki jo je treba kvečjemu zboljšati in popraviti, da je v bližini dobra pitna voda v toliki količini, da zadošča za pranje, čiščenje, kopanje, nadalje da kraj ni preveč oddaljen od poštnega in brzojavnega obrata, da ima možnost priključitve na bližnji električni vod z dovolj močno strujo, in končno, da ima v primeru, ako leži na pobočju gorovja, za postavitev sanatorija, ležalnic in drugega najmanj 20.000 kv. metrov kolikor mogoče vodoravne ploskve.

Kraj, ki ustreza naštetim pogojem, ima za človeški organizem ugoden ohlajevalni količnik (Abkühlungsgrösse) in je zato prikladen za sanatorij. Takšen kraj moramo najti na južnem pobočju Pohorja. Zato je treba pregledati ozemlje Fram-Ranče-Planica, Zgornja Polskava-Loka, do Sv. Primoža in Sv. Uršule, Slovenska Bistrica-Sv. Martin, Zgornja Bistrica-Tinje in Venčeesli, Čadram-Kebelj, Zreče-Kunigunda. Pregledati pa bo treba tudi ozemlje okoli Kamnice do Sv. Urbana, okoli Vurberga itd.

Tak pripraven kraj najti so poklicani predvsem zdravniki, duhovniki, učitelji, župani, žandarmerija in ljubitelji naših planin. Njem velja moje vabilo za sodelovanje pri reševanju tega važnega vprašanja in prošnja, da pregledajo svoje ozemlje na kraj, ki bi odgovarjal naštetim pogojem. Prosim jih, da mi ga z opisom krajevnih razmer pismeno ali ustno javijo. Hkratu naj blagovolijo tudi poizvedeti in mi naznaniti, ako bi se moglo dobiti na takem ugodnem ozemlju približno 0 ali še več hektarjev obsegajoče posestvo.

Docent dr. Ivan Matko.

NOGAVICE z ŽIGOM

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!
13

Zanimivosti iz zagorske doline

Zagorje, v marcu.

Šablonsko prosvetno delo je smrt vsakega napredka. Novih pobud je vnesel v delo dramskega odseka našega Sokola pisatelj, sedaj naš občan dr. Slavko Grum. Pod njegovim veščim vodstvom se je ustanovila dramska šola, ki beleži lepo število obiskovalcev, tudi takih, ki jim ni do udejstvovanja na deskah, ker je snov, ki jo obravnava predavatelj, vsesplošna in se dotika človekovih udejstvovanj v družbi in zakonu; vsa ta snov pa je spretno prenešena v zvezo z »deskami«. Predavanja so v torkih, četrtkih in sobotah, dostop je vsakomur prost. Dr. Grum režira sedaj pretresljivo Maeterlinkovo vojno dramo »Stilmondski župan«, zato običajna predavanja do uprizoritve izostanejo.

Masarykova proslava je uspela prav lepo. Sodeloval je godbeni odsek Glasbenega društva, šolska mladina in predavatelj učitelj g. Kopriva, ki je po pozdravnem govoru društvenega staroste obrazložil življensko delo češkoslovaškega osvoboditelja. Proslave se je udeležilo mnogobrojno občinstvo, med njimi zastopniki javnih korporacij.

Nedavno je z velikim uspehom gostoval v Sokolskem domu komorni trio: Šivic, Korošec in Gregorc. Že s prvim komadom ustvarjeni kontakt med poslušalci in izvajalci je ob sicer zelo resnem programu vzdržal do konca. Zagorjani so s tem dokazali, da cenijo in umevajo tudi resno glasbo, ki zahteva obojestranske glasbene kulture. G. Šivica poznamo kot izvrstnega pianista že izza gostovanja pevskega okteta akademikov. To pot se nam je predstavil tudi kot komponist z manjšim delom v dveh odstavkih za klavir, flavto in basovklarinet. Enostavno in baš zato mično in občuteno delce je poklonil Glasbenemu društvu v Zagorju kot pokrovitelju njih prvega tovrstnega javnega nastopa. Omenjeno gostovanje je nekak uvod k proslavi Glas. društva, ki bo junija proslavilo 20-letnico obstoja. Priredilo bo slavnostno akademijo ob sodelovanju okoliških pevskih društev.

Veliko delavnost izkazuje kmetijska šola v Zagorju. Priredila je že poučne izlete v Ljubljano in Litijo. Baš te dni zaključuje in bomo kasneje objavili obširnejše poročilo o njeni aktivnosti. V nedeljo 16. t. m. je v njenem okrilju imel predavanje s filmom strokovni učitelj iz šole na Grmu g. Kafol. Film je prinesel iz Zagreba ravnatelj agrikulturnega zavoda g. Pučnik. Predavanje je bilo izredno dobro obiskano.

Rdeči križ je določil dnevu 6. aprila geslo »Naša deca k morju«. Zbirali se bodo prostovoljni prispevki, s katerimi bo odposlanih nekaj bolehnih otrok k morju na okrevanje.

V občinski dvorani je priredilo KJS lepo uspelo in izvrstno obiskano predavanje »Higijena žene«. Predavala je ženska zdravnica gospa dr. M. Finkova iz Ljubljane. Na Sv. Planini se je istotako vršilo drugo predavanje iz ciklusa »Nega dojenčka«. To pot je bilo izvrstno obiskano. Tretje in zadnje predavanje o tem bo eno prihodnjih nedelj. Predava gdč. Angela Boškinova, zaščitna sestra higijenskega zavoda v Trbovljah.

Pozabiti ne smemo na naše šahiste. Ti pridno studirajo svoje nakane, s katerimi upajo odnesti časten rezultat iz dvoboja z Ratečani, ki se bo odigral 13. ali pa 20. aprila v Zidanem mostu. Želimo mnogo smole, — kajpak, le nasprotnikom...

Bilanca letošnjega predpusta je bila v vseh pogledih brez spodtike. Morda bi bilo tu in tam treba vleči »ploh«, če ni prišlo do tega, bo menda vzrok ta, da pridelujemo le premog in ni bilo še slišati, da bi kje kdaj že vlekli to stvar okoli pragov neizvoljenih nevest. Štiri plesne šole je obiskovalo okroglo 150 kandidatov (in -datk). Vmes so bili tudi poročeni in na Lokah ni bila šola za ločene, nego za Ločane, kar s tem ugotavljamo, da ne bo zamere nikjer. Na pustni večer so hodile šeme iz gostilne v gostilno, bile so raznovrstne, raznopametne in se ne ve, kateri bi prisodili zvezdo. Nad vse originalna je bila šema slamnati mož, ki ga je na debeli vrvi podil pred seboj krotilec v rdečih hlačah. To je bil torej praznik šem, da pa praznujemo tudi sicer in posebej, je že običajna stvar. Da ne bo napačnih misli povemo, da je to praznovanje v zvezi z nadprodukcijo premoga na eni, z luknjo v mošnjičku rudarja pa na drugi strani, to je tam, kjer umiramo koncem meseca. Čim več praznikov, tem slabše: v skrbeh so obrtniki, trgovci, mlinarji. Trgovski in delavski stan živita drug od drugega. Ni čudno, da se je zadnje čase izselilo na Holandsko precejšnje število naših ljudi. Ti pa že sporočajo iz nove domovine, da jim gre kar dobro. Sploh je opažati par let sem nekako rapidno obubožanje doline: steklarna je že podrta — odšli so steklarji, precejšnje število rudarjev je bilo reduciranih, vsi ti ljudje so si poiskali kruha drugje, ostali so pa trgovci in obrtniki, ki bi radi prodajali, a ni in ni »kšefta«. Trdovratno se vzdržujejo vesti o skorajšnjem ugodnem dogovoru glede zidanja nove steklarne s češkim kapitalom, kar da bo končnoveljavno zaključeno do konca marca. Izvršeni so že podrobni načrti tako glede prostora za tovarno, kakor v poštev prihajajočih delavskih stanovanj. Želimo le, da bi se načrt izvedel brez ovir.

TPD je že jeseni pristopila k izvajanju velikopoteznega načrta. Dobili bomo še tekom letošnjega leta širokotirno železnico do nove moderne separacije, kjer bo zgrajeno moderno skladišče za premog. V bližnjih dneh bo ogled komisije, ki bo podala svoje mnenje o velikem komunikacijskem mostu, ki bo spajal vzpetino ceste med graščino in Mihelčičem. Pod loško cesto med Martanovcem in Robavsom so že navrtali nov vhod v revirje premoga, ki so ga izsledili v smeri proti Vinskemu vrhu in okolici. Torej mrzlično gibanje, ki skriva jamstvo za lepšo bodočnost.

Na naših cestah opazujemo vsaj hotenje po izboljšanju. Ponekod so odstranili blato in začeli nasipati z gramozom dvomljive vrednosti. Treba bo pa zaposliti večje število delovnih moči, ker se mora sanirati vsa cesta hkrati, šele potem bo mogoče sproti odstraniti nedostatke, ki se bodo pokazali. Zadnje deževje je zopet razmočilo ceste, da se udirajo in je blata zadosti. Joškom in Jožicam je skazilo veselje do Sv. Planine, kamor se je odpravljala večja družba godovnikov in prijateljev, zato je bil pa kino obakrat natrpan in so ponoči gostilničarji stočili nekaj več kapljice. Otepavali so pršut, čeprav ga ni bilo ponekod niti za plankačo, a konec koncev — živi se tudi tako.

SPORT

Table tenis turnir za prvenstvo Ljubljane 1930

Zanimanje za ping-ping se je v poslednjih letih tudi v Ljubljani zelo dvignilo. Igra nudi mladini, zlasti v času, ko se ne more kretati v prosti naravi, obilo lepega razvedrila. Ping-ping goje v Ljubljani poleg neštetih privatnih družb sistematsko zlasti Ilirija, Preporod, Ljubljanski sportni klub, Ljubljanski klub, Sportna sekcija J. N. A. D. Jadran in sokolska društva. Dosedaj smo že imeli priliko prepričati se, da razpolagajo vsi navedeni klubi s prav dobrimi ping.pongaši, tako da je težko reči, kateremu klubu pripada prvenstvo. Omenimo naj tu samo J. N. A. D. Jadran, kateremu je pred 14 dnevi uspelo premagati favorita Lj. sportni klub, pozneje tudi Preporod in ki se z dokaj ugodnimi izgledi spušča v boj že s SK. Ilirijo. Match Jadran : Ilirija se vrši v soboto 29. t. m. in nedeljo 30. t. m. v dvorani naprednega dijaškega doma (Tomanova 3). Poleg organiziranih ping-pongašev pa se nahajajo tudi po privatnih družbah igralci odličnih kvalitet, ki dosedaj niso imeli prilike za javni nastop.

Da se temu odpomore in omogoči ugotovitev najboljših ljubljanskih ping-pongašev, je pripravljalni odbor Jugoslovenskega table-tenis saveza v Zagrebu sklenil prirediti v soboto 5. aprila in v nedeljo 6. aprila 1930, table tenis turnir za prvenstvo Ljubljane 1930. Igralci, ki si bodo priborili prvih 6 mest, bodo tvorili reprezentanco Ljubljane, ki bo nastopila proti reprezentancam Zagreba in drugih naših večjih mest. Ta turnir bo torej zelo važen pa tudi interesanten, ker se je zanj prijavilo že večje število odličnih igralcev. Organizacijo ljubljanskega turnirja je zagrebški pripravljalni odbor poveril gg. Vaso Zajcu in Marko Bleiweisu. Navedena sprejemata pismene prijave (na naslov V. Z. Gledališka 7 in M. B. Dalmatinova 1) do 4. aprila opoldne. Prijavnina znaša za single 10 Din, za duble 20 Din in jo je treba plačati navedenima gospodoma istotako do 4. aprila opoldne, sicer se prijave ne bodo upoštevale. Udeležba turnirja je dostopna vsem ljubljanskim igralcem pingponga, brez ozira ali so organizirani ali ne.

Igralo se bo single gospodov in dam, double gospodov in pa mixed po cup sistemu. Za najboljše igralce so razpisane nagrade.

Ta turnir je v Ljubljani prva tovrstna prireditev v večjem obsegu, zato je želeti, da se ga ping-pongaši v čim večjem številu udeleže in da si pride tudi ostalo občinstvo ogledati ta sport, ki pridobiva po vsem svetu vedno več pristašev.

Turnir se bo vršil v dvorani naprednega dijaškega doma (Tomanova 3) v soboto 5. aprila od 20. do 24. in v nedeljo 6. aprila od 9. dopoldne dalje.

Pride! Sloviti roman Margarete Böhme Pride!
„Dnevnik izgubljenke“
Pride! KINO LJUBLJANSKI DVOR

Službene objave LNP

(Iz seje posl. odbora 26. t. m. 1929.)

Prvenstvene tekme v nedeljo 30. t. m. so razdeljene nastopno: igrišče Primorja: ob 8.30 Jadran rez. : Hermes rez., ob 10.15 Primorje rez. : Svoboda rez., ob 14.15 Jadran : Hermes: ob 16. Primorje : Svoboda.

Služba: dopoldne g. Gosar in po 3 reditelji vsakega kluba, blagajno vodi SK Jadran, stranski sodniki za prvo tekmo eden od Hermesa in g. Bezlaj Pavel, za drugo tekmo gg. Stane Pečar in Kovačević; nastop službe ob 8.15. — Popoldne g. Novak in po 3 reditelji vsakega kluba, blagajno vodi SK Svoboda, stranski sodniki za prvo tekmo, eden od Hermesa in g. Pavlin Bojan, za drugo tekmo Anton Baggia in Čeh Dušan; nastop službe ob 13.45.

Ker nam igrišče Ilirije v nedeljo dne 30. t. m. ves dan ni na razpolago se preloži prvenstvena tekma II. r. Reka : Slovan na 11. maja.

V Trbovljah se odigra prvenstvena tekma Amater : SK Celje v nedeljo 30. t. m. Delegat LNP je g. P. Kovač. Če se kluba sporazumeta se igra lahko prva tekma v Celju in druga v Trbovljah.

Verificirajo se naslednji igralci s pravico nastopa dne 6. aprila t. l. za SK Reko: Franjo Mihelj, Vinko Češnik, za SK Dobrno Ivan Polutnik, za SK Svobodo (Ljubljana) Jože Snoj, za SK Svobodo (Maribor) Martin Partlič.

Na podlagi § 10. o. p. s pravico nastopa v prijateljskih tekmah se dovoli g. Leopoldu Kotarju, članu SK Jadrana.

SK Rapid (Maribor) se naproša, da pošlje za igralca Konrada Ivana in Karla Hofstetterja odjavnice prejšnjih klubov, nakar se bo izvršila verifikacija.

Poziva se g. Al. Mahkovec bivši II. tajnik LNP, da končno po preteku dveh mesecev v teku treh dni po današnji objavi preda ostali del arhiva, ki se nanaša na II. tajništvo, sedanjemu tajniku P. Kovaču v Splošno kreditno društvo. — Tajnik II.

Ljubljanski plivački podsavez. (Službeno.) Jugoslovenski plivački savez v Beogradu obvešča v svoji okrožnici v službenem glasilu »Sportista« v Beogradu št. 552, od 20. februarja t. l., da imajo vsi klubi na temelju sklepa glavne skupščine JPSa od 17. novembra 1929. izvršiti ponovno verifikacijo svojih članov. Ta ponovna verifikacija se mora vršiti nadležnim potom preko nadležnih podsavezov po spisku. V spisku morajo biti naslednji podatki: ime in priimek, leto rojstva in državljanstvo. Spisek je treba poslati nadrejenemu podsavezu v dvojniku. — Iz tehničnih razlogov in glasom sklepa savezne seje od 6. februarja t. l. mora ponovitev verifikacije biti izvršena zaključno do 30. aprila t. l. Ta rok se ne bo podaljšal v nobenem primeru. Taksa za ponovitev verifikacije znaša 5 Din za vsakega plavača. — Obveščajo se podsavezi, da jim bo JPS za par dni poslal nekoliko primerkov zapisnika skupščine, ki jih morajo razdeliti svojim klubom, da zamorejo slednji biti obveščeni o spremembah, ki so bile izvršene na zadnji glavni skupščini JPSa.

II. kolo hazenskih prvenstvenih tekem. V nedeljo 30. t. m. se odigra II. kolo prvenstvenih hazenskih tekem. Nastopijo parj SK Sava : SK Celje v Celju, TKD Atena : HŠK Concordia v Zagrebu in SK Ilirija : SK Mura v Ljubljani. Osobito zanimiva bo tekma med mlado ambicijozno družino Ilirije in podsaveznim prvakom Mure. Družina Mure je bila v prvenstvenih tekmah vselej opasen protivnik, pred katerim so klonile doslej vse družine LHPa razen Mariborove v letu 1928. Njena forma nam je trenutno neznana, ker ni javno nastopila že od medmestne tekme Murska Sobota - Ljubljana v prošlem poletju. Nedeljska tekma obeta zanimivo napeto borbo in dober sport, ker je družina Ilirije v dobri formi, v tehničnem pogledu pa celo ena najboljših v državi. Izgledi na zmago so za obe družini povsem enaki. Tekma se vrši na igrišču Ilirije ob 17. popoldne. V predigri nastopita dve nogometni moštvi.

SK Reka sklicuje za danes ob 20. v kavarni »Zgonc« sejo upravnega odbora. Udeležba strogo obvezna.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli povodom smrti našega nadvse ljubljenega sina, brata, strica in svaka, gospoda

Mirka Lapajneja

trgovca iz Idrije

bodisi ustmeno ali pismeno, za poklonjeno prelepo cvetje in vence se tem potom vsem najiskreneje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo pa dolžni čč. duhovščini, gg. zdravnikom, čč. sestram-usmiljenkam, stanovskim kolegom pokojnikovim, osobito pa gg. pevcem od Glasb. Matice za prekrasno žalno petje in končno vsem prijateljem in znancem, ki so dragega pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi poslednji poti.

Maše zadušnice se bodo darovale v torek, dne 1. aprila 1930 ob 10. uri dop. v cerkvi Marijinega Oznanenja v Ljubljani in v Idriji.

Idrija—Ljubljana, dne 27. marca 1930.

Globoko žalujoči ostali.

5053

Razglas

V konkurzni zadevi Korinšek Adolf, trg. v Rajhenburgu, se vrši **sodna prodaja trgovinskega blaga v torek dne 1. aprila od 9. ure naprej v Rajhenburgu** na licu mesta in sicer v skupinah, kakor so zaznamovane v inventarnem zapisniku. — Prodaja se bo nadaljevala po potrebi tudi 2. aprila in naslednje dni. — Prodajala se bo manufaktura in razna galanterija.

Interesenti se vabijo k obilni udeležbi.

5024 **Konkurzni upravitelj.**

Proti rudečim rokam

razpokani in nelepi barvi kože se z uspehom uporablja snežnobela in maščob prosta krema "Leodor", ki daje rokam in obrazu ono belino, katero si vsaka odlična dama želi. Posebna prednost kreme "Leodor" je v tem, da izvrstno hladi srbečo kožo in je obenem odlična podloga za puder. Trajni vonj kreme „Leodor" je podoben onemu, ki prihaja iz šopka v rosnem pomladanskem jutru utrganih vijolic in šmarnic brez onega slabega mošusovega vonja ki odbija odlične ljudi. Cena veliki tubi Din. 14.50, mali tubi Din. 9.—. V učinkovanju jo podkrepi Leodor-toaletno milo, cena komadu Din. 8.—. Dobiva se povsod, kjer prodajajo Chlorodont-proizvode. Pošljite nam ta oglas kot tiskovino (omot ne zalepiti) dobili bodete brezplačno eno poskusno tubo za večkratno uporabo. Tvornice Zlatorog, Oddelek Chlorodont, Maribor.
5

Zahvala

50 1

Za premnoge pismene in ustmene izraze ter dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli o priliki smrti našega soproga, očeta, starega očeta, strica in tasta, gospoda

Adolfa Kappusa pl. Pichlstain

ter za poklonjeno krasno cvetje se najtopleje zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni čč. duhovščini, gasilnemu društvu in pevcem kakor zastopnikom SLD in SRD, dragim lovskim tovarišem in vsem mnogim ostalim, ki so našega dragega pokojnika spremili na njegovi zadnji poti.

V Kamni gorici, 27. marca 1930.

Žalujoči ostali.

✝

FRANC LAMPE, bišni posestnik, javlja v svojem, kakor v imenu vseh sorodnikov vsem prijateljem in znancem tužno vest, da je njegova ljubljena soproga, ozir. hčerka in teta, gospa

Karolina Lampe

roj. Klobčauer

v sredo, dne 26. marca 1930. po dolgi živčni bolezni, v 51. letu svoje dobe, nenadoma zatisnila svoje blage oči.

Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v petek, dne 28. marca 1930. ob 16. uri iz kapele mestnega pokopališča v Pobrežju.

Sv. maša zadušnica se bo darovala dne 29. marca ob 7. uri v stolni in mestni župni cerkvi v Mariboru.

Maribor, Trst, Sv. Jernej na Dolenjskem, 26. marca 1930.

Emerson Hough:

MOŽJE

Roman

24. POGLAVJE.

»Zakaj mi niste povedali? Tako žal mi je! Prosim vas odpuščanja!«

Mirno sem ji odgovoril: »Mi kvakerji se nikoli ne vsiljujemo s svojim gorjem in ga ne kažemo, da bi ga ljudje videli. Morda bi vam bil že kaj omenil o tem, a bilo je toliko stvari, ki so mi branile.« Nato sem ji kratko opisal dogodke, ki so me bili pripravili, da sem krenil proti Zahodu. Zavest, da sočustvuje z menoj, mi je bila neizrekljivo sladka.

»Kakor vidite, bi se moral prav za prav vrniti,« sem rekel nazadnje, »pa ne morem. Zdaj bomo itak že kmalu v Laramieju. Kakor hitro opravim svoj posel, se vrnem v Virginijo.«

»In tam mislite ostati?«

»Da,« sem trpko dejal. »Tam se naselim in postanem resnoben star farmar. Žalostno življenje me čaka.«

»Nikar tako ne govorite. Mladi ste še!«

»Kaj pa vi,« sem nadaljeval, »ali boste zmerom živeli pri vojski?«

»Nu, naš dom je takisto v Virginiji, v starem Albemarleu — čeprav ga malokdaj vidimo. Odkar ne hodim v šolo, sem bila neprestano za Zahodu; dokaj dolgo je že tega in zdi se mi, da bom ostala pri očetu, dokler bo trajala vojna. Mati mi je umrla, ko sem bila še zelo mlada.«

»In v staro, mirno Virginijo ne boste nikoli več prišli?«

Ni mi odgovorila. Čez nekaj časa je rekla, očividno misleč na druge stvari: »Kako velike in neskončne so te prerije! Ali ni tu vse tako divje in svobodno?«

K besedi »svobodno« se je vračala vedno iznova. Neprestano je govorila o divjini in svobodi.

»Človek bi rekel, da morajo živeti tod levi in tigri, velblodi in gazele.« Mahnila je z roko proti širokemu obzorju: »To je puščava.«

Nekaj časa sva molče jahala dalje. Zdajci pa je Ellen nategnila svojemu konju uzdo in ga ustavila.

»Pst!« je šepnila. »Poglejte! Tamle je divja gazela.«

Ozrl sem se, kamor so mi kazale njene oči, in zagledal glavo, roge in vrat viloroga, ki naju je radovedno opazoval z vrhunca skalnega griča, kakih sto korakov od naju. Stal je in gledal na naju, njegov trup ni bil videti dosti debelejši od noževega rezila. Jadrno sem zdrknil na tla in snel svojo dolgo, težko puško iz toka. Začul sem njen glas, ki je bil postal od napetosti trd. Naglo sem se ozrl na njeno obličje, ki se je rjavo črtalo v okvirju kit. Kakšna prelestna divjakinja je bila!

»Hitro! Utekel nama bo!« je zašepetala.

Grabilo me je prav tako kakor njo, a vendar sem premišljeno vzdignil dolgo cev v vodoravno lego in se dotaknil petelina. Slišal sem udarec svinčenke v lopatico antilope in niti malo nisem dvomil, da jo pobereva mrtvo, zakaj v trenutku strela je izginila; očividno je obležala na mestu. Skočil sem na sedlo in zdirjal s tovarišico na vrh skalnega griča. A glej ga spaka, antilopa je bila med tem že dve sto korakov daleč in je tekla po dveh prav tako hitro kakor najina konja po štirih.

Dirjajte, podvizajte se!« je viknila Ellen in se z vratolomno brzino spustila v pogon. Jahal sem za njo; teh nekaj trenutkov naju je bilo izpremenilo v divjaka, ki sta mislila samo še na lov.

Vilorog je begal z griča na grič in dirjal miljo za miljo, dokler nista jela najina konja težko dihati in nista bila najina obraza pokrita s potom. Drevila sva tesno vštric; ona je jahala z nekoliko pobešenimi rokami, s težiščem sklonjena naprej, mojstrski kakor kak žokej. Kdaj pa kdaj sem slišal, kako je od napetosti zakričala.

Morda bi bila ta dirka še dolgo trajala, da se ni njenemu konju zadrl kamenček v kopito. Jel je šepati in Ellen ga je ustavila ter mi veleia, naj jaham sam dalje. Po majhnem premoru sem se približal vrhuncu najbližjega griča in tam zagledal to, kar sem že ves čas slutil. najina antilopa je ležala na tleh, z glavo obrnjeno nazaj. Skočil sem s konja in lahkomiselno pozabil, da bi mu skopčal noge. Pomeril sem in še enkrat ustrelil. Vilorog je to pot obležal mrtev. Vstal sem, mahaje s klobukom, in začul od daleč njen navdušeni, presunljivi vzkrik, kakor bi zakričala domačinka svojemu rdečekožnemu lovcu v pohvalo.

Toda gorje nama! Najin uspeh je bil obenem najina poguba. Moj konj, ki ga je bil že strel prestrašil, se je ob tem mahanju s klobukom do dobra splašil in spustil v skok. Stekel sem za njim, kolikor hitro sem le mogel, a on me ni hotel razumeti in je napenjal vse moči, da bi ostal v varni razdalji od mene. Dekle je to videlo, prijahalo k meni, skočilo s svojega konja in mi ga ponudilo.

»Ostanite tu!« sem ji zaklical, sedaje na konja. »Vrnem se naravnost semkaj!« Z vso naglico sem se spustil za pobeglo živaljo.

Zaman! Njen konj je bil že itak hrom in upehan; tudi moja teža ga je ovirala, da se ni mogel približati svobodnemu tovarišu. Spomnil sem se, da ga skoro gotovo ne bi mogel udržati, če bi ga dohitel, ker nisem imel nikake vrvi. Dolgo sem jahal za njim in posrečilo se mi je celo, da sem ga zavrnil, a to mi ni nič pomagalo. Naposled sem se zavedel, da nimam niti pojma, kako daleč in v katero smer sem zašel. Naj mi je bilo konja še tako žal, treba je bilo najprej misliti na tovarišico. Kamen se mi je odvalil od srca, ko sem jo zagledal na oddaljeni skali, kako mi maha s klobukom. Vrnil sem se k njej; videl sem, da se je vsa utrujena sesedla na tla. Sama se je bila oddaljila od kraja, kjer sem jo bil pustil.

»Bila sem vsa obupana,« je spravila iz sebe. »Šla sem za vami. Ali ga ne morete ujeti?«

»Ne morem,« sem dejal. »Najbrže se bo vrnil na cesto.«

»Težko da bi se vrnil,« je rekla ona. »Taki konji navadno podivjajo. A kaj nama je zdaj storiti?«

Tesnobno sem jo pogledal. Že mnogokrat sem bil bral o strašni usodi ljudi, ki se izgube in obnemorejo na prerijah. Zdaj mi je bilo usojeno, da jo izkusim!

»Oh, ranjeni ste!« je vzkliknila. »Glejte, vaša rana krvavi!«

CENE MALIM OGLASOM:

Za oglase, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva vsaka beseda 50 par. Če naj pove naslov Oglasni oddelek »Jutra«, je plačati posebno pristojbino 2 Din. Če pa je oglas priobčen pod šifro je plačati pristojbino za šifro 3 Din. Telefonske številke: 2492, 3492

Mali oglasi

Kdor hoče da se mu pošlje po pošti naslov ali kako drugo informacijo tičočo se malih oglasov naj priloži v znamkah sicer ne bo prejel odgovora! 2 Din

CENE MALIM OGLASOM:

Ženitve in dopisovanja ter oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda 1 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 5 Din. Vse pristojbine je uposlati obenem z naročilom, sicer se oglasi ne priobčujejo. Št. ček. rač. pri Pošt. hranilnici v Ljubljani, 11842.

Službo dobi

Gospodično mlađi začetnico, s perfektnim znanjem slovenske in nemške stenografije ter strojepisja, išče elektrotehnično velepodjetje. Samo pismene ponudbe z navedbo zahtevkov pod »Uradnica« na oglasni oddelek »Jutra«. 11126

Pek. vajenca sprejme po dogovoru pekarna Resman, Zg. Bistrica pri Slovenski Bistrici. 11117

Šiviljo dobro izurjeno sprejmem takoj na Sv. Petra cesti 44 11061

Tovarna čevljev J. Razboršek, Tržič sprejme v službo mojstra zgornjih delov (Meister der Schaft-abteilung) in mojstra za podna (Boden-Meister). Ponudbe z zahtevki plače na naslov: I. Razboršek, tovarna čevljev, Šmartno pri Litiji. 11022

Brivski pomočnik mlajši, dobro izurjen v moški stroki, dobi takoj stalno službo. — Ponudbe na: Frizerski salon »Lulza« — Ptuj, Slovenski trg št. 14. 11019

Dekle za ročna dela sprejme tovarna barv »Jubo«, Dol pri Ljubljani. 11160

Kroj. pomočnika za moške obleke sprejme Ivan Zupan, Zaloše-Podnart — Gorenjsko. 11136

Učenca za čevljarsko obrt, ki se bo izučil po najmodernejšem sistemu, sprejme »Bata«, Prešernova ulica 7 11152

Dva brivska pomočnika starejša — dobra delavca, vajbim s 1. aprilom. V ponudbi je navesti, kdaj st. nazadnje vajenško pri... oddelek »Jutra« pod šifro »Dobra delavca«. 11148

Zdravega fanta starega 14 let, ki zna dobro računati, sprejmem v prodajalno. Dopise na podružnico »Jutra« v Mariboru pod »Cela cekrba«. 11169

Vajenke v električno-mehanično izdelovalnico moškega perila sprejme takoj Jos. Rojina, Ljubljana, Aleksandrova 3 11140

Kroj. pomočnika za veliko delo sprejmem takoj. Naslov pove oglas. oddelek »Jutra«. 11147

Kroj. pomočnika za moško in damsko veliko delo, samo prvovrstnega sprejme takoj za stalno A. Paulin, Ljubljana, Kongresni trg. 11145

Mesar. vajenca sprejme takoj Alojzij Brecelnik, mesar, Ljubljana — Sp. Šiška 93. 11155

Čevljar. pomočnika sprejme Franc Žnideršič — Berško - Trbovlje I. 11132

Žagarja sprejmem k turbinski žagi na 3 liste in krožni žagi. Nastop takoj. Martin Ročnik, lesna trg., Zavodnje-Šoštanj. 11139

Šiviljo slamnikov za stroj »Anita« »B«, dobro izurjeno sprejmem takoj. Tedenska plača 350 Din, hrana in stanovanje. Ponudbe na naslov: Tinka Nikolić, modistka, Niš. 11149

Krojačico večjo damskih plaščev, sprejmem v stalno delo. Istotam sprejmem učenca. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 11177

Kroj. pomočnika mlajšega, za popravila v delavnici, sprejmem takoj v stalno službo. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 11184

2 kroj. pomočnika za male kose sprejme takoj Anton Škoberne, Trbovlje II. 11191

Zaslužek

Zastopnike iščemo za prodajo kolesa. — »Centra«, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7/III. — Poštni predal 248. 11107

Strojne vezilje dobe delo na dom. Florijanska ulica 6. 11128

Pouk

I. oblastv. koncesijonirana **šoferska šola Čamernik, Ljubljana** Dunajska cesta štev. 36 (Jugoavto). Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje. 251

Nemško govoriti in konverzacijo, se vsakdo hitro priuči po moji metodi. Salendrova ul. št. 4/II. 11161

Kateri učitelj (ica) nemščine bi dajal pouk 1 osebi samo ob ponedeljkih popoldne po 2 uri. — Naslov pustiti v oglasnem oddelku »Jutra« pod »Plačam dobro«. 11170

Knjige

Knjige
Die Vögel der Erde z 239 slikami po naravi in številnimi ilustracijami med tekstom;
Atlas der Anatomie des Menschen. Opis človeških organov, za šolo in dom, 29 finobarvnih tabel z 67 slikami med tekstom in razložljivim fantonom človeškega telesa;
Kompendium der praktischen Medicin von Kunze
proda Sablatnik Helena, Crna pri Prevaljah, Slovenija. 11192

Za igralce klavirja prodam 6 trdovezanih zvezkov »Musikalische Edelsteine« za 500 Din. — E. Turin, Celje. 11203

Službe išče

Šofer trezen in zanesljiv, vajen avtobusa ter prvovrsten luksuzni vozač, vešč vseh popravil, želi stalne namestitve. Cenjene oferte pod »Vojaščine prosti« na oglas. oddelek »Jutra«. 11108

Prodajalka izučena v trgovini in šivanju, s prakso v veliki trgovini na deželi, želi mesto v kakem večjem kraju. Nastopi lahko takoj ali pozneje. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Pridna in zanesljiva prodajalka«. 11097

Dekle zdravo in pošteno, staro 20 let, želi dobiti službo v mestu kot sobarica ali kot pomočnica pri šivilji, kjer se je učila 3 leta. — Tilka Rokavec, pošta Sv. Križ pri Litiji. 11073

Kot skladiščnik inkasant, sluga ali slično išče službo. Onemu, ki mi jo preskrbi dam nagrado; delodajalcu pa event garancijo. Ponudbe na ogl oddelek »Jutra« pod šifro »Vesten 28 l.« 10910

Železostrugarski pomočnik vešč strojnega ključavničarstva, z večletno prakso, želi premeniti službo. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 10990

Tkalski mojster priden in dobro izvežban, s strokovno izobrazbo, išče stalno nameščenje v Sloveniji. Cenj. ponudbe na podružnico »Jutra« v Mariboru pod »Pflichtgetreu 30«. 11206

Zanesljiv šofer s šofersko in mehan. šolo v Franciji, išče službo. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Dobra služba«. 11153

Natakarica poštena, srednjih let, želi premeniti službo. Reflektira le na dobro in stalno mesto v Ljubljani ali bližnji okolici. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 11138

Motorna vozila

Osebni avtomobil štirisedežen, znamke Renault, 6 CV, dobro ohranjen, zelo pripraven zlasti za trgovske posle — zelo ugodno naprodaj. Državna taksa za leto 1930 plačana. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 11065

Motorno kolo A. J. S., model 1929, 500 ccm O. H. V., s prikolico, 2 izpuha, športna tipa, elektr razsvetljava, elektr. rog, hupa, tahometer, socius-sedež, 2 rezervni eveči, 2 rezervni zračni cevi, kompl. spopolnjeno orodje, voženo samo 2500 km, proda dr. Trampuž, Kamnik. 11151

Prodam

Vagon želoda za posaditi poceni proda G. Hoffmann & Co., Zagreb Berislavićeva ulica štev. 3. 11095

Zlato brošo za narodno nošo, dvoje cifer, otroški vozček in ženski plišast plašč prodam na Miklošičevi cesti št. 13, pritličje, levo. 11165

Puhasto perje kg po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čist beli puh kg pa 300 Din. L. Brozović Zagreb, Ilica štev. 82. — Kemična čistilnica perja.

Tabelo z navodilom za kubikacijo sodov, kadi, okroglega lesa itd., s poštnino vred za 4 Din (tudi v znamkah) razpošilja A. Ahačič, Črnomelj. 11001

Pisalne mize stoli, decimalna tehtnica, železen kotel, kadi iz mecesnovega lesa razne štelaže, Lutzova peč, sesalka za vino razni sodi v vseh velikostih poceni naprodaj. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 10733

Suha drva in premog nudi tvrdka I. Pogačnik, Bohoričeva ul. 246 Telefon 2059

Za žganjekuho kompletno žgalnico proda F. Cvek, Kamnik. 11035

Viseče svetiljke proda Brunčič, Komenskega ulica 26/II. 11186

Fin nož za rezanje papirja takoj poceni prodam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 11183

V skladišču Balkan naprodaj več malih štedilnikov (Tischherd) in krilna sesalka (Flügelpumpe). 11194

Kolesa

Moško kolo naprodaj v garaži Kapiteljska ulica 3. 11146

Kupim

Trgovsko opremo primerno za trafiko, in police (etelaže) v dobrem stanju kupim. Ponudbe na Posredovalnico v Ljubljani, Dunajska cesta 7. 11166

Star baker plačuje po najvišjih cenah Franc Stupica, železnina — Ljubljana, Gospovetska c. št. 1. 11190

Kapital

Kot družabnik sodelujoč bi vstopil k trgovini mešanega blaga ali sličnemu podjetju. Dopise na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »50.000«. 11198

Posestva

Stavbni prostor poleg tekstilne tovarne v Kranju (Gorenjsko), s stavbnim materijalom vred prodam. — Tozadevne ponudbe pod »Stavbinski prostor« na oglasni oddelek »Jutra« v Ljubljani. 11104

Gostilno na prometnem kraju bi kupil za cca 200.000 Din — proti takojšnjemu plačilu. Posredovalci izključeni. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Gostilna 1000« 11066

Lokali

Gostilno Dolinar po domače pri Polonovcu v Poljanah nad Škofjo Loko, dobro idočo, stoječo tik glavne ceste ter farne cerkve, prodam takoj proti polovičnemu plačilu. Za ostali znesek se vknjižim. Na dopise se ne oziram. Oglasite se osebno pri meni v gostilni. 10194

V najem

Gostilno vzamem v najem eventuelno tudi na račun. Posedujem osebno pravico in sem kavcije zmožen. Prevzamem takoj ali pozneje. Pismene ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »Dobra gostilna 50«. 240

Pekarijo dobro idočo, v prometnem kraju vzamem v najem takoj ali pozneje. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 11119

Trgovino mešanega blaga, s stanovanjem, blizu kolodvora, dobro idočo vzamem takoj v najem. Ponudbe z navedbo pogojev na naslov: Skubitz Elsa, St. Ilj pri Velenju. 11100

Gostilno na Brezjah pri cerkvi oddam v najem. Prednost imajo oni brez otrok. Poizve se na Brezjah št. 58. 11142

Pridelki

Seno sladko, lastnega pridelka, vezano v bale, pa tudi nevezano prodaja pod dnevno tržno ceno po dogovoru posestvo Hamerlitz, Dolnji Logatec. 10999

Pohištvo

Pohištvo kompletno postelje, nočno omarico, mizo, 2 stola iz mehkega lesa, popolnoma novo, radi selitve po nizki ceni prodam. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 11180

Oblačila

Damski kostum srednje velikosti, popolnoma nov — za zgodnjo pomlad, svetle barve, poceni naprodaj. Na ogled v krojaškem ateljeju Iglič, Pražakova 10 11127

Kam pa kam?

Pozor, izletniki! Izletnikom na Bled nudi uprava »Hotela Grad« od 1. aprila do 1. junija t. l. enodnevni pension s prenočiščem po 40 Din za osebo. Izborna kuhinja in velike porcije. — Pri večjih družbah se prosi pravočasnega obvestila. — Se toplo priporoča uprava hotela »Grad Bled«. 9928

Izgubljen

Listnica z monogram I. Č. se je našla. Izgubitelj jo dobi pri Splošni elektro - družbi z o. z., Mestni trg št. 25. 11162

Stanovanja

Stanovanje dvo- ali trisobno s pritiklinami išče za stalno solidna stranka dveh oseb, za maj. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Stalno in mirno«. 11094

Stanovanje 2 sob, kuhinje in pritiklin oddam stranki brez otrok za takoj na Mirju, Languseva ulica 17. 11167

Lepo stanovanje v novi vili, obstoječe iz 2 sob in kuhinje, v slučaju potrebe še 1 sobo, oddam z majem. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 11180

Majhno stanovanje 1—2 sob in pritiklin suho, solnčno, iščem za 2 osebi za takoj ali do junija 1930. Želi se samo stanovanje v sredini mesta v pritličju ali I. nadstropju. Cenj. ponudbe pod »Stalni najemnik« na ogl. oddelek »Jutra«. 10285

3 mala stanovanja na razpolago za takojšnjo vselitev, v Domžalah poleg kolodvora. Interesenti naj se javijo pod »Ugodna zveza« na oglasni oddelek »Jutra«. 11143

Pozor! Dosmrtno stanovanje sobe in kuhinje lahko dobi tisti, ki mi poesdi 20.000 Din, ki mu jih vračam po dogovorjenih obrokih. Pismene ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Sigurno 72«. 11172

Stanovanje sobe in kuhinje oddam mirni stranki brez otrok. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 11200

Sobe

Dve prazni sobi skupno ali posamezno, v sredini mesta takoj oddam le boljše situiranim osebam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 11037

Sostanovalko sprejmem. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 11030

Opremljeno sobo separirano in enažno, v sredini mesta išče uradnik. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Separirana«. 10901

Prazno sobo s posebnim vhodom oddam takoj na Mirju, Languseva ulica 17. 11168

2 boljša gospoda ki imata svojo postelj in perilo, sprejmem kot sostanovalca. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 11181

Opremljeno sobo z elektr. razsvetljavo in posebnim vhodom, v centru mesta oddam s 1. aprilom 2 gospodoma. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 11174

Sobico čisto in prijazno, s separatnim vhodom oddam. — Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 11182

Opremljeno sobo lepo, z oskrbo ali brez oddam gospodični. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 11188

Sobo z uporabo kopalnice oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 11201

Dva gospoda sprejmem takoj v lepo sobo v vili. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 11199

Sobo s strogo separiranim vhodom, elektriko in parketom oddam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 11195

Ženitve

Osamljena gdč. srednjih let, želi tem potom dobiti moža, dobro situiranega inteligenta, starega 35—45 let, plemenitega značaja. Resne ponudbe s polnim naslovom in sliko na oglasni oddelek »Jutra« pod »Srčna kultura 1930«. 11193

Dopisi

P. Joško Srčna hvala za pismo. — Težko pričakujem evidenje. Pridi kmalu kamorkoli hočeš, samo obvesti me. — Franika. 11137

»Zaželjena sreča« V sredo 26. marca ob 146. pred trgovino Berko lilo nemogoče. Prosim v soboto 29./III. istotam. 11130

Gdč. Josipina... v službi na Magistratu. — Dvignite pismo pod značko »S. W. 4«. — Radiotehnik. 11217

»Osamljen« Dvigni pismo. Dolgočasno Celje. 11218

Stroji

Pletilni stroji Jacquard, veliki 10/80, petnitnih vodov, 5 Jacquard karte na 8 ključev S. & D. 10/80 Popp 5/40 in 10/80 2 nitna voda Iberwendli za šivanje trikotaže, navijalnica, 12 vreten, malo rabljena izpod cene naprodaj. — M. Klemen, Zagreb, Vlaška 68. 11099

Obrt

Avtobusni promet Motnik—Kamnik—Ljubljana Cenj. občinstvu naznanjam, da sem pričel z dnem 24. marca 1930 obratovati dvakrat dnevno na progi Kamnik—Ljubljana in obratno ter se najtopleje priporočam za mnogoštevilno udeležbo. P. Rode. 11179

Avtopnevmatike do največje dimenzije popravlja po solidni ceni F. Dolenc, vulkanizacija, Maribor, Aleksandrova št. 35, dvorišče. 11211

Živali

Kobilo za jahanje kostanjevo, ovetasto, staro 6 let, visoko 168 cm, prvovrstno, proda Ivan Grom, vet. podpolkovnik v pok., Vrhnika. 10897

Razno

Na obroke kupite lahko vsakovrstno blago s posredovanjem Kreditne zadruge detajlnih trgovcev, Cigaletova ul. 1 — Posreduje hitro in diskretno. 9594

Izjava Javljam, da nisem plačnica za nikake dolgove, katere bi napravil Anton Fišinger — Marija Fišinger, Ljubljana, Devinska cesta št. 9 11129

Novost! Novost! Železna služinska Brozovič patent postelja zložljiva, s tapeciranim madracom, zelo praktična za vsako hišo, hotele, prenočišča, nočne službe in za potujoče osebe stane Din. 450.— Raspošiljam po poštnem povzetju.

Lesena patent postelja zložljiva, s tapeciranim madracom, zelo praktična stane Din. 280.—

Ležalka za sunčanje — (Liegestuhl) najnovije vrsti stane Din. 150.—

L. BROZOVIĆ, Zagreb, Ilica 82.

Slike za legitimacije izdeluje najhitreje Hugon Hibšer, fotograf, Ljubljana, Sv. Petra cesta 25. 61

Blagajničarko sprejmem takoj. Mesto stalno, plača fiksna 2000 Din. Potrebno je znanje nemščine in se zahteva jamstvo 10.000 Din v gotovini. Samo osebni obisk sprejme šef trg. firme v hotelu „ZVEZDA“, Celje, soba št. 1

Iščem za takoj **generalnega zastopnika** za razprodajo predmeta inozemske tovarne. Predmet je brezkonkurenčen; potrebno jamstvo 10.000 Din v gotovini. Strokovna izobrazba nepotrebna, zaslužek velik. Sprejmem samo osebni obisk. Šef trg. tvrdke biva v hotelu „Zvezda“ soba št. 1 v Celju. 5048

Revmatizem.

Izjava zahvalnosti.

G. dr. I. Rahlejevu, Beograd Sarajevska 70.

Pred dvema dnevoma sem prejel od vas eno steklenico **Radio-balsamika**, ki sem jo takoj začel uporabljati. Takoj sem čutil, da je Vaše zdravilo uspešno, ker se vsak dan počutim zdravejši. Radi tega prosim, da mi pošljete še 3 steklenice **Radio-balsamika.** V istini vidim, da je ta lek zelo koristen in uspešen. Nisem se več nadjal, da se mi staro zdravje povrne, pa sem, hvala bogu, nenadoma ozdravel. S hvaležnostjo in spoštovanjem

Oklaj-Knin Vaš Josip Knežević.

Zdravilo Radio-Balsamika izdeluje, prodaja in razpošilja proti naplačilu Laboratorij Radio-Balsamika dr. I. Rahle-jeva, Beograd, Sarajevska 70.

Zdravilo se dobi tudi v vseh lekarnah in drogerijah. 2777-a

Vezenine milje, kuhinjske prtiče, blazine, smyrna, gobeline in vse zraven spadajočo volno dobite najceneje pri **TONI JAGER** Ljubljana, Dvorni trg 1.

L. MIKUŠ Mestni trg 15 Tvornica dežnikov, zaloga sprehajalnih palic

Ocarinjenje vseh uvoznih in izvoznih in tranzitnih pošiljk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravilnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

Posestniki

Ako želite, da bodo Vaša dvorišča in vrtovi gladki, jih posujte sedaj, ko je najprimernejši čas. z dolomitnim peskom, ki Vam ga dostavi najsolidneje K. VODNIK, *gostilna Podutik 25.* — Naročila sprejema tudi *»Jeklo«, Ljubljana, Stari trg*

G. Th. Rotman:

Potovanja in čudovite prigode Tomija Popkinsa

24.

Prestrašen vzdigne Tomi oči; od groze prebledeva in zardeva kar zaporedoma. A zdajci se mu zjasni obraz. »Pa ne da bi bil to moj očka? Seveda je, po tehle nogah ga poznam!«

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani.